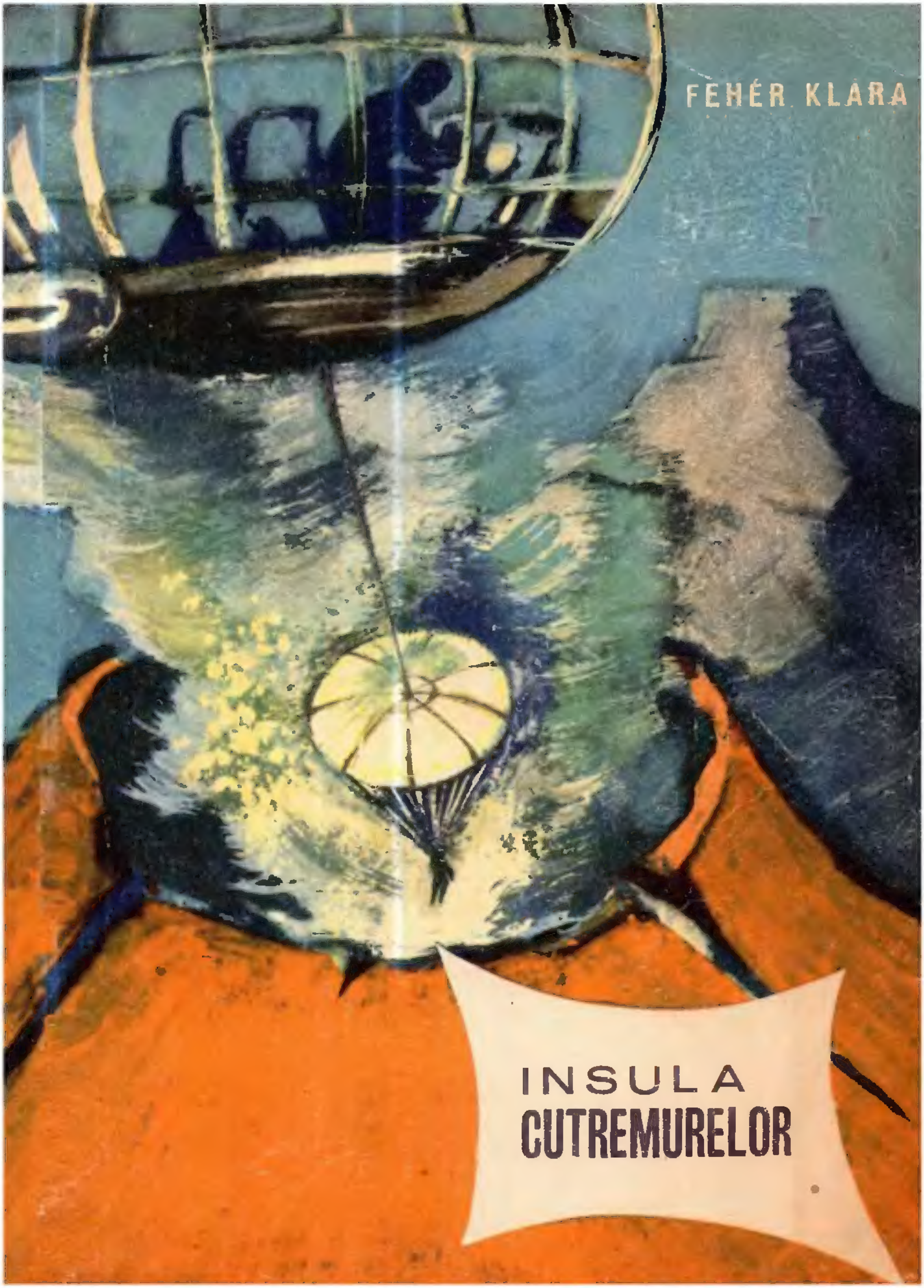
FEHÉR KLARA
INSULA
CUTREMURELOR

FEHÉR KLÁRA ● INSULA CUTREMURELOR

FEHÉR KLÁRA

INSULA CUTREMURELOR

În romînește de ION CHINEZU

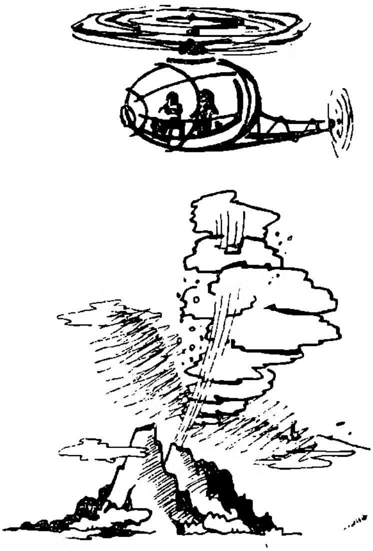

EDITURA TINERETULUI

Coperta de BARBU TEODORESCU
Ilustrațiile originale maghiare

Titlul original:

Fehér Klára
A FÖLDRENGÉSEK SZIGETE
Móra Ferenc Könyvkiadó

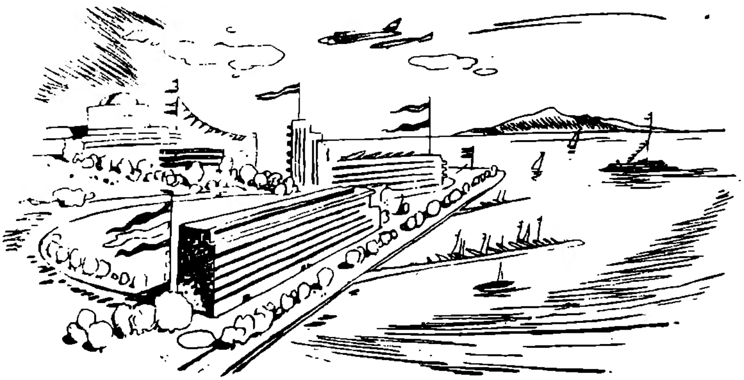

DRAGI TINERI CITITORI,

Plecăm într-o călătorie lungă, obositoare și aventuroasă. Trebuie să ne deschidem bine ochii și urechile ca să nu ne rătăcim. Știți unde vrem să ajungem? Pe „Insula Cutremurelor“ — răspundeți cu multă înțelepciune și poate vă și întindeți mîna spre hartă. Dar puteți să căutați mult și bine faimoasa insulă! De ce? Fiindcă tot n-o găsiți. Nu glumesc. Azi, în ziua de 10 ianuarie 1957, cînd migălesc la această carte, bucățica de pămînt pe care o vor descoperi eroii cărți noastre, Barlay Tamás, profesorul Bencze András, Bencze Iancsi și ceilalți prieteni, doarme undeva în fundul Oceanului Pacific, prin apropierea gropii Kermadec-Tonga.

Căci — să nu-mi uit vorba — noi nu cutreierăm numai munți și văi și mări nesfîrșite, ci trecem în zbor și peste timp. Din clipa aceasta și pînă în momentul cînd citiți ultima pagină, nu vom scrie 1957. Nu, de loc. Sîntem în primăvara anului 2057, adică în a doua jumătate a secolului al XXI-lea, cînd, în loc de niște rable de automobile, oamenii călătoresc în quintobuze ultrarapide, lucrează patru ore pe zi, întrebuințînd restul timpului pentru îmbogățirea culturii, pentru sport, pentru distracții. Casa, masa, îmbrăcămintea sînt gratuite pentru toată lumea. Nu se dau bani decît pentru articole de lux, pentru trufandale, pentru articole de modă speciale. Casele de locuit se vînd la magazine. Dimineața, la prăvălie, tînăra pereche își alege proiectul care-i convine. Și după-masă casa, cu pereții prefabricați din elastiton, e gata. Orice om are dreptul la un dormitor separat și la o cameră de lucru, familiilor li se dau cîte o cameră de primire, o sufragerie, o sală de gimnastică și de sport, un garaj pentru quintobuz și un bazin de înot. O asemenea locuință este gratuită. Nu se plătește decît pentru exigențe suplimentare: un teren de tenis, un laborator de cercetări la domiciliu sau o sufragerie în plus.

Scurt şi cuprinzător: sîntem în primăvara anului 2057. Pe cerul albastru, în loc de nori albi şi dolofani de modă veche, strălucesc dungile multicolore de izotopi ale şoselei aeriene internaţionale şi pe şoselele colorate gonesc quintobuze verzui sau argintii. Pe acoperişurile plate, lavabile, strălucind de curăţenie ale caselor de elastiton, se întind pajişti şi terenuri de joacă pentru copii, iar de-a lungul trotuoarelor mobile, se înşiruie bananieri şi nuci cu coroană şi umbră bogată. În orice parte te-ai uita, dai cu ochii de lucruri neobişnuite, minunate.

Nu veţi regreta, sper, că am plecat la drum.

I. ELEVII PROFESORULUI BENCZE

Într-o frumoasă dimineaţă de mai a anului 2057, în receptorul televideofonului staţiunii de reglare a vremii pentru Europa Centrală răsună un glas agitat :

— Pentru duminică dimineaţa v-aş ruga...

— Ce circumscripţie, vă rog ?

— Nouă. Universitatea centrală.

— 22 de grade Celsius. Înainte de masă, cam pe la zece, o ploaie căldicică, cinci-şase milimetri...

— A, dar asta e inadmisibil ! Dumneavoastră nesocotiţi mereu dorinţele Universităţii.

— Ba dumneavoastră nu vreţi să înţelegeţi că fabrica de salată a Grădinăriei Centrale ne cere două ploi pe zi.

— Nu-mi pasă de salatele dumitale ! Duminică dimineaţa vom sărbători încheierea anului universitar ! Defilare...

— Amînaţi serbarea cu o jumătate de zi...

— Am să mă plîng la Ministerul meteorologiei.

— Asta puteţi s-o faceţi.

Bum ! Secretarul tehnic al Universităţii trînti cu năduf receptorul în furcă. Tehnicianul de serviciu al Institutului meteorologic aruncă o privire pe ecranul televideofonului. Imaginea televizată a secretarului cătrănit nu se mai vedea, totuşi omul scoase limba, mormăind „dracul să te ia !“ — şi numai după aceea aşeză şi el receptorul în furcă. Era un tinerel de douăzeci şi doi de ani şi nimic pe lume nu-i plăcea mai mult decît să dispună de mersul vremii. Era fericit cînd i se dădeau însărcinări grele. Cînd Centrala Grîului îi comanda, de pildă, un strat de zăpadă, el răspundea cu promptitudine : „Aş putea să vă servesc la noapte, între orele două şi patru... E bine ?“ — „Foarte bine“ — se grăbeau să accepte producătorii de grîne şi tehnicianul urmărea cu ochii aprinşi de bucurie cum se puneau în mişcare, la apăsarea unui buton, norii de zăpadă mînaţi de un ventilator atomic, iar pe harta din sala de comandă radarul semnala prin lumini verzui cum creşte şi se îngroaşă stratul de zăpadă comandat. În astfel de momente, tînărul tehnician se simţea înzestrat cu puteri supranaturale, stăpîn pe soare şi viscole, pe ploi şi furtuni, dînd cu generozitate zăpadă pentru pistele de schi, ploi blînde pentru grădinile în-

setate, vînturi aprige pentru concursurile de bărci cu pînze. Dar oamenii nu apreciau îndeajuns pe colaboratorii Stațiunii meteorologice. Erau nedisciplinați, își prezentau cu întîrziere cererile, se supărau și cereau condica de reclamații, amenințau cu Ministerul meteorologiei, iar gazetarii infami făceau spirite pe socoteala tehnicienilor stațiunii, comparîndu-i cu vatmanii de acum o sută de ani...

„Ce oameni !“ — mormăi încă o dată tehnicianul meteorolog și grozav îi venea să trîntească o ploaie torențială peste capul studenților ce se plimbau bănuitori printre coloanele de marmură albă ale Universității Centrale sau își ridicau ochii din cursul de matematici privind visători spre lacul albastru din depărtare...

Universitatea centrală se înălța pe malul lacului Balaton, cam pe unde stăteau, acum o sută de ani, rîndurile de vile din Aliga, Világos, Siófok și Földvár *. La drept vorbind, această Universitate Centrală era un oraș întreg, cu instituții științifice avînd cîte cinci și chiar zece etaje, cu cluburi, teatre, săli de curs, cămine studențești, cuprinzînd și un cartier aparte al profesorilor, cu vile somptuoase. Orașul se întindea în semicerc pe malul ce cobora în pantă lină spre oglinda apei, înconjurînd clădirea principală și Parcul central. În clădirea principală se aflau rectoratul, sala de consiliu și muzeul. În fața ei, chiar pe malul lacului, se întindea Parcul central, un teren de șaisprezece kilometri pătrați, cu pajiști înflorite, fîntîni arteziene, cu adevărate păduri de trandafiri, cu Aleea Statuilor. Această alee nu era propriu-zis un drum, ci un întreg labirint de drumuri și poteci. Printre dafini și chiparoși, printre tufe de magnolii și rînduri de castani se ridicau aici copiile celor mai celebre statui în mărime naturală și din materialul original, piatră, bronz, marmură. În plimbarea lor de seară, studenții aveau ocazia să admire grupul Laocoon, copiile celebrei Pietà a lui Michelangelo, ale Sfîntului Gheorghe din Hradjin sau ale zmeului de bronz din Klagenfurt... La prima vedere, inima parcului nu promitea nimic deosebit. Iarbă înaltă și bogată, straturi de lalele și garoafe pe o întindere de vreun kilometru pătrat — atît și nimic mai mult. Totuși, această întindere acoperită de iarbă era marea mîndrie a Universității ! La o simplă apăsare de buton, suprafețele acoperite de pajiști se dădeau la o parte și în locul lor apăreau diverse terenuri de sport, după felul competiției ce se pregătea. Terenuri de fotbal cu porți, cu careurile vizibile, terenuri de tenis, cu zgură sau cu gazon pe jos, toate înconjurate cu tribune înalte de douăzeci de metri, cu fotolii elastice din mase plastice. Portocali sau bananieri pitici plantați în dreptul fotoliilor ofereau spectatorilor fructele lor coapte.

Cu ajutorul razelor infraroșii, Grădinăria centrală asigura vara și iarna temperatura cea mai potrivită pentru arborii și florile din parc, iar în zorii zilei, la ora patru, îi stropea cu o ploaie caldă de douăzeci și

---

* Localități de pe malul lacului Balaton.

opt de grade. Ploaia conținea toți compușii de fosfor și de azot necesari pentru ca pomii să rodească în orice anotimp.

Sala de comandă a administrației Universității Centrale era situată într-o aripă modestă, cu un singur etaj, a clădirii principale. Un bărbat și două femei mînuiau mulțimea de lămpi, butoane și mînere colorate. Bărbatul, un tînăr uscățiv, cu mustață, purta o manta de ultrasupersixtilon — ultima modă — descheiată dinadins la nasturele de sus, ca cele două femei să-i poată admira cravata, tot ultima modă, de olandă veritabilă, albă, împodobită cu chipul unui cimpanzeu cu fundul liliachiu, cățărîndu-se într-un palmier... Dar în momentul acesta, frumosul secretar tehnic nu se gîndea nici la fete, nici la superba-i cravată cu podoabă de cimpanzeu. Trînti receptorul televideofonului și începu să alerge în sus și-n jos, ca scos din minți.

— Auzi dumneata obrăznicie! Duminică dimineața ploaie! Ploaie cînd ne sosesc invitații! Cînd se încolonează studenții! Ploaie în toiul festivității.

— Altă dată să-ți înaintezi din timp cererea — răspunse, dînd din umeri, una din fete. Sanyika, ai devenit uituc de cînd ești îndrăgostit. Nu-i așa, Eszti?

Cufundată în gînduri, Eszti nu răspunse. Mîna ei se plimba printre nenumăratele mînere de metal. Apăsă un buton și controlă pe ecranul televizorului rezultatul: cu o smucitură, cinci chintale de făină căzuseră pe o sită aflată în mișcare neîncetată și de aici într-o căldare uriașă unde, învîrtită de lopeți, șprițuită din belșug cu apa aburită de radiații ultrasonice, bătută de teluri și răscolită de mișcarea ritmică a unor prese enorme de cartofi, se transforma în găluște cu prune, care la capătul celălalt al agregatului, stropite de o ploaie fină, neîntreruptă de untură, se vărsau cu miile într-o albie de orlon.

— Ție ți-am vorbit, Eszti.

— Așteaptă nițel, acum n-am timp.

Anna, o fată zveltă, cu părul castaniu, apăsă butonul cu inscripția: „Blocul 20. Scuturatul“, se uită o clipă la banda de control și văzu cum aspiratoarele, exhaustoarele, pulverizatorele dezinfectante intrară numaidecît în funcțiune, scuturînd, spălînd, primenind totul: pereți, podele, mobilă, covoare, clanțe, pe întreaga întindere a zonei 20. Aparatul complex funcționa ireproșabil. Anna se ridică și se apropie de Eszti.

— Ia să văd ce o să avem la masă. Șnițel, salată de roșii, găluște cu prune, cremă de banane... hihihi... din întîmplare, iar felurile preferate ale profesorului Bencze.

— Nu eu aprob meniul, ci Consiliul administrativ al Universității — răspunse Eszti, roșind pînă în vîrful urechilor.

— Tot el aprobă și munca mea. Mă prezint la administratorul principal cu planul anual de scuturat, spălat, încălzit, luminat și de aprovizionare cu ozon. Șeful îmi zîmbește, îmi oferă bomboane de ciocolată cu lichior... Exact așa sînt controlate și listele tale de bucate. Ai să vezi că

într-o bună zi o să izbucnească o revoluţie din cauza găluştelor cu prune. Poate că alţii ar dori să mănînce din cînd în cînd şi nişte tăiţei cu varză, chiar dacă profesorului tău, bolnav de stomac, nu-i plac.

— Întîi şi-ntîi, profesorul nu e al meu, al doilea : nu e bolnav de stomac, al treilea : găluştele cu prune nu sînt mîncarea lui preferată, al patrulea, al cincilea şi al zecelea : meniul nu-l fac eu. De altfel există opt meniuri dietetice. Oricine poate mînca ce doreşte.

— Ia te uită la mica ipocrită ! Nu e profesorul tău, doamne fereşte, dar te prăpădeşti după el. În zilele libere te instalezi la cursurile lui şi în loc să te duci la dans, asculţi istoria inundaţiilor de la Petersburg din 1724... Şi uitaţi-vă chiar acum la această fetiţă inocentă... Ecranul de control e fixat pe o lungime de undă greşită. Uită-te şi mata, Sanyika... Eszti caută găluştele cu prune la catedra de geologie...

— Mai bine te-ai uita la ecranul tău. Au trecut trei minute de cînd arde lampa roşie !

— Aoleo ! De ce nu mi-ai spus ? — strigă speriată Anna şi fugi la locul ei. Maşina asta idioată a stropit prea mult dezinfectant pe pereţi. O să am ce zbici ! Te pomeneşti că o să-l plătesc din leafă...

La masa lui Eszti televideofonul prinse a zbîrnîi. Era controlul tehnic.

— Puneţi la punct aparatul dumneavoastră căci, în locul fabricii de prăjituri, s-a pus în legătură cu catedra de geologie şi deranjează.

— Scuzaţi, vă rog, a fost o greşeală — răspunse Eszti cu faţa învăpăiată şi aruncă repede o privire spre imaginea de pe ecran. Profesorul Bencze şedea la birou şi scria de zor. Părul castaniu şi ondulat îi cădea în faţă, aruncînd o dungă de umbră pe fruntea înaltă şi inteligentă. „Nu mă iubeşti, nici nu vrei să ştii că sînt şi eu pe lume“, oftă Eszti şi schimbă, cu un gest de supunere, lungimea de undă.

— E în regulă — se auzi glasul de la controlul tehnic.

— Ei, să crape cui nu i-o plăcea, dar tot o să avem găluşte cu prune în fiecare zi. Şi cremă de banane şi tort de castane şi tot ce-i place lui. Peste trei zile se încheie anul şcolar şi el pleacă. Ce nenorocire : să nu-l văd toată vacanţa asta lungă ! Dacă m-ar lua măcar o dată la cinematograf, sau la o plimbare...

— La ce te gîndeşti, Esztike ? — întrebă secretarul tehnic, fluturîndu-şi splendida cravată. De ce nu te uiţi la mine ?

— Fiindcă se afumă spanacul ! — răspunse cu arţag Eszti, apoi oftă din adîncul inimii. Ce-o fi făcînd în momentul acesta profesorul Bencze ?

În momentul acela profesorul Bencze şedea în camera lui de lucru, dar nu la birou, ci la masa scundă şi rotundă cu ustensile de fumat şi turna rachiu în paharele musafirilor săi.

— Beţi, beţi liniştit. Sînteţi bărbaţi în toată legea, absolvenţi ai facultăţii, oameni de ştiinţă. N-am dreptate, Feri ?

Tînărul căruia i se adresase rîdea cu poftă.

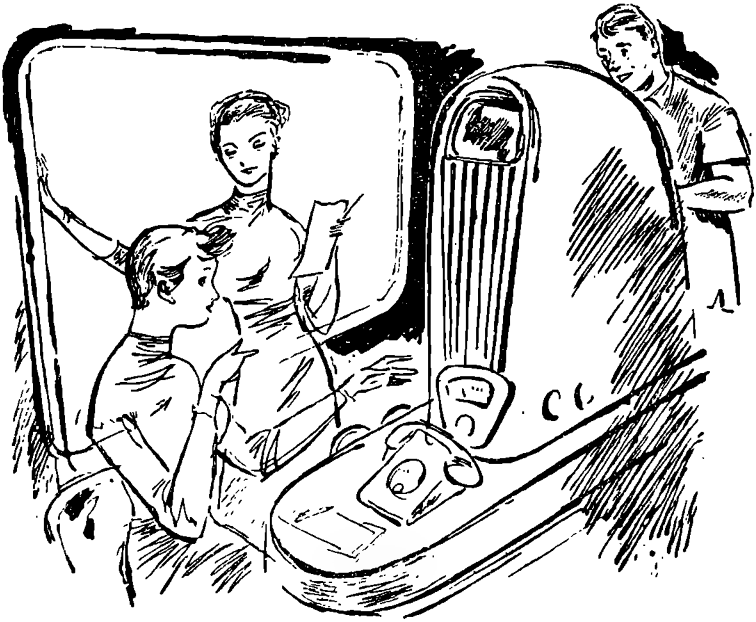

— Păi da. Acum pot să vă mărturisesc bărbăteşte că, la capitolul „Cosmogonie" n-am învăţat de loc consideraţiile lui Buffon. Mă gîndeam că n-o să am ghinionul să mă întrebaţi tocmai asta la examen. Importanţă practică tot nu mai are. Haha... Pe cine mai interesează trăncănelile de acum trei sute de ani ale bunului Buffon ?...

Profesorul Bencze nu răspunse la zîmbetul tînărului. Îşi încruntă sprîncenele şi se întoarse către celălalt absolvent.

— Cînd plecaţi, Tamás ?

— După încheierea anului mă reped pentru trei zile acasă la Budapesta. Plecăm joi sau vineri.

— Unde ?

— Păi, itinerarul tradiţional, domnule profesor. O s-o duc pe fetiţă să vadă lumea. Pekinul, Moscova, Parisul, Roma. Dăm o fugă şi prin Crimeea, eventual prin sudul Greciei... facem băi de mare, vizităm cîteva muzee...

— Ei, tocmai tradiţional n-aş putea numi itinerarul vostru — mormăi profesorul Bencze. Tinerii savanţi l-au îndrăgit doar în ultimii cinci-şase ani.

Cei doi tineri, Csizmás Ferenc şi Barlay Tamás, se uitau miraţi la profesorul Bencze care sări în picioare şi smulse cu gesturi precipitate, aproape furioase, o carte din raft, o deschise, şi o arătă băieţilor.

— Poftim, statutele Universității noastre. Nu vă mai aduceți aminte de ele, nu-i așa ? Deși le-ați iscălit la intrarea în facultate.

Lui Barlay Tamás i se urcă sîngele în obraji. Tomul masiv zăcea pe masă și în fața lui se ridica o imagine de acum cinci ani, atît de limpede și de precisă de parcă nu trecuseră nici două clipe de atunci. Se vedea pe el însuși, student la vîrsta de nouăsprezece ani, îndreptîndu-și elicopterul spre pista de aterizare și apucînd-o, cu recomandația Universității din Budapesta în buzunar, pe Aleea Statuilor, printre trandafiri, spre coloanele de marmură ale Universității Centrale... Aceeași carte i-a fost pusă în față și atunci, aceleași foi de pergament zăceau pe masa de la rectorat, acoperită cu postav verde și el citea cu emoție statutele Universității nr. 1 din Europa Centrală, ridicată din inițiativa Consiliului Mondial al Păcii.

— Ei, vă mai aduceți aminte ? — întrebă cu glas domol profesorul Bencze.

Dacă își mai aduce aminte ? Dar învățase pe dinafară aceste cuvinte.

„Timp de sute de ani, Europa Centrală a fost un focar al războaielor. Azi ea este patria unor popoare iubitoare de pace. Drept simbol al acestui fapt întemeiem Universitatea Centrală. Ca să învețe carte aici cîte un student, care s-a distins, din fiecare Universitate de pe glob, un tînăr sau o tînără care chiar din anul întîi de studii a dat dovadă că iubește munca, are aptitudini și talent. Vor învăța aici tineri care nu cunosc oboseala în îndeplinirea datoriei și sînt hotărîți să aducă orice jertfe pentru a promova cu eroism cauza sfîntă a vieții fericite a omenirii."

Dacă își mai aduce aminte ? Dar se poate oare uita jurămîntul din Piața Centrală ? Se poate uita liniștea răcoroasă a laboratoarelor, febra cercetărilor, bibliotecile și cabinetele de studiu, prelegerile profesorului Bencze, mica chinezoaică Li-Hei care i-a fost vecină de bancă ani de zile ? Se poate uita buletinul științific al Universității și la muzeu panoul de onoare al studenților de altă dată ? Și portretele în bronz de pe acest panou, inventatorii aparatajului de reglaj meteorologic, învingătorii cancerului, realizatorii milprestitonului și megaprestitonului, substanțe care rezistă la presiuni de o mie, respectiv de un milion de atmosfere și la temperaturi de opt mii de grade ?... O, de cîte ori nu s-a oprit în fața panoului de onoare, lăsîndu-se furat de visuri, gîndindu-se la ce are să facă el, Barlay Tamás, cînd se va vedea cu diploma în buzunar !...

Da, statutele !

„Și în amintirea savanților și cercetătorilor care au dus înainte știința, în amintirea corăbierilor fenicieni din antichitate, în amintirea lui Icar care a năzuit să ajungă în cer, în amintirea calfelor plecate la drumeție lungă și făcînd adevărate capodopere spre cinstea breslei lor, în amintirea lui Giordano Bruno, Marco Polo și Columb, Magellan și Celiuskin, în fiecare an absolvenții care își iau diploma cu distincție, vor

putea să facă o călătorie de un an pe cheltuiala şcolii după itinerarul pe care şi-l aleg, ca să cunoască „Pămîntul"...

Barlay Tamás îşi lăsă capul în pămînt şi se uită pieziş la Csizmás Feri care tocmai îşi întinse mîna după sticla de rachiu, fredonînd ultimul şlagăr :

Hai, vino cu mine,
De vrei să-ţi meargă bine.
Cu stratocopterul
E mai aproape cerul
Şi-ntr-un crater din lună
Sărutul merge strună.
Traram, traram, traram !...

Profesorul Bencze puse cartea la loc. Tamás, îngrozit, îi trase un ghiont lui Feri.

— Ai înnebunit ? Fluieri în faţa profesorului ?

Feri clipi şăgalnic din ochi. Ei şi ? s-a isprăvit cu tutela. Sîntem bărbaţi în toată legea. Profesorii nu mai au nici o putere asupra noastră.

— Cu alte cuvinte v-aţi făcut planul de drum — spuse fără chef profesorul. Planurile pentru mai tîrziu nici nu trebuie să mi le mai spuneţi, le ghicesc singur. După un an de călătorii, o să vă prezentaţi la Ministerul Instituţiilor Ştiinţifice şi o să luaţi conducerea unei centrale atomice. Aşa se prezintă azi ambiţia oamenilor de ştiinţă. Ziua de muncă de patru ceasuri, apartament într-o vilă, quintobus personal, odihnă de două zile pe malul mării în fiecare săptămînă, nici o emoţie, nici o aventură, nici un pericol, şi ca să nu faceţi burtă sau guşă, vă internaţi în fiecare lună pentru o zi într-un sanatoriu din Tatra sau din Elveţia, ca să daţi jos ceva din untură. N-am dreptate ?

— Încă nu ştiu unde am să mă angajez — spune neglijent Czimás. Mi s-au oferit mai multe posturi de fizician. S-ar putea să mă angajeze şi Televiziunea în culori.

— Eu... eu am de gînd să mă însor... şi fiindcă fata e studentă în medicină... sincer vorbind nu mi-ar plăcea să ajung în provincie.

— Da, da — bombăni profesorul Bencze — e greşeala noastră. A educatorilor şi profesorilor. Ne-a absorbit prea mult ştiinţa... prea mult... şi între timp am uitat de oameni...

Se lăsă o tăcere din ce în ce mai penibilă. Tamás ar fi vrut s-o întrerupă.

— Şi dumneavoastră ?

— Ai spus ceva ?

— Cum o să vă petreceţi vacanţa ?

— Pornesc expediţia.

— Expediţia ? Ce fel de expediţie ?

Profesorul strîmbă ironic din gură :

— Expediția... sau poate nici nu-ți mai aduci aminte ?
— Dar... în fond.
Și Tamás roși. Aștepta ca profesorul să-l întrebe : „Nu-ți aduci aminte de ceea ce mi-ai spus, în anul doi ? Dacă expediția va pleca într-adevăr, eu voi fi alături de dumneavoastră, pe viață, pe moarte !"...
Dar profesorul nu-i puse nici o întrebare. Se juca cu stiloul, apoi se apucă să deseneze un lanț de munți pe hîrtia pe care o avea în față.
— În ultimul an nu m-am ocupat de seismologie... nici de cosmogonie... — se bîlbîi Tamás.
— Știu.
— Dar dumneavoastră ați terminat calculele ?
— Da.
— Și tectonograful ?
— Funcționează.
— Vasăzică plecați în Insula Cutremurelor ?
— Da.
Lui Barlay îi venea să țipe : „Merg și eu cu dumneavoastră, merg și eu !" Dar se uită la fața ironică a lui Csizmás Feri și își aduse aminte de Eva căreia îi promisese că peste o săptămînă vor înota pe întrecute în golful Shangai.
— Drum bun !
— Drum bun ! Îmi pare bine că ați trecut pe la mine, măcar să vă luați rămas bun.
— Dar o să ne mai vedem — spuse cu o strîngere de inimă Tamás.
— S-ar putea, s-ar putea. Ei, cu bine !
În fața institutului Geologic, Feri se opri.
— Vii la tenis ?
— Nu știu.
— Ce-i cu tine ?
— Nimic... — răspunse Tamás, desenînd cu vîrful pantofului cercuri pe pămînt. Mai ții minte... cînd eram în anul doi... experiențele cu presignotectonograful...
— Mă, da' ageamiu mai ești ! Tu crezi că profesorul a vrut într-adevăr să te ia cu el ? Păi atunci n-ai decît să te întorci și să-i sări de gît... Spune-i că ești gata să-l urmezi în Madagascar sau în insulele Kurile... Dar bine, omule, tu nu-ți dai seama că toți profesorii vor să ne înmoaie, să ne înduioșeze ? Le-a căşunat așa deodată că „tineretul secolului al douăzeci și unulea s-a moleșit... morala lui se duce de rîpă". Ne invidiază, pur și simplu, fiindcă trăim mai bine decît generația lor. Aceasta e, dragul meu, lupta eternă. Ei sînt trecutul, iar noi viitorul. Ce te uiți așa la mine cu ochii tăi căprui de cadînă ? Cu așa suflet poetic păcat că te-ai înscris la geofizică.
— Bine, bine, nu mai vorbi atîta ! Hai la tenis !

II. ESZTI E INVITATĂ LA CINEMATOGRAF

— Alo, Esztike?

— O... o... profesorul Bencze... da, eu sînt — spuse Eszti și de emoție imaginea profesorului i se învălmăși pe pînza televideofonului.

— Spune-mi, te rog, pînă la ce oră ești de serviciu astăzi?

— Peste un ceas sînt liberă — răspunse Eszti.

— Te aștept la cofetăria Mărgăritărelul, dacă îmi dai voie. Aș vrea să-ți cer ceva.

— Da... cu plăcere... oricînd... oricînd...

— Așadar, peste un ceas, bine?

— La revedere!

Eszti puse receptorul în furcă și se lăsă în voia viselor. Ce-o fi vrînd profesorul? S-o invite la un concert sau la cinematograf? Dar nimic n-ar egala o plimbare lungă... Se comandase vreme frumoasă pentru astă-seară... și înfloresc liliecii...

— Tii... ce-i pîrîitura asta? Și pe ecran ard toate lămpile roșii. Firește, n-a fost atentă și în loc de un kilogram de sare a pus în mîncare o sută de kilograme.

Ei, dacă nici din asta nu iese o anchetă!... Cine o să mănînce atîta conopidă stricată? Apăsă butonul Centralei tehnice.

— Aici Kovács Eszter, tehniciană alimentară... Vreau să vă aduc la cunoștință un caz de rebut... Am stricat conopida... am sărat-o prea tare... da, vă rog să anunțați la salarii. Vreau să plătesc paguba.

— De data aceasta vă trecem cu vederea greșeala. Altădată să fiți mai atentă. Conopida o veți trimite la secția a III-a a uzinei de mase plastice, să fie transformată în ciorapi bărbătești.

— Da, am s-o trimit — oftă Eszti, liniștindu-se.

Peste un ceas era la cofetărie.

Pe Eszti cofetăria Mărgăritărelul o încînta. Mescioarele albe, înconjurate de fotolii confortabile de culoare verzuie, semănau într-adevăr cu potirele mărgăritărelelor. Cea mai modernă lumină atomică strălucea deasupra meselor și scaunelor, ca roua pe flori. Mesele erau depărtate unele de altele; vizitatorii se cufundau în fotolii și conversația celorlalți clienți nu ajungea decît ca un murmur domol și plăcut la urechile lor, de asemenea nu-i supăra nici aparatul de radio ce cînta la masa vecină. Amortiza-

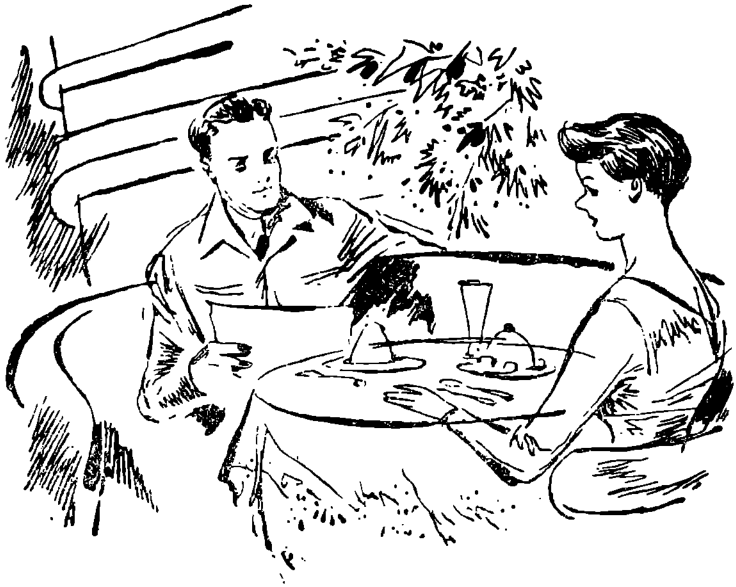

rea undelor sonore era ultima invenţie şi fusese încercată întîia dată tocmai în această cofetărie. Centurile de electroni din jurul meselor schimbau frecvenţa acestor unde, iar energia sunetului era neutralizată.

Bencze András o aştepta la o masă confortabilă lîngă perete. Profesorul era fără ochelari şi părea mai tînăr, aproape un băieţaş. Zărind-o pe Eszti sări în picioare şi se grăbi s-o întîmpine.

— Bună ziua, Esztike. Nu vrei să ne aşezăm aici ? Poate e mai comod pentru dumneata. Vrei ceva răcoritor ? O îngheţată, o cremă ?

— Aş vrea un tort cu cremă de fragi.

Profesorul apăsă butonul de pe tăblia mesei şi spuse :

— Două porţii de tort de ciocolată cu cremă de fragi...

— Cu frişcă ? — întrebă o voce de la Centrala de serviciu.

Profesorul se uită la Eszti, apoi spuse, aplecîndu-se din nou asupra tăbliei :

— Da, vă rog şi o frişcă.

— Paisprezece fileri, se auzi din nou vocea.

Bencze András scoase din buzunar paisprezece monete şi le aşeză pe tăblia de serviciu. În clipa următoare se deschise o gură de puşculiţă şi înghiţi monedele, apoi tăblia de serviciu se dădu la o parte şi în locul ei răsări o tavă curăţică cu picăţele albastre, aducînd două felii de tort de ciocolată şi două pahare cu cremă de fragi ; deasupra uneia din creme trona o porţie de frişcă în formă de stea.

— Ador crema de fragi ! — spuse cu însufleţire Eszti.
Bencze izbucni în rîs.
— Şi dacă ai şti ce pericol ameninţa acum cincizeci de ani crema de fragi, tortul de ciocolată şi toate dulciurile !
Eszti lingea linguriţa plină de frişcă.
— Ce fel de pericol ?
— Închipuieşte-ţi că în două mii zece sau în două mii cincisprezece, pe vremea cînd lumea abia apucase să guste din bucuriile erei atomice, oamenii au fost cuprinşi de o adevărată manie : să schimbe totul de la o zi la alta. Cînd au văzut că fierul poate fi transformat în aramă, hidrogenul în heliu, iar azotul în oxigen, tinerii cercetători s-au repezit să transforme toate materiile, ca alchimiştii în evul mediu.
— Cine ? — întrebă Eszti, întorcîndu-se spre tăblia de serviciu.
— Un pahar de apă minerală, dacă nu vă supăraţi.
— Fără plată — răspunse Distribuţia şi în aceeaşi clipă paharul de cristal cu apa minerală apăru spumegînd pe masă.
— Făcătorii de aur — răspunse profesorul. Închipuieşte-ţi că a fost o vreme cînd valoarea materiilor era socotită nu după soliditatea şi elasticitatea lor, după rezistenţa la căldură şi acizi, ci după cantitatea în care se găseau pe Pămînt. Numele unităţii monetare internaţionale, „galbenul", păstrează amintirea acestei concepţii.
Eszti nu înţelegea nimic. Ce înseamnă că se găseau rar ? De ce nu se fabricau în cantităţi mai mari ? Dar nu înţelegea — şi asta mai ales — de ce i le povesteşte toate acestea profesorul Bencze.
— Închipuieşte-ţi, Eszti, că s-a mers cu exagerările atît de departe, încît într-o bună zi s-a luat hotărîrea ca lumea să se hrănească exclusiv cu alimente sintetice. Faptul că stomacul şi intestinele omului s-au format in milioane de ani, nu-i deranja de loc pe vajnicii savanţi care alergau după o himeră : să concentreze procesul de digestie pe o porţiune intestinală de, să zicem, douăzeci de centimetri, prefăcînd restul abdomenului, cu ajutorul unor procedee chimice sau electrice corespunzătoare, într-un depozit de cunoştinţe la fel ca creierul...
Profesorul Bencze rîdea de se prăpădea. Eszti zîmbi politicos, dar nu prea înţelegea ce haz au toate acestea.
— Închipuieşte-ţi, Esztike... că domnii cercetători ai alimentaţiei artificiale nu se sinchiseau nici de faptul că oamenilor le place să mănînce. Că două buline de cîte o jumătate de gram nu vor putea înlocui niciodată un şniţel... Va să zică o mie de savanţi s-au pus pe lucru. Căutau hrana ideală.
Au lucrat zece ani în cap într-un institut enorm de cercetări. În timpul acesta în alte institute din lume s-a rezolvat problema fotosintezei artificiale, s-a aflat cum se poate face şniţel din tărîţe, fără intercalarea porcului... Savanţii bulgari au dovedit că iaurtul ne apără de acţiunea nocivă a razelor, cei din Africa de Sud au arătat că regimul alimentar cu

ulei de cocos te ferește de arterioscleroză. Alimentele se găseau din belșug, nu mai era nevoie de „Alimentul Ideal“, mai ales de cînd s-a descoperit că activitatea hipofizei poate fi influențată foarte ușor, iar capacitatea creierului omenesc poate fi înzecită cu ușurință..., cu alte cuvinte nu e nici o nevoie să-ți înmagazinezi în burtă formulele algebrice sau conjugările germane... Savanții noștri însă lucrau înainte : vitamina B, vitamina D, amida acidului nicotinic, vitamina E, enzimele, fermenții, pectina, carotina, hidrații de carbon, albuminele, dozarea lor... Amestecau, cărcăleau, experimentau, făceau spanac din paie, hrăneau guzgani cu sticlă pisată... În sfîrșit s-a făcut ! Alimentul Ideal a fost examinat, analizat și arhianalizat. Și atunci a ieșit la iveală că compoziția sa era identică cu aceea a morcovului proaspăt, cu mica deosebire însă că puțea și avea un gust foarte neplăcut. Atunci savanții noștri au lăsat totul baltă. Au rămas deci plăcintele cu carne și cele cu brînză, tocănița cu găluște, ciorba de fasole cu cotlete de porc afumat. Dar nu despre asta voiam să-ți vorbesc, Esztike. Bencze își drese glasul și se uită în ochii fetei. Am impresia că dumneta te deosebești de celelalte fete, dumitale pot să-ți vorbesc și despre cele mai serioase probleme ale mele.

— O ! — făcu Eszti, roșind. Poți să vorbești absolut liniștit.

— Eu... te observ de mult, Esztike. Îmi face mare plăcere că frecventezi cursurile mele. Și nu socotesc o simplă întîmplare, nu poate fi o simplă întîmplare faptul că vii tocmai la cursurile de miercuri după-amiază, la cursurile de seismologie.

„Firește că nu e o simplă întîmplare — era să spună Eszti — miercurea e ziua mea liberă“. Dar încă înainte de a fi putut să vorbească, profesorul Bencze îi strînse mîna și, aplecîndu-se aproape de tot, îi spuse în șoaptă :

— Știi, Esztike, și mie prelegerile acestea îmi plac mai mult. Am impresia că în momentul de față seismologia e una din științele cele mai importante. Și știi de ce ? Iată cîteva date, dacă-mi dai voie. La cutremurul de la Lisabona din anul 1755, din douăzeci de mii de case șaptesprezece mii s-au năruit... au fost treizeci și trei de mii de morți. La catastrofa de la Messina, în 1908, au murit optzeci și trei de mii de oameni. La Yokohama, în 1923, numărul victimelor a trecut de un sfert de milion... și cutremurele din San-Francisco, din California... Ultima sută de ani începînd cu luna ianuarie a anului 1956... este caracterizată în general prin serii de macroseizme... Avem apoi problemele gropii Kermadec-Tonga unde mai ales de la 2030 încoace se abservă o mișcare accentuată. Scoarța pămîntului e mai neliniștită decît oricînd în ultimul mileniu. Dumneata cunoști felurile cutremurelor, Esztike, nu-i așa ?

— O, da — răspunse, decepționată, Eszti. Cutremure tectonice, cutremure prin surpare sau carstice și cutremure vulcanice.

— Așa e. Admirabil ! Din acestea cutremurele cu erupții și cu surpături sînt mai simple. Cauzele lor sînt evidente, toate problemele au fost

lămurite încă din secolul trecut. Dar ceea ce mă neliniştește sînt cutremurele tectonice... forțele care ajută la formarea munților...

Și profesorul Bencze sări în picioare, ținînd într-o mînă lingurița cu care mîncase crema de fragi și alergînd în sus și-n jos printre mescioarele rotunde, fără să-i pese cîtuși de puțin că familia de la masa vecină : un tată cu o chelie respectabilă, cu priviri grave, ba chiar severe, o mamă grăsuță, cu obrajii trandafirii și patru băieți tunși chilug, cu scăfîrlia rotundă, îl privește consternată.

— Sînt lucruri, Esztike, pe care le știm de mult. Știm de pildă că majoritatea cutremurelor provin din zonele instabile. Prima zonă de felul acesta se află în jurul Oceanului Pacific, cuprinzînd țărmurile și insulele Asiei răsăritene și gropile adînci din Oceanul Pacific, precum și lanțurile muntoase de la marginea vestică a Americii. A doua zonă e aproape perpendiculară pe aceasta și se întinde din America Centrală, trecînd prin insulele Azore, prin Marea Mediterană și împrejurimile ei, prin vestul și sudul Asiei pînă în Indonezia, cuprinzînd și lanțul orografic al munților eurasiatici. A treia zonă cuprinde sistemul de gropi al Africii răsăritene împreună cu Abisinia. Asta o știm. Dar de ce ? De ce tocmai prin locurile acestea ? Și cînd se produc cutremurele ? Ei bine, acum avem cheia în mînă... Spune-mi, te rog, n-ai vrea să vii cu mine la cinematograf ?

Pentru Eszti întrebarea a fost atît de neașteptată, încît în primul moment n-a putut să răspundă. Pînă acum profesorul Bencze îi ținuse o prelegere științifică și acum, deodată — parcă s-ar fi întreținut tot timpul numai despre dans, despre modă, despre filme — o invită la cinematograf.

— Cu plăcere. Ce film rulează la Forum ? Tot „Visuri în zori de zi“ ?

— Nu, nu acolo te invit — încremeni profesorul. Se uită încurcat la fată. Ce-i drept, am putea să ne ducem și la „Visuri în zori de zi“... dar eu mă gîndeam că duminică după-amiază vom prezenta cîteva filme interesante la institut. Am invitat pe membrii viitoarei noastre expediții la aceste proiecțiuni : cîteva aspecte interesante ale ultimelor cutremure de pămînt... Oameni de știință serioși și niște băieți admirabili. Căci eu, Esztike, nu m-aș bucura de loc dacă prietenia noastră s-ar strica acum. Mi-ar plăcea să ne însoțești în expediția noastră.

— În expe... ?

— Nu-ți spune nimic ? — întrebă profesorul.

— Cum... cum... cum să nu-mi spună ? — se bîlbîi Eszti și ochii i se umplură de lacrimi. Auzi dumneata, un bărbat nostim, blond, de treizeci și doi de ani, nu e în stare să se gîndească la altceva decît la cutremurele tectonice ! Eu... eu aș vrea din toată inima, dar că așa dintr-o dată...

— Vai, dar nimeni nu-ți cere să te hotărăști chiar în clipa asta. Duminică ai să vezi filmul, și ai să cunoști itinerarul... Am hoinări împreună toată vara prin regiunile cele mai sălbatice ale Pacificului. Știi dumneata unde se află groapa Kermadec-Tonga ?

— Nu — răspunse Eszti, mîhnită.

— Dar tocmai adineauri îți vorbeam de ea — se indispuse profesorul. Această depresiune a Oceanului Pacific, adîncă de 9427 de metri, trece prin apropierea insulelor Samoa...

— A, îmi aduc aminte... — spuse Eszti și se ridică. Să mergem.

— Te aștept duminică după-amiază.

— Bine — spuse Eszti și se grăbi să-și ia rămas bun.

Se îndreptă spre cea mai apropiată stație de quintobus, dar în colț nu găsi decît un elicopter hodorogit.

— La cinematograful Forum — îi spuse pilotului, hotărîtă să vizioneze singură filmul „Visuri în zori de zi".

Perechi tinere ședeau în sală. Rîdeau și ronțăiau covrigi sărați. Eszti simți că i se umplu ochii de lacrimi. „Ce nenorocire! — se gîndi. O dată mi se întîmplă și mie să iubesc pe cineva și omul meu e îndrăgostit de cutremurele de pămînt!"...

După convorbirea cu Eszti, profesorul Bencze András o porni spre casă. Locuințele profesorilor erau în cartierul de vile. Bencze mergea pe jos. Adora drumul acesta. Aleea urca în pantă lină pe malul Balatonului, șerpuia printre brazi argintii. Și din brădet se ivea ici și colo cîte o căsuță. Vilele acestea cu un etaj sau două erau construite din elastiton colorat, semănînd cu niște flori uriașe. Seara, cînd colina întreagă strălucea în lumina atomică feeric colorată, aveai impresia că un uriaș generos a împrăștiat printre copaci comorile din o mie și una de nopți.

— Ce frumos e aici! — oftă profesorul și pentru întîia dată își puse întrebarea: oare nu e o nebunie să se smulgă din această lume feerică și să pornească spre ținuturile sălbatice și dușmănoase ale vulcanilor?

Intră pe poartă. Megafonul îl avertiză cu glas răspicat: „Sînteți așteptat în hol".

— Mulțumesc — mormăi distrat profesorul. Dacă l-ar fi auzit, elevii lui ar fi rîs cu hohote. Bencze se bucura de faima unui om extrem de distrat și avea obiceiul să mulțumească pentru orice: pentru ceștile de cafea ce-i răsăreau pe masă, pentru ora exactă anunțată la televideofon, pentru maldărele de scrisori aruncate de tubul poștal pe birou, uitînd că nu de oameni a fost servit, ci de niște simple automate.

În hol, la masa acoperită cu o față de masă de superorlon brodată cu lalele colorate, ședea o femeie zveltă, frumușică și tînără — să tot fi avut cincizeci și cinci, șaizeci de ani (puțin într-adevăr, azi, cînd media vieții trece de o sută patruzeci de ani).

— Mamă! — strigă cu bucurie profesorul. Cînd ai sosit?

— Nu de mult — răspunse femeia zîmbind. Dacă băiatul meu nu-și aduce aminte de mine, vrînd-nevrînd trebuie să iau eu quintobusul.

— Zău că mîine dimineață voiam să dau o raită pe acasă — se scuză profesorul Bencze. Știi, expediția...

— Știu, dragul mamii. Experiențele, cursurile, expediția. Pretexte se găsesc totdeauna.

— Zău că am vrut să mă duc... dacă nu mîine, cel mai tîrziu duminică după-amiază... Te-am chemat și la televideofon, dar Jancsi mi-a spus că și tu ești foarte ocupată. Spune-mi, te rog, cum merg experiențele?

Mama rîse.

— Totdeauna te-ai priceput să mă duci, dar tatăl tău m-a rugat să nu mă întind la vorbă, ci să mă mulțumesc să văd cum îți merge, apoi să te cert, să te scutur de chică și să mă întorc numaidecît.

— Doar n-o să te întorci încă azi?

— Cum să nu mă întorc? Nu pot sta decît cel mult un ceas.

Bencze András era foarte necăjit. Fiecare din noi, luîndu-se cu fel de fel de treburi, uită de mamă. Acesta este adevărul. Pe urmă n-avem vreme să-i scriem, ba nici chiar să punem mîna pe televideofon. Ne e lene pur și simplu. Dar, din moment ce a venit, să și rămînă puțin. Sînt atîtea de discutat! Să se uite mama la noul covor din camera de lucru. Pe urmă trebuie neapărat să ia masa, să guste o friptură cu salată — mama tot n-a văzut încă masa din sufragerie care, parcă ar fi vrăjită, ascunde un post de comandă radiofonică în sertar și la dorința gazdei se acoperă într-o jumătate de minut cu o față de masă albă ca zăpada și scoate parcă din fundul pămîntului tacîmuri, farfurii, căni și pahare pline cu tot ce-ți poftește inima.

În cele din urmă mama lui Bencze András își prelungi vizita cu încă un ceas. Stăteau la masă și își sorbeau ceaiul servit cu o adevărată vrăjitorie.

Mama era încîntată.

— La Budapesta n-am văzut încă așa ceva. Dar chiar dacă s-ar găsi în magazin, eu n-aș cumpăra-o. Fratele tău Jancsi manifestă un interes extraordinar pentru tehnică și știință. Săptămîna trecută a fost un doctor pe la noi, un coleg de al meu. Și-a lăsat elicopterul pe terasă. Stăteam de vorbă în salon — îl cunoști și tu — cu doctorul Ormos, cel care a inventat Dentovitul, medicamentul care reface măselele cariate, cu un cuvînt un om respectabil și cunoscut. Ei bine, pramatia de frate-tău, împreună cu alții de seama lui, i-au demontat elicopterul pînă la ultimul șurub. Cînd l-am ocărît, a avut obrăznicia să-mi spuie că era o vechitură care nu făcea nici două parale. M-a costat o groază de bani distracția lor. Și pe deasupra situația neplăcută că doctorul Ormos n-a vrut să primească despăgubirea.

Bencze rîdea.

— Nici eu n-am fost mai bun. Las' să învețe băieții.

— Păi să învețe, dacă zici și tu, dar pe socoteala ta! Abia aștept să-l iei și să-l duci cu tine pe insula aceea.

Profesorul era cît pe ce să scape ceașca din mînă.

— Cum vine asta: să-l iau cu mine?

Maică-sa se uită mirată la el.

— Aşa, că i-ai promis.

— Eu ? Eu ?

— Nu-ţi aduci aminte ? Anul trecut, pe vremea asta. Ai spus că dacă va fi premiant în clasa a opta, îl iei cu tine în expediţie.

— Sfinte Sisoie !... Mamă dragă, dar nici o clipă nu m-am gîndit la aşa ceva... Nu-ţi închipui cumva că aş putea lua cu mine un băieţaş de paisprezece ani la un drum aşa de periculos.

— Jancsi e foarte îndemînatic şi îţi poate fi de folos. Îţi aduci aminte că anul trecut, la concursul interşcolar din Sicilia, a ieşit primul. Ştie să instaleze un post de televiziune, se pricepe la telegrafia Morse, ştie să conducă un elicopter, înoată, vîsleşte, schiaza.

— Cu toate acestea nu-l pot lua cu mine, oricît de îndemînatic ar fi... Nu-l pot expune la un pericol de moarte.

— Pericol de moarte ? Mama păli. Şi tu ?

— Ei, nu trebuie să te sperii... Pericolul de moarte nu e chiar aşa de sigur, dar niciodată nu ştii ce se poate întîmpla... Ştii, mamă, dirijarea meteorologică nu se extinde decît asupra unor anumite regiuni ale pămîntului, aşa-numitele zone de cultură.

Mama îşi izbi palmele.

— András, tu eşti pur şi simplu îngrozitor. Crezi că eşti la catedră şi vrei să explici totul, începînd de la facerea lumii. Eu te-am întrebat dacă expediţia comportă un pericol atît de mare, iar tu vrei să-mi vorbeşti despre acordul Meteorologic Mondial încheiat în 1997.

— Mamă dragă, te rog să ai puţină răbdare.

— Bine, dragul meu, iacă am !

— Vreau să-ţi spun că în penultimul deceniu al secolului trecut, cînd vremea a fost domesticită, o catastrofă meteorologică ameninţa omenirea. Ce-i drept, irigarea Saharei şi a deşertului Kalahari, ca şi împădurirea munţilor Pamir şi Karakorum, a fost un lucru bun şi folositor, şi topirea gheţurilor din Arctică a fost de asemenea un cîştig real, dar toate acestea s-au făcut cam alandala. Ce s-a întîmplat ? Nimic altceva decît ceea ce trebuia să se întîmple. Cînd încălzeşti atmosfera într-un loc, aerul cald se ridică în sus şi în locul lui năvălesc mase de aer rece. Nu poţi să tulburi nepedepsit sistemul planetar al vînturilor, căci pe urmele musonilor stîrniţi în mod artificial se iscă furtuni îngrozitoare, uragane, cicloane, cu trăsnete şi fulgere, cu grindină...

— Peste o jumătate de ceas trebuie să plec — îi aminti doctoriţa Bencze fiului ei.

— Da, mamă... Vasăzică în momentul cînd s-a încheiat acordul Meteorologic de la Geneva şi a fost înfiinţată reţeaua institutelor de reglare a vremii, a ieşit la iveală că ştiinţa n-a găsit încă modalitatea de a stabili o climă unitară şi valabilă pentru întregul pămînt, clima cea mai favorabilă pentru viaţa omului şi a plantelor. Trebuie să ne mulţumim

deocamdată cu posibilitatea de a crea zone controlabile din punct de vedere meteorologic, asigurînd — printr-o colaborare intensă — securitatea călătoriilor transoceanice și aeriene, evitarea furtunilor periculoase, pe o bună parte a globului, cantitatea optimă de ploi și de soare pentru flora și fauna noastră. Dar toate acestea le plătim scump. Învelișul de aer ce se rotește împreună cu pămîntul se răzbună, nu se împacă de loc cu frîul ce i l-a pus omul și pe mările și uscatul dinafara zonelor „controlate", furtunile își fac de cap, clocotind, cu puteri însutite.

Maică-sa abia acum înțelese rostul acestei lungi introduceri. Îl apucă de mînă.

— Și Insula Cutremurelor ? Tu nu mi-ai spus niciodată că se află în zona furtunilor... Mi-ai vorbit totdeauna doar de aparatele și mașinile ce trebuiesc așezate în această cea mai nestatornică porțiune a scoarței pămîntești...

Profesorul Bencze o cuprinse drăgăstos de mijloc.

— Vrei să nu mă duc ?

Maică-sa oftă.

— În zadar ți-aș spune să nu pleci. Cînd ți-a intrat ceva în cap... Ești leit taică-tu.

— Sînt ca tine, mamă dragă.

— Bine, lasă astea... Totuși, gîndește-te bine, dragul meu — și doctorița îi mîngîie cu gingășie părul zbîrlit. Gîndește-te... De vreme ce o astfel de încercare comportă atîtea riscuri, n-ar fi mai bine să trimiți aparatele cu rachete pe insulă ? De ce să puneți în joc atîtea vieți omenești ?... Și Luna și planeta Marte au fost cercetate, la început, cu rachete...

— Dar numai atîta timp cît oamenii nu reușiseră să facă pentru primii călători în lună haine de protecție umplute cu oxigen, pentru a asigura presiunea necesară. Știi, una e să stai în fața televizorului de la institut, să citești figuri și grafice, și alta să le vezi toate cu ochii tăi, să le auzi cu urechile tale, să le pipăi cu mîna. Și studenții mă scot uneori din sărite. E o plăcere să-i auzi descriind însușirile rocilor eruptive. Dar dacă le pui în față o bucată de bazalt și o piatră de var nu sînt în stare să le deosebească. În zadar aș instala acolo presignotectonograful ; eu însumi trebuie să urmăresc miile de circumstanțe secundare pe care aparatul nu le înregistrează.

— Bine, fie — oftă mama — dar în fond de ce te ocupi tocmai de cutremure. Nu vreau să mă amestec, dragă Andris, dar ceilalți geologi...

Profesorul Bencze îi acoperi fața cu sărutări.

— Ești cea mai scumpă mamă din lume... dar în zadar, pe mine nu mă interesează ferigele carbonizate și n-am să scriu cărți despre fabuloase continente scufundate : eu vreau să scap omenirea de coșmarul cutremurelor.

— Dar în Europa Centrală de cincizeci de ani n-au mai fost cutremure de pămînt.

— Ei bine, mamă dragă, vor fi, n-avea nici o grijă. Se apropie o perioadă de seisme. Ea va veni poate azi, poate mîine. Colegii mei cercetează tainele universului, vor să aducă comori din calea lactee. Eu mă mulțumesc să cercetez forțele tectonice.

Mama zîmbea.

— Îți doresc mult noroc, dragul meu învățat ! Dar înainte de a pleca, vino să ne vezi !

— Am să viu și am să mă țin scai de tine cel puțin o săptămînă. Dar așteaptă puțin : trimit o mică despăgubire pentru Jancsi. Am luat o mie de galbeni pentru o lucrare științifică. Dă-i-i lui.

— O mie de galbeni ? I-auzi ! Și o sută e prea mult.

— Totuși, te rog să i-i dai. Să-și cumpere un vapor sau un elicopter, sau ce dorește. Dar la expediție nu va putea lua parte.

Mama puse banii în poșetă.

— Plec cu quintobusul. Stai pe loc, nu trebuie să mă conduci la stație.

Profesorul își flutură batista de pe terasă, apoi intră în casă. Se așeză la birou și se uită îndelung la rafturile înzidite pe care se înșirau cărțile tipărite pe cele mai fine foi de nylon. Operele filozofice ale lui Platon și Kant, dramele lui Shakespeare, romanele lui Tolstoi... În colț se afla

aparatul de televiziune în culori cu raza de acţiune nelimitată. Ar putea să răsucească butonul chiar de aici, de lîngă birou. Dar azi Bencze András n-avea nici un chef. Îi veni în minte Eszti, cinematograful Forum, „Visuri în zori de zi“.

„Am împlinit treizeci şi doi de ani şi n-am nici nevastă, nici copii... Nu e bine. Dacă mă întorc teafăr, mă însor cu Eszti.“

Hotărîrea aceasta îl învioră. Trecu în sala de gimnastică. Făcu cîteva exerciţii la inele, apoi lepădă costumul moale de sixtilon, haina obişnuită de gimnastică, şi sări în bazinul de înot. Înotă voios în apa cristalină vreo cinci sute de metri. Apoi ieşi pe podelele uşor încălzite şi aerul cald din ventilator îi uscă pielea în cîteva clipe. Peste zece minute era în pat. Automatul îi servi ceai şi cacao pe noptieră, alături se găsea ultima gazetă de seară, apărută cu treizeci de minute în urmă. Bencze îşi întinse mîna după ceaşca de cacao, clipind somnoros din ochi.

În clipa aceasta el auzi o rumoare surdă şi profundă. Parcă zidurile casei ar fi fost izbite de valurile lacului Balaton sau o uriaşă mînă nevăzută ar fi rostogolit nişte pietre — nu pietre, ci munţi întregi. Apoi se clinti şi patul, începu să penduleze, la dreapta, la stînga, la dreapta, la stînga. „Cutremur de pămînt ?“ — întrebă mirat, cu glas tare, profesorul. În clipa următoare o bucată de elastiton căzu din tavan. Bencze András îşi duse mîna la tîmplă şi se prăbuşi.

III. APARATUL ÎNNEBUNIT

În după-amiaza cînd profesorul Bencze fusese cu Eszti la cofetăria Mărgăritărelul, Barlay Tamás și Csimás Peri ședeau în sala de lectură a Clubului nostimilor și sorbeau oranjadă. Clubul fusese întemeiat de studenți. Nu erau admiși ca membri decît tineri care se pricepeau la cel puțin cinci sporturi și la tot atîtea jocuri de societate. Nu se supărau cînd își vedeau caricatura într-o gazetă sau cînd un prieten le lua cu împrumut elicopterul de sub nas, cînd era „chemat în audiență" la rector pe ziua de 1 aprilie și după toate acestea știa să spună, la orice oră din zi sau din noapte, trei anecdote. Acum trei ani, clubul avea o odăiță modestă și cinci membri. Azi două mii de oameni se distrează în clădirea lui splendidă. Clubul are o sală de spectacole cu o mie de locuri, sală de concerte, cu camere de studii și de repetiții, un bazin de înot pentru concursuri, vreo sută de ateliere bine utilate, unde fotografii amatori, constructorii de televizoare, sculptorii și pictorii începători, biologii și textilochimiștii pot să-și petreacă în voie timpul liber. Etajul al treilea este ocupat de cofetăria și restaurantul clubului unde ai ce alege dintre cele două sute de feluri de mîncare. La etajul al cincilea se află expoziția permanentă de mode — și aici, alături de lenjeria ieftină și durabilă de sixtilon, de dantelele de superorlon și de catifelele de neonylon, precum și de o puzderie de pulovere de artifixilon, se găsesc și bluze din olandă veritabilă, scumpe foc.

Clubul nostimilor are și o bibliotecă cu o sută de mii de volume de nylon și aproape o jumătate de milion de microfilme, cu o mie de mese pentru citit și proiecții. La serile de discuții ale clubului, cei mai celebri savanți, artiști și oameni politici răspund la întrebările puse de tineri. Ziarul „Glasul nostimilor" apare de trei ori pe zi, în treizeci de limbi și într-un tiraj de o jumătate de milion de exemplare. Rectoratul i-a cerut de cîteva ori conducerii clubului să-i schimbe numele care nu are de loc o rezonanță serioasă. Să-i zică de pildă „Clubul fruntașilor la învățătură" sau „Societatea tinerilor savanți"... Dar membrii clubului nici n-au vrut să audă de așa ceva.

Nu e rea denumirea aceasta, nu e rea de loc! De altfel e mai bine să te respecte lumea după fapte, decît după numele pe care singur ți-l dai.

Cum spuneam, Feri și Tamás ședeau în sala de lectură. Feri citea ediția de amiază a „Glasului". Acum, la sfîrșitul anului școlar, gazeta era plină de oferte de serviciu. Fizicienilor din ultima promoție li se ofereau posturi la Uzinele Radar, la Fabrica de rachete lunare, la Întreprinderea de cercetări marțiene, la un combinat de materiale plastice, la Trustul de construcții din elastiton etc. Li se promitea marea cu sarea: concediu anual de trei luni, apartamente cu cincisprezece încăperi — în vile, bineînțeles — cu lumină atomică „lux", cu mobilă de lemn veritabil, leafă lunară de o mie de galbeni, permis pentru cursele internaționale de quintobus, abonament gratuit la Operă și cîte un exemplar din toate revistele științifice și din toate cărțile ce apar. Feri însemna cu grijă anunțurile mai interesante.

— Am însemnat și posturile de geofizician, poate te interesează.

— Mulțumesc — răspunse Tamás care apăsa mereu butonul centralei de televiziune din casă. Mă, să știi că centrala asta doarme.

— Nu dorm de loc, dar sînt și eu om și n-am decît o gură și două mîini — se auzi o voce indignată de femeie. Ce doriți?

— Mii de scuze — roși Tamás. Credeam că sînteți o aparatură automată. Căutăm două fete, sînt aici în clădire. Se numesc Fábián Eva și Tóth Zsuzsi.

— Și nu știți în ce sală se află?

— Nu. Trebuia să ne întîlnim aici la bibliotecă, dar n-au venit încă.

— Bine. Vă dau etajele pe rînd.

Tamás se tolăni în fotoliu și urmări cu atenție televizorul. Pe ecran apăru coridorul etajului întîi: fete și băieți stăteau în fața afișului și studiau programul de seară. Tamás se uită cu atenție la capetele blonde și brune, apoi apăsă butonul: putem trece mai departe. Televizorul arăta sălile de la etajul întîi. Într-una din ele niște copii jucau tenis de masă, în alta echipele de șah ale Universității își încercau puterile. Eva nu era nici aici. În sala de muzică de la etajul unsprezece, orchestra repeta tocmai Mica Serenadă de Mozart. Tamás ascultă cîteva măsuri, apoi aparatul îi arătă o sală de conferințe. La masă un unchiaș de vreo nouăzeci de anișori explica cu multă vioiciune cum experiențele Institutului Mecinikov, cu acidul lactic, au contribuit la promovarea longevității. „A, ăsta e celebrul profesor Peters și, unde este el, o găsești cu siguranță și pe Eva" — își zise Tamás. „Sînteți bună să-mi arătați și publicul din sală?" — spuse apoi, întorcîndu-se spre aparat. Aparatul de recepție al Centralei prinse pe rînd fețele spectatorilor și, la marginea rîndului al treilea, Tamás o zări într-adevăr pe Eva care urmărea cu toată atenția relațiile complicate dintre fermentarea laptelui și elasticitatea arterelor. „Mulțumesc, am găsit-o" — spuse Tamás și închise aparatul de televi-

ziune. Căută în lista interioarelor din clădire numărul locului unu din banca a treia a amfiteatrului Facultății de medicină. „Două mii trei sute optsprezece... Două mii trei sute optsprezece..." — mormăi. Făcu repede numărul și, în clipa următoare, văzu cum se aprinse în fața Evei lampa de semnalizare, zări părul castaniu și fața puțin încîudată a fetei.

— Cine-i ? A, bună, Tamás !

— De o jumătate de ceas te aștept în sala de lectură.

— Nu te supăra, te rog, conferința s-a cam prelungit...

— Feri întreabă dacă n-ai văzut-o și pe Zsuzsi.

— Trebuie să fie încă la redacție. Treceți pe la ea, mă duc și eu acolo.

— Bine, la revedere !

Redacția era sus de tot, la etajul optsprezece, dar celor doi tineri le plăcea să urce treptele renunțînd la ascensor și la scările mobile. Cu treptele sale de elastiton transparent și luminate atomic în alte și alte culori la fiecare etaj — albastru-pal, verzui, liliachiu, portocaliu — casa scărilor era ca un havuz din basme sau ca cerul în zorii unei zile de la începutul verii. Prin peretele de sticlă se vedea catifeaua albastră a nopții și nestemata ce strălucea pe această catifea : clădirea de marmoră, albă ca zăpada, a Universității Centrale scăldată în lumină.

— Trebuie să fii nebun de legat să părăsești locurile acestea și să pleci la cercetări seismice — spuse Feri.

— De unde știi că la asta mă gîndeam ?

— Te văd după nas. De ieri, de cînd am trecut pe la Bencze, parcă ți l-a tăiat cineva. Ești plouat rău.

— Lucrurile nu-s tocmai așa de simple.

Pe coridorul lung al redacției, în dreapta și în stînga, se deschidea un șir lung de uși albe. Gazetarii tineri ieșeau și intrau furtunos fîlfîind în mîini cearșafuri de hîrtii umede încă, cu mutre atît de agitate, încît ai fi crezut că dețin cele mai mari secrete din lume. Prin ușile întredeschise se vedea o mulțime de mașini. Mașini de scris care înregistrau cuvintele rostite, aparate de filmat și de proiecție, televizoare, aparate telefotografice, cu un cuvînt tot ce putea să ajute pe harnicii oameni ai presei, dornici să-și informeze cititorii prin scris sau prin imagini despre tot ce au aflat din Africa de Sud sau din Alaska. Biroul lui Zsuzsi Tóth era în capul coridorului. Pe Eva băieții o găsiră acolo.

— Bine că ați venit împreună — îi întîmpinară pe Tamás și pe Feri — căci astfel o să vă putem da deodată vestea îmbucurătoare. Dar luați loc, vă rog.

— Ce veste ? — întrebă Tamás și se așeză într-un fotoliu în fața aparatului telefotografic. Aparatul tocmai dădea amănunte în legătură cu alegerea reginei frumuseții în Anglia.

— O sticlă de șampanie, vă rugăm — spuse Zsuzsi întorcîndu-se spre masa de serviciu. Și patru pahare !

— În cinstea călătoriei noastre ! — spuse Eva ridicînd paharul.
— În cinstea bărcilor cu care ne vom plimba pe Iangtze.
— Ce ? întrebă Eva și puse paharul pe masă.
— Păi ce am promis : călătoria în China.
Cele două fete se uitau una la alta.
— În China ? Dar voi glumiți... sau tu vorbești aiurea...
Cei doi băieți își făcură semn cu ochiul.
— Fetelor ! — sări Tamás în picioare, ridicîndu-și solemn paharul. Făcîndu-vă curte de atîta vreme și cu atîta însuflețire, noi v-am promis... dar ce nu v-am promis ? Să coborîm cu săniuțele de pe vîrful Himalaiei, să cutreierăm împreună tundrele în sănii trase de reni, să ne scăldăm, tot împreună, firește, în Marea Tireniană, dar voi se pare că nu ne-ați crezut. Ei, a sosit momentul să ne împlinim promisiunile. Feri, scoate biletele.
Csizmás Feri scoase din portofel un carnet voluminos. Pe copertă, bătut la mașină, se putea citi următorul text :

„Carnet de călătorie
pentru Csizmás Ferenc, fizician, Barlay Tamás, geofizician, Fábián Eva, studentă în medicină, Tóth Zsuzsána, studentă în litere, ziaristă.
Valabil de la 29 mai 2057 pînă la 28 mai 2058 pentru liniile de quintobus Orașul Universității Centrale — Budapesta—Moscova—Pekin Shangai—Tokio —Rangoon—Bombay— Bagdad—Cairo—Durban— Capetown—Casablanca—Rio de Janeiro—Mexico—Washington—San-Francisco — Sidney. Susnumiții au dreptul de a se folosi fără plată de orice hotel, restaurant, local de recreație, strand, teatru sau club atît de pe acest parcurs cît și din cinci capitale europene la propria lor alegere. Carnetul a fost obținut de Barlay Tamás, student în anul cinci și Csizmás Ferenc, student în anul cinci, în baza Statutelor Universității, drept răsplată pentru rezultatul strălucit la studii. S-au primit cîte 300 de galbeni pentru biletele studentelor Fábián Eva și Tóth Zsuzsánna."

Iar sub text ștampila biroului de voiaj al Universității.
Cei doi băieți așteptau triumfal strigătele de bucurie ale fetelor, le vedeau sărindu-le de gît și sărutîndu-i pentru cadoul princiar.
Fetele citiră itinerarul fantastic, apoi puseră carnetul fără vorbă pe masă. Nici măcar nu se uitară la cavalerii uluiți.
După o tăcere de o jumătate de minut, Feri își pierdu răbdarea.
— Ce este, Zsuzsi ? Nu-ți place itinerarul ?
— Nu.
— Dar mi-ai spus de atîtea ori că ai vrea să te vezi la Pekin și la Rio de Janeiro... cu mine...
— Am spus...
— Ei, atunci ce ai ?

— Nimic. Doar atît că sînteţi nişte şnapani. Duceţi-vă fără noi. Am zis bine, Evi ?

— Foarte bine !

Tamás care pînă în momentul acesta nu putu să scoată un cuvînt şi stătea cu paharul de şampanie ridicat în aer, spuse disperat :

— Dacă ne-aţi da măcar o explicaţie...

— Cred că mai degrabă voi ne datoraţi o explicaţie.

— Nu înţeleg.

— Ei, o să înţelegeţi îndată — răspunse Eva. Nu vă aduceţi din întîmplare aminte cum am făcut cunoştinţă ?

— Cum să nu ! — răspunseră deodată cei doi băieţi. Acum doi ani, la un simpozion, aici la Club.

— Şi nu vă aduceţi aminte despre ce era vorba ?

— Dracu ştie ! mormăi Feri.

— Nici eu nu ştiu — îl întregi Tamás.

— Nu prea aveţi memorie cînd nu vreţi să vă aduceţi aminte de ceva. Noi însă n-am uitat. Cum vom întrebuinţa lunga călătorie de studii de după absolvire ? Despre asta era vorba. Sînteţi curioşi cumva de procesul-verbal al discuţiilor ? Pot să pun banda la magnetofon...

— Nu ne interesează de loc — mormăi Feri.

— În doi ani te mai schimbi — adăugă Tamás.

— Asta o vedem şi noi — răspunse Eva cu năduf. Voi în orice caz v-aţi schimbat radical. Iată ce scriaţi atunci cu propriile voastre mîini : „Barlay şi Csizmás, studenţi în anul trei, invită pe studentele Fábián şi Tóth din anul întîi să-i însoţească în anul 2057 în călătoria lor de cercetări geofizice. Asta-i o călătorie de cercetări geofizice ? Să faci ocolul lumii într-un quintobus de lux. Asta puteţi s-o faceţi şi cînd veţi avea nouăzeci de ani şi burtă de un metru.

— Tot n-am reuşit să înţeleg ce aveţi — spuse Feri iritat. Orice fată ar fi fericită, dacă ar fi invitată la o astfel de călătorie. Am aranjat şi la rectorat să vi se dea concediu de studii pe un an.

— Mulţumim, nu trebuie să ne aranjaţi nimic şi căutaţi-vă alte tovarăşe de drum ! — strigă Zsuzsi, aproape plîngînd.

— Dar unde aţi vrut să vă duceţi ?

— Vrem să plecăm cu expediţia profesorului Bencze, în Insula Cutremurelor — răspunse Eva.

— Nici prin gînd nu ne-ar fi trecut că voi nu vă pregătiţi să plecaţi tot acolo — adăugă Zsuzsi.

— Ştiţi voi ce importanţă au cercetările lui Bencze ? Toată lumea ştiinţifică are să rămînă cu gura căscată.

— De unde să ştie ? — întrebă cu ironie Zsuzsi. Dumnealor nu citesc reviste de specialitate. Iar profesorul Bencze nu face reclamă...

— Şi mai îndrăznesc să se numească fizicieni !... Vă duceţi la plimbare cu barca, la ştrand, cînd se pune la cale o astfel de experienţă...

— Profesorul v-a spus, nu-i așa, că nu-i dispus să vă ia cu dînsul.

— Nu vorbiți amîndouă deodată — strigă Feri — că nu se-nțelege nimic din trăncăneala asta.

— Vorba vine că nu înțelegi — i-o tăie cu ironie Eva. Duceți-vă și petreceți cu banii Universității.

— Dar orice absolvent face la fel... — strigă exasperat Tamás. Ăsta-i premiul.

— Da, așa fac ceilalți absolvenți... dar noi v-am îndrăgit tocmai fiindcă v-am crezut altfel decît pe ceilalți. Ei, petrecere frumoasă ! Eu și cu Zsuzsi ne-am hotărît să plecăm cu expediția...

— Îmi vine să vă trag o bătaie — spuse cătrănit Feri, scuturînd-o pe Zsuzsi de umăr. Tu crezi că expediția e glumă ? O mică excursie printre vulcani, de unde vei putea trimite reportaje colorate ? Ce te faci dacă vin cicloanele ? Dacă n-o să aveți ce mînca ? Dacă vor țîșni geizere din pămînt ? Dacă mizeria aceea de insulă se scufundă sub ochii voștri ?

— Nu te speria așa de tare. Tu tot n-ai să fii pe ea.

— Ba o să fim... — ripostă Tamás. Ce credeți că vă lăsăm să plecați de capul vostru și noi să stăm acasă ? Călătoria în jurul lumii ? Dracul s-o ia ! Hai, Feri, să ne înscriem la Bencze.

Feri frămînta carnetul de călătorie în mînă.

— Zsuzsi, fac apel la imaginația ta... Gîndește-te că în India am călători cu elefanți, în Egipt am putea vedea mormintele faraonilor. Și se spune că la Ostia marea este atît de albastră !...

— Am fost la Ostia. De altfel nu te deranja pentru mine. Eu merg cu expediția...

— Tamás sări în picioare și cu o mișcare bruscă smulse carnetul din mîna lui Feri.

— Ce vrei cu carnetul ?

— Vreau să-l rup. Hai la profesorul Bencze !

— Ești nebun... Puteți pleca, dacă vreți, eu rămîn pe loc.

— Păi plecăm, să știi !

— Ei, uite, eu nu cred... — strigă Feri. Și într-adevăr nu-i venea să creadă nici cînd Tamás și fetele părăsiră odaia.

În cabinetul de geologie însă Barlay Tamás și cele două însoțitoare ale lui nu găsiră decît pe mecanicul de serviciu. Mecanicul ședea în biroul profesorului și făcea pasiențe. Primi pe cei trei tineri dînd politicos din cap.

— Am încercat de trei ori, dar nu iese... te pomenești că mă paște o belea.

— Păi da, dacă zecele de caro e căzut pe jos — spuse Eva și ridică cartea de pe podea.

— Mulțumesc foarte mult — spuse mecanicul de serviciu și, prietenos, le oferi scaune. Cu ce vă pot servi ?

— Căutăm pe domnul profesor.

— Lipsește. Poate că se mai întoarce. Secretara o fi știind. Vine numaidecît, conduce niște turiști.

— Turiști ? Unde ?

— Păi de, asta... cum să zic ? E un mic venit suplimentar... căci știți... numai să nu spuneți nimănui... dumneavoastră știți — nu-i așa ? — ce-i aia presignotectonograf...

— Firește că știm — spuse Eva. E o invenție a profesorului Bencze.

— Da, așa este. După cum arată și numele e un aparat pentru semnalarea și înregistrarea cu anticipație a acțiunii forțelor tectonice. E o invenție grozavă prin faptul că aparatul reacționează la orice fel de solicitare... Mișcările scoarței pămîntului sau — în limba de toate zilele — cutremurele, se iscă din acțiunea simultană a mai multor forțe. Trebuie să ții seama de temperatura din interiorul pămîntului, de radioactivitate, de oscilațiile presiunii coloanei de aer ce apasă asupra pămîntului, de temperatura aerului, de dilatarea și contracția scoarței în funcție de schimbările de temperatură, de forța de atracție a Lunii...

— Se știe, se știe.

— Ei bine — continuă imperturbabil mecanicul — toate aceste solicitări la un loc, profesorul le-a numit „complex tectonic", iar acest complex e împărțit în douăzeci și patru de grade. Din acestea douăsprezece sînt negative, celelalte douăsprezece sînt pozitive. Creșterea numerelor spre punctul zero. însemnează unități ce se acumulează mereu, fără însă a se transforma în mișcare. Numerele pozitive corespund, în linii generale, vechilor grade de tărie a cutremurelor. Adică...

— Se știe...

— Mai trebuie să știți — continuă mecanicul încruntîndu-se — că aparatul e în legătură cu o instalație complexă de filmat și de proiectat și sintetizînd schimbările neîntrerupte ale forței de atracție a Lunii, ale radioactivității, ale tensiunii magmei, precum și înregistrările pozitive sau negative ale celorlalte instrumente de măsurat, le proiectează pe un ecran cu douăzeci și patru de diviziuni. După profesorul Bencze, atît timp cît indicatorul se mișcă între minus opt și minus trei grade, nu e pericol imediat de cutremur. Dar dacă el se ridică deasupra lui minus trei și se apropie de zero, atunci tensiunea scoarței pămîntului nu se mai poate elimina decît prin cutremur. Și cu cît indicatorul se ridică mai brusc, cu atît cutremurul poate fi mai violent. Deci se poate prevedea dacă cutremurul va fi de gradul unu, doi, cinci sau opt. După cutremur, tensiunea trebuie să scadă între minus zece și minus doisprezece.

— Dar asta...

— Păi asta voiam să zic și eu. Asta e un basm de adormit copiii. Mașina asta nu face două parale ; asta eu v-o spun. De doi ani de zile stau lîngă ea, dar tensiunea niciodată nu s-a ridicat deasupra lui minus trei.

— Dar nici cutremur n-a fost în ultimii doi ani.

— Mă rog, mă rog, asta e o pură întîmplare... Numai că așa ceva nu-i poți spune profesorului Bencze în față. Mie de altfel mi-e totuna.

Maşina asta este foarte scumpă, indică şi radiaţiile cosmice, iar eu primesc leafă ca să stau aici cu schimbul patru ore şi să raportez dacă văd ceva extraordinar. La început o urmăream, dar multă vreme n-o poţi suporta. Te ia cu ameţeli... mereu aceleaşi grafice verzui... urcă, coboară — urcă, coboară... Nu-i pentru un mecanic învăţat... Pe urmă am descoperit că maşina merge şi dacă eu n-o urmăresc, şi nu se întîmplă nici atunci nimic. De atunci aduc un pachet de cărţi şi cînd bătrînul nu este la institut, cobor în odaia lui. Aici e mult mai plăcut, am o vedere frumoasă şi automatul îmi aduce o ceaşcă de cafea.

— Dar ce-i cu turiştii ?

— A, da. Păi asta a fost aşa o idee a Pannikăi... Vorbeam odată de namila asta de maşină. Ce păcat că umblă, de-a surda într-o sală enormă ca asta ! N-o vede nimeni, nu-i foloseşte nimănui... Şi atunci ne-am gîndit că dacă presignotectonograful poate măsura orice tensiune, n-avem decît să deconectăm — să zicem — tensiunea cosmică, şi să măsurăm altceva.

— Nu înţeleg...

— Vai de mine, cum să nu înţelegeţi ? Vă rog puţină atenţie. Ştiţi, nu-i aşa, că putem măsura tensiunea oricărei mişcări ondulatorii, sunetul, lumina...

— Ştim, ştim...

— Şi ştiţi, de asemenea, că prin anul treizeci şi ceva, profesorul Altomonte a descoperit psihotensiunea.

— Ce-i aia ? — întrebă Zsuzsi.

— Mecanicul îi explică cu promptitudine.

— Este însuşirea oamenilor care se iubesc mult de a simţi, de a gîndi şi de a vorbi la un moment dat în acelaşi fel. Fenomenul e înrudit cu somnotensiunea, dispoziţia îndrăgostiţilor de a se visa unii pe alţii. Ei bine, domnul profesor Altomonte a descoperit că asta nu este altceva decît o vibraţie de unde scurte şi anume de 0,3—0,6 metri şi de tipul ABX, căreia la celălalt individ îndrăgostit îi corespunde o vibraţie de aceeaşi intensitate. Dacă prin urmare scot din presingnotectonograf lungimile de undă caracteristice pentru scoarţa pămîntului şi îl reglez pentru receptarea undelor scurte ABX, atunci pot să constat cu uşurinţă dacă perechea de îndrăgostiţi ce se găseşte în cabinetul de experienţă are o psihotensiune mulţumitoare, dacă, cu alte cuvinte, cei doi se vor înţelege, se vor iubi...

— Extraordinar ! exclamă Zsuzsa, bătînd din palme.

— Şi ce zice la toate astea profesorul Bencze ?

— Nu cumva îţi închipui că ştie... — spuse înfiorat vrednicul mecanic. La amiază el pleacă... Eu cobor să fac o pasienţă... Pannika aduce perechile de îndrăgostiţi : un galben de fiecare experienţă şi seara reconectez aparatul. Pînă acum nu s-a întîmplat nimic. Arată totdeauna minus şase... Vreţi să-l vedeţi ?

— Şi ce s-ar întîmpla dacă într-o zi aparatul ar indica totuşi cutremur de pămînt ? — întrebă Tamás.

Mecanicul dădu din umeri.

— De ce să indice? Afacerea de altfel e pe sfîrşite. Săptămîna viitoare Bencze va pleca cu expediţia şi va lua cu el tot calabalîcul. Iar pînă atunci n-o să se întîmple, sper, nimic...

Presignotectonograful era montat în marea sală de cercetări de la etajul doi. Grupul de tineri întîlni pe scările de la etajul întîi pe turiştii vizibil mulţumiţi ce coborau spre ieşire. Erau numai perechi de tineri şi examinarea pare să fi dat rezultate foarte bune la toţi.

— Ai pus totul la loc?... întrebă mecanicul.

— Da — răspunse secretara. Poftim cheile.

— Vin şi eu numaidecît. Vreau numai să le arăt colegilor aparatul — spuse mecanicul. Mă iertaţi că o iau înainte. De altfel, îmi daţi voie, mă numesc Solt Zsolt. Naşul meu a avut năstruşnica idee să-mi dea un prenume care să rimeze cu numele de familie. Dar îmi place mai mult să mi se spună Zoltán.

Bravul mecanic, şi după el cei trei tineri, intrară în sală. În mijlocul încăperii, pe o masă scundă se înşirau o serie de întrerupătoare, de mînere şi de lămpi de semnalizare. Pe peretele din faţa uşii se întindea un ecran de nylon pentru proiecţiuni, avînd la mijloc o linie orizontală. Sub linie şi deasupra ei numere, de la unu la doisprezece. O dungă verzuie vibra printre numere.

— Iat-o — arătă mecanicul. Asta e.

Dar în clipa următoare încremeni de spaimă, apoi se dădu un pas înapoi.

— Dumnezeule... aparatul acesta... Panni l-a stricat... Ce-i cu el?... Uitaţi-vă...

Pe ecranul de nylon, dunga verde se întărea şi se urca tot mai mult. Din cînd în cînd se ridica pînă la linia de demarcaţie dintre numerele negative şi cele pozitive.

Mecanicul apuca, îngrozit, cînd un mîner, cînd altul. Apăsa butoane, urmărea lămpile de control, deconectă magnetul, deconectă măsurătoarea de tensiune a magmei, apoi o reconectă, dar aparatul nu se astîmpăra, ba parcă ieşeau din el chiar nişte pîrîituri şi trosnete ciudate, un sîsîit, un mîrîit continuu.

— Tii, ce o să iasă din asta, mamă, mamă! Mă dă afară... S-a zis cu mine... Am făcut o legătură greşită... Parcă spunea Panni că şi pe la amiază vibra tare... Aoleo, ce mă fac?... — se văicărea mecanicul nenorocit.

— Se apropie de zero, iată că a ajuns! strigă Eva.

Tamás îşi lovi fruntea cu palma.

— Nenorocitule... maşina nu are nici un cusur! Vine cutremurul! Pe ăla îl semnalează.

Solt Zsolt se uită cu ochii holbaţi la el.

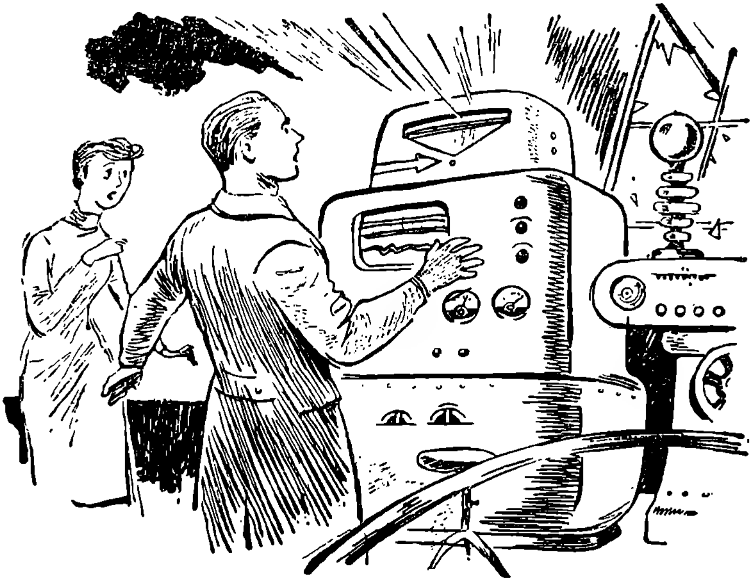

— Nu se poate... nu se poate... De altfel eu tot zbor.

— De ce?

— Fiindcă lipsesc graficele... Aparatul a fost deconectat ceasuri întregi... şi ieri la fel şi graficele le-am desenat singur... după inspiraţie, plasîndu-le pe toate între minus patru şi minus şase.

— Telefonează-i repede profesorului Bencze... Sau institutelor seismografice din străinătate... Sau la cine crezi că trebuie în astfel de cazuri.

— Nu ştiu, nu ştiu... în astfel de cazuri... da, o să-ncerc... scîncea mecanicul pierdut... O să-ncerc... da... eu...

În clipa aceasta ecranul de nylon fu aproape inundat de o lumină verde; ea trecu linia de demarcaţie şi într-o clipă urcă la plus şase... În acelaşi moment, pupitrul de comandă păru că se mişcă, ferestrele se sparseră zîngănind şi un uruit sinistru se auzi prin aer.

— La telefon! — strigă Tamás. Poate că-l găsim acasă pe profesorul Bencze. Îl chemară de cinci ori, de zece ori la rînd, dar nimeni nu ridică receptorul.

IV. O SUTĂ DE MII DE GALBENI

Profesorul Bencze zăcea la spital, cu o compresă rece pe frunte. Doctorul de serviciu se aşeză lîngă pat, scoase din buzunar omniscopul şi îl aşeză pe încheietura braţului. Privi cu atenţie aparatul o jumătate de minut, apoi dădu din cap.

— Pulsul şaptezeci şi doi, tensiunea arterială o sută treizeci, temperatura treizeci şi şase cu şase, numărul globulelor roşii patru milioane şi jumătate, globule albe şase mii opt sute, viteza de sedimentare unsprezece. Totul e în perfectă ordine. Dacă doriţi, puteţi pleca chiar astăzi.

— Foarte bine — spuse profesorul. Mii de mulţumiri pentru tratament. Trebuie să mai ţin regim ?

— Nu, de loc. Comoţia cerebrală s-a vindecat fără urme. Nu mai e nevoie de tratament, nu e cazul să vă schimbaţi felul de viaţă.

— Pot să şi citesc ?

— Desigur.

— Ei — spuse şiret profesorul — atunci vă rog să-mi trimiteţi ultimele ziare.

Tînărul doctor roşi ca racul. Îşi trecu încurcat omniscopul dintr-o mînă într-alta.

— Ai să-l strici, bagă de seamă — spuse profesorul Bencze.

— A, e un aparat ieftin — se bîlbîi medicul. Aş prefera să vă trimit cîteva romane bune. „Război şi pace“ sau „Bîlciul deşertăciunilor“.

— Dar eu aş vrea mai degrabă ziare...

— Vă trimit „Tarzan în pădure“.

— Spune-mi, doctore, ce anume îmi ascundeţi de zile întregi ? Mi-aţi luat televizorul, nu daţi voie nimănui să mă viziteze, nu mă lăsaţi să citesc ziare. A izbucnit războiul mondial ?

— Mă rog, mă rog... vizite puteţi primi... o să-l întreb pe medicul şef... în cît mă priveşte, ziarele... de altfel... cum doriţi... tot o să aflaţi după-masă...

Medicul ieşi. Profesorul Bencze îşi luă de pe frunte prosopul umed. Nu-l mai durea capul, dar nu-şi amintea de loc cînd şi de ce a fost adus la spital.

Televideofonul zbîrnîi.

Era portarul. Îl întrebă dacă primeşte vizite.

— Cine-i ?

— Barlay Tamás.

— Fireşte, să poftească.

Tamás bătu la uşă. Era emoţionat. Se apropie de pat.

— Dar arătaţi minunat. Ştiţi, eu n-am călcat încă niciodată într-un spital. Credeam că e ceva îngrozitor.

Bencze rîdea.

— Dar nu e îngrozitor de loc. Sînt nişte încăperi tot aşa de simpatice şi confortabile ca acasă. Şi de un an, de cînd doctorii învăţaţi au inventat omniscopul, injecţiile nu se mai fac cu înţepături.

— Eu nu l-am văzut încă, dar am auzit de el.

— Uite acolo e unul, pe masă.

— Fleacul ăsta de sticlă ? Parcă ar fi ceasul de buzunar al stră-străbunicului meu.

— Păi nu e tocmai aşa. Ia-l puţin în palmă şi uită-te la el.

Tamás apucă cu oarecare timiditate aparatul necunoscut, apoi rîse ca un copil.

— Ia te uită, frate... se văd şi vinişoarele din palmă.

— Acum apasă butonul roşu.

Tamás apăsă un mic buton roşu şi pe cadran apăru o singură vînă, dar mărită de sute de ori. Prin peretele ei transparent se vedea fluxul neîncetat al globulelor roşii, plate, cu marginile ridicate.

În acelaşi timp apărură două numere pe cadran : globule roşii — patru milioane, globule albe — opt mii.

— Ei, pune-l jos că-l strici. Bună maşinuţă, nu-i aşa ? Butonul verde indică muşchii, cel albastru nervii, nu ca razele X de odinioară care nu arătau decît nişte umbre nesigure.

Tamás abia se îndură să lase din mînă jucăria minunată.

— Cred că, totuşi, la mine ai venit — spuse, cu reproş glumeţ, Bencze.

— O, iertaţi-mă !

— Ceva ziare ai ?

Tamás îşi întinse mîna spre pardesiu, dar se opri.

— La drept vorbind...

— Ai sau n-ai ?

— Am, dar aş vrea să vă spun mai întîi că...

— Dă-l încoace.

Tamás oftă şi-i întinse ultimul număr din „Glasul nostimilor".

Profesorul Bencze privea titlul de pe prima pagină şi spuse consternat :

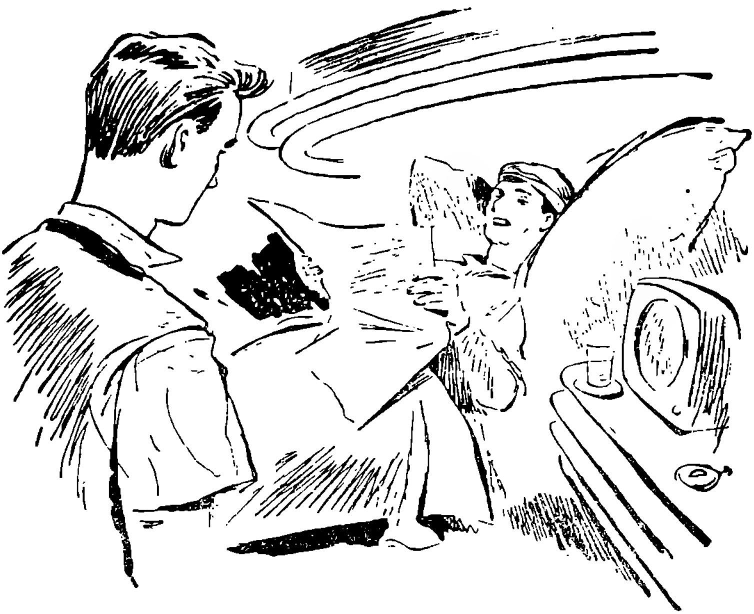

— Va să zică n-am visat... A fost cutremur de pămînt... Dar ce-i asta ? Ce-i cu presignotectonograful meu ?

— Am să vă spun tot — strigă Tamás. Lăsaţi ziarul. Scrie verzi şi uscate...

— Dar asta-i foarte interesant — spuse Bencze, ridicîndu-se. Îşi propti spatele de o pernă moale şi citit cu glas tare titlurile :

„Mecanicul Solt Zsolt Zoltán recunoaşte că a deconectat presignotectonograful“. „Declaraţia Academiei de Ştiinţe : nu acceptăm depoziţia mecanicului care, vădit, e de conivenţă cu profesorul.“ „Presignotectonograful e o şarlatanie ordinară“ — declară Mr. Ted Pearcy, doctor în Ştiinţele Cosmogonice. Declaraţia comună a cinci savanţi : nu vom lua parte la expediţia Bencze. Hotărîrea Adunării Generale a Institutului de Ştiinţe Teoretice : Unicul scop al expediţiei plănuite în Insula Cutremurelor este să abată atenţia de la sarcinile noastre adevărate ; studierea mai amănunţită a Lunii, precum şi a planetelor Marte, Saturn şi Uranus.

— Ingrozitor !... — spuse profesorul Bencze şi ziarul îi căzu din mînă.

Tamás clătina din cap.

— V-am spus să nu-l băgaţi în seamă. De cinci zile nu se mai poate citi altceva în ziare... Daţi-le dracului !

— Le dau — mormăi profesorul — dar faptele, faptele... Tectonograful n-a funcţionat... şi a fost un cutremur de gradul şase, un cutremur puternic.

— Dar a funcţionat !... Eu l-am văzut... numai mecanicul...

— N-are importanţă — dădu Bencze András din mînă. Să zicem că n-a funcţionat. Maşina e maşină. Se poate întîmpla să se strice. Totuşi, principiul stă în picioare. Trebuie să dovedesc că e just. Dar şacalii ăştia... dacă nu reuşeşte prima experienţă, încep să ţipe numaidecît : „răstigniţi-l, răstigniţi-l !" Ai avut dreptate cînd ai ales alt drum... Numai lucrurile arătoase au căutare. Şi cei cinci profesori... hm... se tem de eşec. Nu face nimic. Am să plec singur, să ştii.

— Vă rog să nu vă enervaţi, răsfoiţi mai degrabă ziarul.

— Mulţumesc, sînt sătul pînă-n gît.

— O singură ştire — îl imploră Tamás şi îi arătă un articol cu litere mari pe pagina a treia :

— Pe ăsta eu l-am scris, cu prietenii mei. Vedeţi, de la început pe ăsta voiam să vi-l arăt...

— Ei, să vedem — spuse Bencze şi-i luă ziarul din mînă.

„Scrisoare deschisă domnului profesor Bencze András.

Subsemnaţii certificăm că mecanicul a spus adevărul. Certificăm că presignotectonograful a semnalat cu anticipaţie cutremurul de pămînt, dar observatorul nu a fost la post.

Noi ştim că cutremurele de pămînt ce se repetă din timp în timp distrug sute de mii de vieţi, prefac în ruină oraşe întregi şi înghit nenumărate sate. Tocmai de aceea sîntem gata să ne jertfim viaţa, puterile şi ştiinţa pentru înlăturarea acestui flagel.

Avem încredere în ştiinţa dumneavoastră, şi vă rugăm să ne primiţi şi pe noi în expediţia pe care o organizaţi. Barlay Tamás, Fábián Eva, Tóth Zsuzsánna."

— Citiţi, vă rog, mai departe — spuse repede Tamás, arătîndu-i un alt articol. Era declaraţia lui Fred Wilkins, profesor pensionar de geografie, expert în săpăturile de la Pompei, că doreşte să ia parte la expediţie.

Bencze puse jos ziarul şi zîmbi cu tristeţe.

— Ce zici, Tamás, de expediţia asta ?... În loc de geofizicieni şi cosmologi cu experienţă, mă vor însoţi nişte fetişcane şi un profesor de geografie de o sută de ani.

— Nu poţi ştii niciodată cine va fi mai bun tovarăş de drum — îl contrazise Tamás. Eu sînt geofizician, ştiu să conduc quintobusul şi să fac tot ce i se cere unui mecanic şi unui tehnician. Eva e studentă în medicină.

— Copilării — dădu Bencze András din mînă. Sînteţi foarte drăguţi, dar asta e o copilărie. Experienţa e de mari proporţii. Cere

echipament scump, aparatură, quintobuze speciale... Fără ajutorul Academiei, nu putem face față.

— Cum adică ?

— Așa că Academia trebuie să aprobe cheltuielile.

— Va să zică e nevoie de bani. Și asta poate fi o problemă în zilele noastre ? — strigă, indignat, Tamás.

— Și culmea că e nevoie de mulți, foarte mulți bani. Dacă societatea are încredere în reușita experienței, dă bani, dacă nu are, nu dă.

— O sută de mii ajunge ?

— Firește că ajunge.

— Atunci e în regulă.

— Nu cumva ai atîția bani ?

— De ce să n-am ?

Profesorul Bencze îl privi nedumerit.

— Barlay, băiatule, tu ai febră. Nu de o sută de galbeni e vorba, ci de o sută de mii.

— Înțeleg. Citiți ultima pagină a ziarului.

— Lasă glumele.

— Vă rog să-l citiți.

— Ei, să-l citesc, dacă zici tu.

„Ultimele știri.
Aflăm, la închiderea ediției:
Secția Europa Centrală a Academiei Științelor Naturii a examinat referatul prezentat în legătură cu presignotectonograful profesorului Bencze".

— Drace, fără să mă întrebe și pe mine cineva...

— Nu vă supărați ! Citiți mai departe !

„Avînd în vedere expertiza făcută de Comisia geologică, Academia apreciază că aparatul nu are nici o valoare practică. De aceea renunță la organizarea expediției costisitoare și periculoase. În legătură cu întrebuințarea fondurilor destinate inițial pentru finanțarea acestei expediții, va decide mai tîrziu."

Tot la închiderea ediției ni se comunică :

„Secția geologică a „Clubului nostimilor" a ținut ședință azi. Ședința a fost prezidată de Kyjotiko, profesor la Institutul de cercetări seismografice din Japonia, invitat de tineret. Clubul protestează împotriva deciziei luate de Academie și pe baza subscripțiilor celor două mii de membri ai săi, gata să verse fiecare cîte cincizeci de galbeni, oferă o sută de mii

de galbeni pentru cheltuielile expediției. În numele institutului său, profesorul Kyjotiko a oferit zece mii de galbeni.“

— Asta e situația !

Bencze păli, apoi roși și în cele din urmă spuse, agitat :

— Dă-mi, te rog, stiloul și bloc-notesul acela.

— Vreți să răspundeți la aceste articole ?

— Ce să fac ?

— Să scrieți un articol pentru „Glasul nostimilor“ ?

— Nici nu mă gîndesc la așa ceva. Vreau să schițez planul modificat al expediției.

Tamás cuprinse cu brațul gîtul profesorului.

— Ia seama să nu mă înnăbuși. Va să zică tu ai veni cu mine ?

— Și încă cum !...

— Și cele două prietene ale tale. Apoi Fred Wilkins, profesorul de geografie, Kovács Eszti, tehniciană alimentară, mecanicul meu Solt Zsolt... și eu... În total șapte. Nici nu e nevoie de mai mulți. Stai puțin ; nu se poate lucra stînd în pat. Ia dă-mi televideofonul.

Bencze formă numărul medicului-șef.

— Aici Bencze András, geologul cu comoția cerebrală... Nu, nu-i nimic. Am vrut doar să vă spun bună ziua înainte de a pleca... Da. Dacă am citit gazetele ? Firește — și îmi plac grozav. Să dau o declarație pentru Revista medicilor ? Cu plăcere. Presignotectonograful e bun. Cutremurul de pămînt se poate prevedea, o parte din pagube se pot înlătura... poate că noi n-o să izbutim, în orice caz însă vom încerca.

O jumătate de ceas mai tîrziu, toți membrii expediției erau adunați în locuința lui Bencze András. Kovács Eszti își înfipse o orhidee vie în rochia de sixtilon, albă ca zăpada, și nu-și mai lua ochii de la profesorul Bencze care explica cu foc. „Ce tras e la față, sărăcuțul !... Cum a slăbit ! Am să comand mîine găluște cu prune.“ Barlay Tamás întocmea lista aparatelor de care vor avea nevoie. Tóth Zsuzsi se gîndea cum are să înceapă primul reportaj. „O mare furtunoasă ne amenință, vuind“ — sau mai simplu, așa : „Ne aflăm la aproximativ 20 de grade latitudine sudică, și la 180 de grade longitudine estică...“ O să-l citească și Feri în ziar... Atunci își va da seama că ea plecase într-adevăr fără dînsul... Fred Wilkins se uita cu interes la filmele comentate de Bencze.

— Iată o vedere din Yokohama, cu o zi înainte de cutremur și la o zi după aceea... Dacă ar fi existat modalitatea de semnalizare cu anticipație... puteau să scape un sfert de milion de oameni. Iar aici o imagine a catastrofei de la Lisabona, cu două sute de ani în urmă... Prieteni, orice greutăți și necazuri vom întîmpina, va trebui să ne gîndim la tablourile acestea... A fost un timp cînd omul nu era în stare să îndrepte cursul apelor. Inundațiile făceau sute de mii de victime. Odinioară omul era incapabil să oprească molimele ; vărsatul, ciuma, holera ucideau milioane

de vieţi. Azi nu mai avem decît un duşman pe pămînt : cutremurul. Indiferent dacă oamenii ne cred, sau nu, dacă ne ajută, sau ne pun piedici... noi vom pleca la luptă...

Automatul aduse pe masă ultimul număr al ziarului „Seara“. Profesorul aruncă o privire la ziar, apoi îl luă cu interes în mînă.

— Măi, măi ! Tot de noi se ocupă. Şi încă pe prima pagină !

Academia răspundea „Clubului nostimilor“ :

„Nu putem decît să lăudăm tineretul care sprijină ştiinţa. Nici noi nu vrem să rămînem în urmă. Dacă voi contribuiţi cu o sută de mii de galbeni la cheltuielile expediţiei, noi instituim un premiu tot de o sută de mii de galbeni pentru cazul că încercarea va izbuti. Nu credem nici o clipă că va trebui într-adevăr să achităm o sută de mii de galbeni pentru o experienţă atît de copilărească. Dar angajamentul e angajament. Dacă profesorul Bencze şi tovarăşii lui vor izbuti să semnaleze din bună vreme şi în mod neîndoielnic (cuvîntul neîndoielnic era cules cu litere groase şi spaţiate) *trei cutremure de pămînt, suma de o sută de mii de galbeni le stă la dispoziţie. În numele Academiei, Korsós Gábor, secretar general.“*

— Trebuie să-i răspundeţi... Ce ton ironic ! — sări în picioare Tamás.

— Aşa este. Trebuie să-i răspundem — dădu din cap profesorul Bencze. Şi încă cu fapte. Luînd cei o sută de mii de galbeni ai Academiei. Notaţi-vă fiecare ce aveţi de făcut. Şi, de azi într-o săptămînă plecăm, prieteni.

V. CE ESTE QUINTOBUSUL?

Quintobusul — cum arată și numele — circulă în cinci feluri. În aer el este avion sau elicopter, pe pămînt merge ca un autobus — firește nu cu șaizeci, optzeci, ci cu șase, opt sute de kilometri pe oră — pe apă plutește ca un vapor, dar se poate coborî și sub apă, ca un submarin. Și pentru toate aceste transformări nu e nevoie decît de o singură mișcare a pilotului, de apăsarea unui singur buton. Quintobusul este pus în mișcare de forța atomică. Reactorul atomic de 10 cm cubi este acoperit cu un strat de radiofixoplast, o vopsea inventată nu de mult, care protejează pe pilot și pe călători împotriva radiațiilor periculoase. Quintobusele seamănă întrucîtva cu dirijabilele de acum o sută și ceva de ani. În corpul lor zvelt și ușor din aluforte (amestec de aluminiu și material plastic) de culoare argintie, verde-pal sau albăstruie se află o cabină pentru pilot și un rînd de fotolii confortabile pentru călători, cu mese, aparate de proiecție, televizoare, bar. Într-un quintobus pot călători cincizeci-șaizeci de persoane. Quintobusele fac curse regulate. În interiorul țării, călătoriile cu quintobusul sînt gratuite, cursele în străinătate costă cîțiva fileri. Quintobusele mici, cu două, trei sau zece locuri, circulă ca taxiurile din secolul trecut. Te duc unde vrei și sînt destul de ieftine, dar costă totuși ceva parale. Dacă îți vine de exemplu pofta să-ți petreci sfîrșitul de săptămînă la Benghazi, îți închiriezi pentru două zile un quintobus și treci cu el prin viile și livezile de portocali ale Italiei sau, urcîndu-te în aer (să nu-mi uit vorba: quintobusul numai pe uscat se tîrăște cu șase-opt sute de kilometri pe oră, în aer el atinge viteze de patru-cinci mii de kilometri), după o jumătate de oră coborî printre palatele albe ca zăpada ale frumosului port mediteranean. Dar dacă călătorii doresc, quintobusul face o parte din drum legănîndu-se pe valurile mării, oprindu-se eventual pe una din insulele Păcii. Insulele Păcii sînt construite artificial din elastiton. La trei ani după convenția meteorologică de la Geneva (1997), deci în anul 2000, a început în regiunile cu climă dirijată construirea rețelei internaționale de drumuri. Șoselele pentru quintobuse, avînd o lărgime de o sută-două sute de metri, fac parte din rețeaua de drumuri internaționale ce împînzesc toate țările. Ele sînt construite din elastiton extrem de rezistent care nu-i alunecos

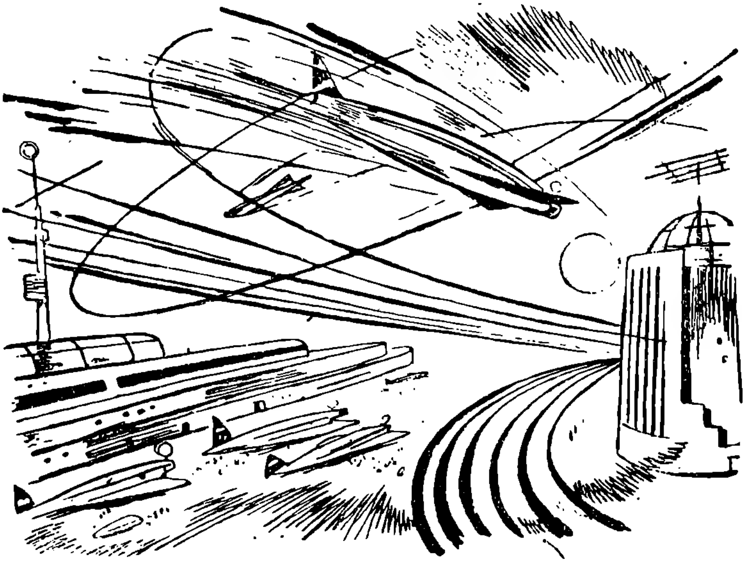

şi nu reţine umezeala. Încrucişările de drumuri sînt evitate prin viaducte, tuneluri şi poduri, ceea ce oferă o siguranţă desăvîrşită călătorilor. Pentru a asigura securitatea circulaţiei aeriene mult intensificată, Direcţia reţelei internaţionale de drumuri a marcat cu linii izotopice şoselele aeriene pentru quintobuse. Din mie în mie de metri, liniile marcate cu diverse culori trec pe cer unele deasupra altora, iar cînd un quintobus se angajează pe o asemenea arteră de circulaţie, aceasta devine roşie ca focul, avertizînd astfel celelalte vehicule aeriene de pe parcurs. În afară de aceasta, absolut toate quintobusele au instalaţii automate radar pentru evitarea ciocnirilor. Dacă două quintobuse, în limita diferenţei de nivel de o mie de metri, se apropie pînă la o sută de kilometri unul de altul, amîndouă se transformă în elicoptere, oprindu-se în aer, sau îşi schimbă în mod automat altitudinea, ocolindu-se. Pe mare sau pe uscat, cînd quintobusele se apropie unele de altele, motoarele frînează automat şi se opresc.

Sute de insule ale Păcii s-au construit pe parcursul liniilor internaţionale maritime. Sînt simple staţiuni climaterice şi balneare, puncte preferate de excursii. În Oceanul Atlantic, de pildă, între insulele Canare şi arhipelagul Indiilor Occidentale s-au clădit vreo optzeci de astfel de insule mărunte — cu cofetării, cu terenuri de tenis, cu bazare şi cu staţiuni de închiriat bărci şi yole. Insulele acestea, ca şi toate drumurile din reţeaua internaţională, fac parte din zona cu climă liniştită, scutită de furtuni.

Expediţia Bencze a plecat la drum tot cu quintobusul.

Nu erau decît şapte participanţi, dar, pentru orice eventualitate, şi-au ales un aparat cu cincisprezece locuri. Cele cincisprezece mese şi fotolii nu ocupau decît o parte neînsemnată din interiorul maşinii. În afară de două presignotectonografe, utilate complet, se mai aflau aici o serie întreagă de aparate astronomice şi geologice, o instalaţie modernă de foraj din megaprestiton, putînd să reziste la o căldură de 5000 de grade şi la o presiune de un milion de atmosfere. Echipamentul mai cuprindea aparate de radio şi televiziune, de emisie şi recepţie, aparate de filmat, medicamente, diferite substanţe chimice, tablete de apă de băut (care prefac apa de mare distilată într-o băutură proaspătă şi răcoritoare). Înainte de plecare Barlay Tamás verifică cu grijă toate pachetele, iar profesorul Bencze dădu mîna cu toată lumea şi-i întrebă pe toţi dacă s-au gîndit bine şi-şi asumă într-adevăr riscurile şi oboselile expediţiei.

— Îmi asum orice risc, fireşte că da, dragă colega, spuse Fred Wilkins. Am nouăzeci şi trei de ani, dar, în generaţia noastră, nouăzeci şi trei de ani nu înseamnă încă bătrîneţe şi aş vrea să vorbesc încă multor prieteni tineri despre experienţele noastre.

— Îmi asum riscul — spuse în şoaptă, roşind, Eszti. Cu dumneata m-aş duce pînă la capătul lumii.

— Îmi asum riscul — spuse Fábián Éva şi îşi dădu pe spate părul castaniu ce-i căzuse pe fruntea inteligentă. Nu sînt decît studentă în medicină, dar sper să vă pot fi de folos.

— Şi eu îmi asum riscurile — spuse, strîngînd mîna profesorului Bencze, Tóth Zsuzsi, o fată vioaie, cu părul şi ochii negri. Sînt ziaristă, ştiu să mînuiesc televizorul, aparatul de emisiune... n-are să vă pară rău că mă luaţi cu dumneavoastră.

— Îmi asum riscul — spuse Solt Zsolt — şi nu voi întrebuinţa aparatele pentru alte scopuri...

— Nici nu te sfătuiesc — rîse Bencze. Atunci, prieteni, să ne luăm fiecare locul. Atenţie, dau semnalul de plecare.

Călătorii se aşezară în fotolii, Solt Zsolt ocupă scaunul de pilot. Era ora patru dimineaţa. Pe aerodromul Universităţii Centrale nu se afla decît personalul de serviciu. Era o dorinţă a profesorului Bencze, să nu fie scene de adio la plecare.

Deasupra aerodromului linii izotopice, verzi ca smaraldul chemau pe călători : drumul e liber. Solt Zsolt trase maneta de pornire şi răsuci spre dreapta butonul numărul unu. Quintobusul începu să urce la o mie, două mii, cinci mii de metri. Aici încetă să se mai ridice şi goni şuierînd ca o rachetă spre insulele Samoa...

Cîte un rîu apărea sub ei, ca o panglică albastră, strălucitoare, dispărînd tot aşa de repede, cîte un lanţ de munţi, brun sau verde, oraşe albe, strălucitoare. „Asta-i Marea Neagră... Acum zburăm deasupra Caucazului... India... ne îndreptăm spre Java..." — spuse profesorul Bencze.

Tolănit în fotoliu, își amesteca ceaiul, spunîndu-i, dus pe gînduri, lui Tamás :

— La drept vorbind, asta nu mai e călătorie...

— Putem să mergem și mai repede — spuse Solt Zslot. Abia facem două mii cinci sute de kilometri pe oră.

— Nu, nu, pentru nimic în lume... Mă gîndeam dimpotrivă — zîmbi profesorul. În zori am mîncat chifle cu șuncă pe aerodromul Universității, iar ceaiul de dimineață îl bem trecînd peste Everest. Zburăm deasupra pădurilor javaneze și pagodelor din insulele Sonde, fără să le zărim măcar... Și știți că ne scapă niște regiuni minunate. Drumul spre vulcanul Bromo din Java orientală străbate o regiune dintre cele mai frumoase cîte există în lume... Altădată exploratorii cutreierau continentele pe jos, cel mult călare pe un catîr sau pe o cămilă... dar ajungeau să cunoască lumea.

— Dar la orele de geografie noi călătoream grozav de mult — zise Eva. Aveam un profesor foarte sever care nu admitea chiulul. Cînd învățam, de pildă, rîurile din Franța, profesorul ne făcea doar un semn, noi alergam la quintobus și trebuia să-i spunem în timpul zborului care-i Sena, care-i Loara.

— Dar eu tocmai cu asta nu mă împac. Auzi dumneata : poți să arăți, plutind între nori, unde e Constanța, unde e Burgas, dar habar n-ai că între cele două porturi celebre de pe Marea Neagră se găsește Balcicul, un orășel cu o populație de turci și bulgari vîrtoși și harnici, cu un castel minunat și cu multe, multe cocioabe dărăpănate, de gresie, cu o moschee bătrînă, roasă de vreme, cu un vechi cimitir turcesc, cu smochini și podgorii și că pe cheiul lung al portului aleargă negustori de pește și copii cu mărgele făcute din scoici... Nu știi, fiindcă noi nu călătorim, noi zburăm și prefacem totul în obiect de studii... Ne grăbim, ne grăbim, dar încotro ?

Eva nu putu răbda :

— Graba asta ne-a prelungit viața. Într-adevăr, nu pot să-mi închipui cum o fi Balcicul. Dacă aș fi trăit acum o sută cincizeci, două sute de ani, aș fi trecut, poate, și prin acest tîrgușor, dar acest singur drum mi-ar fi luat luni și luni de zile. Iar acum în cîteva zile ajung din Peru în Abisinia, din Anglia în Australia, unde vreau și de cîte ori vreau.

— Poate că voi aveți dreptate — spuse Bencze, oftînd. Iar cît privește călătoriile de modă veche, vom avea ocazia să facem una chiar acum. La ce oră sosim, Zoltán ?

— Peste treizeci de minute vom trece deasupra Australiei... Dacă vreți, vom putea ateriza în Noua Zeelandă... Apoi vom trece meridianul 180, și, la nord-est de groapa Kermadec-Tonga, vom intra în zona furtunilor situată în afara convenției meteorologice.

— Doriți să coborîm în Noua Zeelandă ?

— Nu... nu... să ajungem cît mai repede la insula noastră.

Şedeau tăcuţi, gravi, în fotoliile moi. Prin geamurile uriaşe ale quintobusului se vedea în depărtare cerul albastru şi în adînc marea talăzuind, apoi, un covor de catifea galben-verzui, pămîntul Australiei.

TOATĂ LUMEA SĂ SE LEGE CU CURELE! PESTE CINCISPREZECE MINUTE VOM IEŞI DIN ZONA DIRIJATĂ! — apăru pe ecran.

— Începe! — spuse Zsuzsa în şoaptă, şi îi strînse mîna Evei.

Încă cîteva minute quintobusul lunecă uşor, aproape fără nici o vibraţie, deasupra fîşiei liliachii de izotopi. Apoi, deodată, linii rubinii fulgerară de pretutindeni, avertizînd că se apropie capătul şoselei aeriene internaţionale. Botul quintobusului se vîrî între linii parcă ar fi trecut peste o livadă presărată cu maci roşii. Semnalele se zăreau, se simţi o zguduitură puternică şi totul se cufundă în întuneric.

— Vai, ce-a fost asta?

Era Eva care strigase, dar în clipa următoare tăcu, ruşinată.

Pe ecran apăru indicaţia:

LINIŞTE! LINIŞTE!

CONECTAŢI LUMINA ATOMICĂ.

PREGĂTIŢI BUTELIILE DE OXIGEN!

ATENŢIE LA CURELE!

SE APROPIE UN URAGAN!

SÎNTEM ÎNTR-UN NOR DE PLOAIE GROS DE 600 DE METRI!

PĂSTRAŢI CALMUL!

Le-au trebuit cîteva minute pînă cînd şi-au obişnuit ochii cu imaginea întunecată a lumii dinafară. Cum? Ceea ce se vede acolo sus, prin ferestrele quintobusului, să fie într-adevăr cerul? În locul mătasei albastre, senine şi prietenoase, deasupra lor se boltea o cupolă străină, cenuşie, în locul soarelui strălucitor şi curat, un astru roşu-gălbui, inform, rătăcea printre norii întunecaţi şi hidoşi. Da, ăştia sînt norii „adevăraţi“, norii „sălbatici“. Nu cei anunţaţi cu precizie în ziare, aducînd apa, la comandă, nu rezervoarele prietenoase şi jucăuşe de ploi şi zăpezi, ci niştre monştri cumpliţi, duşmănoşi, înfricoşători, cu glas de tunet, cu mormăituri prelungi, cu fulgere înspăimîntătoare. Şi vîntul! Forţa aceasta perfidă, necunoscută pînă azi care goneşte cu un bici nevăzut norii, zgîlţîie quintobusul, îl răsuceşte, şi izbeşte cu pintenii în mare. Marea! Binecunoscuta, blînda oglindă albastră vuieşte, urlă, se zvîrcoleşte ca un uriaş turbat. Valurile verzi-cenuşii izbesc cu furie ţărmurile de stîncă şi valurile cu coamele lor de spumă albă aleargă ca nişte armăsari înnebuniţi... Iar jos, în ghearele apelor dezlănţuite, se pitesc cîteva insule mărunte; pe una din ele au să-şi facă veacul de azi înainte.

Solt Zsolt strîngea din răsputeri volanul. Era palid. Privea pe hartă punctul cît gămălia unui ac. Insula Cutremurelor, unde va trebui să aterizeze. Din fereastra cabinei vedea cum se roteşte pe cer o pată galbenă din ce în ce mai voluminoasă, uraganul ce se apropia.

Tamás, Eva și Zsuzsa se uitau palizi unii la alții.
Kovacs Eszti nu-și lua ochii de la Bencze András.
Dar Bencze era calm și hotărît.
Se ridică din fotoliu, se îndreptă spre Zsolt, îi puse mîna pe umăr.
— Dă-mi volanul. Ai condus admiràbil, dar de acum eu port răspunderea. Toată lumea rămîne pe loc. Căutăm un loc de aterizare.
Altimetrul care încă adineauri indica trei mii de metri, acum arăta abia o mie. Quintobusul își încetinea viteza și se rotea în jurul stîncilor și al limbilor de pămînt ce ieșeau din mare. Cele mai multe din aceste fîșii nici nu erau insule, ci doar niște bancuri minuscule de nisip pe care cutremurele din 1998—1999 le-au scos din adîncul mării și care parcă nu așteptau decît un val mai puternic sau o furtună ca să se scufunde din nou. Nu aveau nici nume. Atlasul pentru navigație maritimă, tipărit în anul 2016, le însemnase ce-i drept cu cîte un număr, dar forma și mărimea lor se schimba din an în an. Printre ele se vedeau atoli, insule de corali ; unele cratere în acțiune se ridicau înalte, altele se surpaseră după ce au revărsat mari cantități de lavă.
Parcă natura n-ar fi urmărit altceva decît să-i facă pe plac unei expediții, să-i dea ocazia să-și monteze aparatele și să examineze în tihnă cînd și de ce se iscă cutremurele de pămînt...
Bencze András mai coborî vreo trei sute de metri. Valurile mării păreau să atingă quintobusul, uraganul ce se apropia arunca mașina ca pe un fulg la sute de metri, dar Bencze își făcea imperturbabil virajele...
Din grupul insulițelor de cîteva sute de metri pătrați se desprindea una mai întinsă. Părea în orice caz mai veche și mai așezată decît bancurile de nisip din jurul ei. Verdele ei compact dovedea de asemenea că e acoperită de o pădure sau cel puțin de un tufiș des. Țărmul dinspre nord-vest era protejat de un perete înalt de stîncă, iar spre est și sud-est pămîntul cobora în pantă, contopindu-se parcă cu marea furtunoasă.
Barlay Tamás se apropie încet de profesor. Nu îndrăzni să-i vorbească, îl întrebă doar din ochi, îngrijorat, ce o să fie.
— Nu găsesc un loc potrivit pentru amerizare. Caut un golf — spuse scurt profesorul, cercetînd insula cu telescopul. Continuă să se rotească foarte încet la abia patru sute de metri deasupra mării și de data aceasta, cu ajutorul telescopului, vedea lămurit țărmurile insulei. Se vedeau bine stîncile de la nord. Era un șir de uriași bruni-verzui, acoperiți cu mușchi, care, neclintiți, respingeau cu dispreț asalturile furioase ale valurilor. Păduri virgine se tîrau prin spărturile zidului pînă la țărm. Rădăcinile cîtorva arbori uriași atîrnau deasupra apei, trunchiurile lor gîrbovite parcă nu așteptau decît să fie prăvălite de valuri. Țărmul sudic părea nisipos, dar pustiu și lipsit de apărare. Aici nu era chip să-și așeze tabăra și furtuna putea să avarieze quintobusul ancorat. Bencze spera să găsească un

rîu pe cursul căruia quintobusul să poată pluti pînă în interiorul insulei. Dar oare se va găsi aici un astfel de rîu ? Pe sute de insule născute din cutremure nu s-a găsit apă dulce, sau chiar dacă s-a găsit, a fost înghițită de adîncuri, de pîntecele vulcanilor.

Telescopul îi arăta încă o dată țărmurile insulei, dar pretutindeni se vedeau numai stînci, păduri seculare, bancuri de nisip. Nici urmă de poiană, de mal de apă, de un golf apărat de valuri.

Iar uraganul se apropia. Și ei credeau că a rămas de mult în urmă !

Barlay Tamás urmărea coasta cu telescopul. Deodată strigă :

— Să ne întoarcem două sute de metri spre sud-est !...

Profesorul întoarse quintobusul, apoi îl transformă în elicopter.

Aparatul se opri plutind în aer și telescopul se opri de asemenea asupra unui punct.

— Aici, printre rădăcinile de copaci... parcă s-ar vărsa apă în mare.

— Din păcate cred că nu e decît o peșteră scobită de valurile mării și nicidecum gura unui rîu. Valurile năvălesc în peșteră, apoi se retrag.

— Ar trebui să încercăm să aterizăm.

— Numai în caz de extremă necesitate. În peșteră ne pot pîndi vîltori, stînci subacvatice, nu vom încerca să coborîm aici decît atunci cînd nu vom găsi o altă soluție mai puțin periculoasă.

— Cum am putea constata dacă e peșteră sau rîu ?

— Cu analiză spectrală — spuse Fred Wilkins — din compoziția apei. Dacă e apă curgătoare, la gurile rîului, marea e mai puțin sărată.

— Dar pentru analiza spectrală e nevoie de o serie de aparate... și mai ales de timp, iar rezultatul e nesigur.

— Eu știu ! — strigă Eva. Tomi, fizicianule, cum am putea examina locul acesta cu ajutorul omniscopului meu ?

— Foarte ușor ! — exclamă tînărul fizician. E o idee minunată ! Am să așez omniscopul sub lentilă... Ia dă-mi-l încoace !

În clipa următoare imaginea țărmului sud-estic al insulei apăru în fața lor întocmai ca interiorul zvîcnitor și complicat al corpului omenesc în fața unui doctor atent. Pe sub crengile dese se vedea fîșia largă a rîului cu căderile de apă, cu bulboanele învîrtejite, și, mai la vale, cu regiunea domoală a gurilor lui. Se vedea cursul uniform al apei dulci, apoi pierderea lui în nemărginirea oceanului.

— TOATĂ LUMEA RĂMÎNE PE LOC ! COBORÎM !

Profesorul Bencze apăsă butonul patru. Quintobusul începu să coboare încet, încet, apoi se lăsă, ușor ca un fulg, pe o creastă de val, pentru ca, legănat de acesta, să se îndrepte cu iuțeală spre țărm. Călătorii nu mai vedeau cerul. Mase enorme de apă asediau ferestrele. Unde era alunecarea lină, ca a unei rachete ? Mîndra navă a cercurilor deveni o jucărie zbătîndu-se în voia valurilor.

— Tamás, dă-mi o mînă de ajutor ! — strigă Bencze și amîndoi apucară roata volanului ca vîntul puternic să nu-i abată din drum.

Uraganul era în toi.

Cerul se făcu galben. Apa nu mai era decît o masă întunecată, verde și brună. În mugetul valurilor și șuierul vîntului, pereții de aluforte ai quintobusului scrîșneau și tremurau.

— Îmi scapă cîrma ! — urlă Tamás.

— Trage-o la stînga !

— Nu mai merge !

— Încearcă, încearcă !

— Puneți elicea în funcțiune..., să urcăm, repede, repede !...

— Nu se poate... ne smulge vîntul... trebuie să ajungem la rîu !

— Dar uitați-vă și dumneavoastră. Am pierdut direcția.

— Nu, n-am pierdut-o. Țin'te bine !

Tamás simțea că pe față, pe gît îi curg pîraie de sudoare. Își închise ochii și se lăsă cu toată greutatea pe volan. Peste o clipă mașina se smuci violent, parcă s-ar fi izbit de ceva. În secunda următoare, ea aluneca din nou lin și uniform. Tamás își deschise ochii. Marea zbuciumată dispăruse. Norul de praf galben de asemenea. Se aflau pe un rîu albastru închis, lin și repede. Pe cele două țărmuri se întindea jungla. Și ce junglă ciudată ! Un amestec bizar de foioase și de palmieri, încinși cu liane și alte

plante cățărătoare. Soarele abia pătrundea aici, doar reflectoarele quintobusului luminau peisajul.

Bencze apăsă pe neașteptate butonul cinci. Quintobusul se ridică puțin și ieși pe uscat, într-o poieniță cu iarbă. Era timpul. La vreo două sute de metri mai sus, se ridica amenințător un perete de stîncă de pe care se prăvălea apa rîului.

— Toată lumea să îmbrace pantaloni lungi și pulovere groase — ordonă profesorul Bencze. Vom deschide ușile quintobusului, dar încet și cu băgare de seamă. Am sosit. Sîntem în Insula Cutremurelor.

VI. ÎN RECUNOAŞTERE

În cîteva minute uraganul se potoli.

Pe sub copacii deşi pămîntul abia se jilăvise.

La ordinul profesorului, primul ceas pe insulă fu destinat odihnei şi unei gustări. Desfăcură cîteva conserve, băură două termosuri de ceai, apoi profesorul dădu porunca : Întindeţi corturile !

Acasă, înainte de plecare, fiecare îşi notase de o sută de ori ce are de făcut ; au făcut sute de repetiţii, şi-au controlat de nenumărate ori echipamentul ca să se încredinţeze dacă nu lipseşte ceva — şi uite cîte neajunsuri, cîte complicaţii se ivesc la fiecare pas ! Cele zece corturi de aluforte erau întregi, şi compresorul cu care se umflau podelele, pereţii de aluforte şi mobila de cauciuc, funcţiona de asemenea ireproşabil — doar atît că nu era loc pentru corturi. Fiecare cort se compunea dintr-un dormitor, un birou, o sufragerie, o cameră de baie şi avea o întindere de patruzeci de metri pătraţi. Dar unde să fi găsit un loc neted de zece ori patruzeci de metri pătraţi pe micul luminiş de pe malul rîului unde oamenii se împiedicau la tot pasul de vrejuri groase cît braţul.

— La asta trebuia să vă gîndiţi din vreme — strigă înciudat Solt Zsolt. Trebuia să aducem cu noi nişte fierăstraie atomice. Am văzut la cinematograf cum se defrişează într-o jumătate de ceas o pădure întreagă.

Tamás care lucra de zor la garajul de cauciuc, căznindu-se să-l puie în picioare, îl privi supărat.

— Sînt mii de lucruri de care am avea nevoie, dar nu le-am putut lua cu noi. O să găsim o soluţie...

— Ei, n-ai decît s-o găseşti — răspunse cu năduf Solt, tolănindu-se într-un fotoliu pneumatic.

— O să ne dai şi tu o mînă de ajutor — îi replică Tamás, rîzînd cu poftă. După cîte ştiu, ideile nu-ţi lipsesc. Dacă tectonograful a putut fi întrebuinţat pentru afaceri amoroase...

— Sst, taci ! Vine Bencze ! — îi făcu semn Tóth Zsuzsi.

— Aş ! — făcu Tamás. Bencze are altă treabă. Îşi montează aparatele.

Într-adevăr, cel care se apropia cu paşi grei, prin iarba pînă la genunchi, nu era Bencze, ci bătrînul profesor de geografie.

— Pot să vă ajut cu ceva, tinerii mei prieteni ?

— Mulțumim, nu e cazul — spuse Zsolt și se ridică posac.

— Totuși...

— Ne supără — interveni Zsuzsa — că n-avem loc. Ar trebui să mutăm pădurea.

— Păi s-o mutăm.

Tamás pufni de rîs.

— S-o ridicăm în spate ?

— Păi nu tocmai. Totuși, înainte de a ne apuca de defrișare, să ne uităm bine, poate găsim o poiană. Printre copaci însă să înaintăm cu grijă, căci s-ar putea să fim atacați de fiare sălbatice.

Zsuzsi păli.

— Fiare sălbatice ? În pădure ?

Pe fața bătrînă a lui Wilkins, cutele sporiră. Omul rîdea cu poftă.

— Păi fiarele sălbatice nu se nasc numai în grădini zoologice, Zsuzsika. Șerpi veninoși, șobolani uriași, poate chiar niște cîini sălbatici, înrudiți cu cîinii dingo din Australia, ne pot ieși în cale.

— Totuși, eu zic să plecăm, nu ? — spuse Zsuzsi, căutînd să se țină cît mai aproape de Wilkins.

— Evident că plecăm. Iar dacă nu vom găsi un loc potrivit pentru tabăra noastră, ne vom face loc cu ajutorul focului.

— Cum ? — întrebă mirată Zsuzsi.

— Păi o să ardem cîteva zeci de trunchiuri.

Și cum Zsuzsi nu mai îndrăzni să pună întrebări și se uita cu ochi mari la omul care-i vorbea, Wilkins se plesni peste frunte.

— Asta-i bună ! Am uitat că s-ar putea ca unii dintre voi să nu cunoască focul...

— Ce să nu cunoaștem ? — întrebă Zsuzsi.

— Flacăra — răspunse Wilkins și continuă, vorbindu-și parcă sieși : Bunicii noștri, cînd voiau să mănînce o friptură, făceau foc sau aprindeau flacăra de gaz... azi friptura e pregătită cu ajutorul ultrasunetelor, zarzavaturile sînt fierte de raze infraroșii... Dacă doreau lumină, noaptea, aprindeau lampa cu gaz. Iar acum ? Nici măcar de butonul electric nu mai e nevoie — soarele artificial „lumina rece“, lumina atomică, luminează toată noaptea. Camerele noastre nu mai sînt încălzite de sobe și șemineuri, ci de termocentrale cu aer fierbinte și numai rareori, căci zece luni din an temperatura aerului e în jurul a douăzeci și cinci de grade... Bunicii noștri fumau. Dar nimeni dintre tinerii de azi nu și-ar băga în gură un bastonaș aprins care scoate fum. Cum ar putea să facă foc săracii de ei, cînd nu cunosc focul decît din romane și din manualele școlare de fizică... și în cel mai bun caz dacă au văzut un bec Bunsen...

— Și cum se face focul ? — întrebă Zsuzsi. Frecînd două bucăți de lemne ? Am citit așa ceva într-o povestire cu piei roșii...

— Se poate și așa — zîmbi Wilkins — dar e foarte obositor. Noi o să punem pur și simplu niște iască și iarbă uscată sub o lentilă și pentru

cîteva clipe o să îndreptăm asupra lor lumina unui reflector atomic. Căldura concentrată va aprinde iarba și iasca. Sau ajunge chiar să punem o fărîmă de fosfor pe o placă de sticlă și să apropiem iasca de ea. La aer fosforul se oxidează repede, aprinzîndu-se.

Înaintau tăcuți pe malul rîului. La vreo două sute de metri, la picioarele peretelui de cremene, vegetația era și mai deasă. Valea apărată de vînturi era stropită într-una de căderea de apă. Pe o întindere destul de mare era numai noroi. Un desiș de nepătruns, format din ferigi înalte cît un om și din bananieri zvelți de zece-cincisprezece metri se ridica în fața lor. Din cauza tunetului răsunător al căderii de apă abia se puteau înțelege unii cu alții.

— Profesorul Wilkins și Zsuzsa să ne aștepte aici... sau mai bine să se întoarcă la quintobus — spuse Barlay Tamás. Zsolt și cu mine vom urca stînca.

„Vin și eu cu voi", vola să spună Zsuzsa, dar pînă să-și rotească ochii pe peretele de sticlă, cei doi tineri dispăruseră în desiș.

Tamás și Zsolt mergeau chiar pe malul apei, prinzîndu-se de cîte o creangă, alunecînd mereu pe malul plin de noroi și chiftind de apă. Albia rîului era de lavă neagră și asta dădea apei culoarea albastră închisă. Șopîrle iuți alergau în zigzag, broaște țestoase cu mișcări greoaie țopăiau în dreapta și în stînga ; nici că le păsa de cei doi tineri. De la o distanță de cincisprezece-douăzeci de metri, stînca părea inaccesibilă. Dar ajungînd mai aproape, Zsolt și Tamás observară că în zidul de lavă parcă ar fi scări anume tăiate. Urcînd pe ele, ei se apropiară de pragul de sus, de unde rîul se prăvălea în adînc. Din fericire, aici vegetația era mai rară, dar peretele de stîncă nu era gol de tot. Crini, albăstrele, ferigi le fermecau ochii și acopereau malurile abisului, încît tinerii întreprinzători nu puteau vedea prăpastia ce se căsca doar la cîțiva metri de ei.

Făcuseră vreo cincizeci de metri urcînd mereu, pînă să ajungă deasupra cascadei. Se găseau pe un tăpșan întins, acoperit cu iarbă, din care doar ici-colo se ridica cîte o tufă sau, mai departe, vreo zece-doisprezece bananieri. La drept vorbind nici nu era un platou, ci mai degrabă o terasă largă de stîncă tăiată în două de rîu. Apa șerpuia încet, liniștit pe această întindere aproape plată de lavă. Jos în vale, lîngă căderea de apă, printre arborii deși, aerul era răcoros și umed. Aici însă soarele de după-amiază dogorea înăbușitor, iar cînd se ascundea, pentru cîte un minut, două, după nori, un vînt năprasnic șuiera de-a lungul tăpșanului. Dinspre nord-est, adică în partea dinspre izvoarele rîului, platoul era mărginit de stînci. Mai încolo, desenate parcă de niște ingineri, un rînd de vulcani își înălțau conurile retezate și roșii. Aerul era plin de cenușă vulcanică. Partea sud-estică a insulei cobora spre mare și se pierdea în verdele pădurii.

— Ce loc neospitalier — spuse mecanicul, înfiorîndu-se. Vulcanii aceștia pot izbucni din moment în moment, nu-i așa ?

— O să ne spuie tectonograful. Deocamdată să vedem dacă putem să ne instalăm tabăra aici.

— Să ne întoarcem şi să raportăm ce-am văzut.

Nu trecu un ceas şi, sub conducerea lui Zsolt şi a lui Tamás, profesorul Bencze, Eszti şi Eva ajunseră de asemenea pe platou. Luară hotărîrea să-şi ridice corturile aici, sus, dar să lase jos, în vale, garajul pentru quintobus, cortul cu postul de comandă, precum şi cortul aparatelor, cu presignotectonograful. Căci aici sus e, ce-i drept, loc berechet, dar quintobusul şi aparatele e totuşi mai cuminte să fie ţinute în valea ferită de vînturi.

Atît numai că o să fie foarte greu şi complicat să urce şi să coboare zilnic cine ştie de cîte ori pe peretele de lavă.

— Ar trebui să ne tăiem un drum prin pădure.

— Ne-ar trebui un ascensor — oftă Eva.

— Profesorul Wilkins propunea să ne facem un luminiş dînd foc pădurii. Nu s-ar putea deschide şi un drum tot cu ajutorul focului ?

— Greu — răspunse Bencze. Pe vreme uscată e uşor să aprinzi pădurea, dar e cu atît mai greu să stingi focul, mai ales aici unde furtuna poate izbucni în orice clipă... Ar trebui să improvizăm un fierăstrău mecanic...

— Eu aş propune altă soluţie — spuse Tamás — dacă profesorul Bencze ar vrea să ne dea cîteva grame de supermetal.

Bencze se încruntă.

— Supermetal ? Ce să faci cu el ? Ştii ce comoară scumpă este supermetalul... Avem nevoie de el pentru foraje.

— Vreau să tai drum cu el.

— Cum ?

— Cu compresorul. Aş îndrepta un jet de aer comprimat la douăzeci de atmosfere spre copaci... la fel ca şi cum aş sfredeli pămîntul, cu deosebirea că perforatorul nu l-aş aşeza perpendicular, ci orizontal.

— Hm... interesantă experienţă... Bencze căzu pe gînduri. Am putea încerca. Dar asta s-o lăsăm pe mîine dimineaţă.

Se însera. Aerul se răcorise. Mica echipă cădea de oboseală. Plecaseră în zorii zilei la ora patru de la Universitatea centrală şi cîte lucruri nu se întîmplaseră de atunci !

— Pentru astă-noapte nu vom aşeza decît un singur cort. Bărbaţii vor dormi în quintobuz, fetele în cort — propuse Bencze. E-n regulă ?

— Da ! — răspunseră Eva şi Eszti.

— Bine — aprobară Tamás şi Zsolt.

— O să-i informăm şi pe ceilalţi — spuse Bencze, în timp ce se coborau în vale.

După o coborîre prudentă de vreun sfert de ceas, se întoarseră la quintobus. Pachetele cu aparate, piesele de mobilă pneumatică erau la locul lor. Dar pe Wilkins şi Zsuzsi parcă-i înghiţise pămîntul.

— Ehehei... — striga Bencze cît îl ținea gura... Unde sînteți ?
Pereții de stîncă repetau strigătele, dar nu se auzea nici un răspuns.
— Or fi pe-aici pe undeva, prin apropiere — spuse mecanicul. Să ne apucăm de lucru.
Scoaseră foile de cort din quintobus, dar în timp ce lucrau, se uitau mereu în toate părțile dacă nu cumva tovarășii lor rătăciți se ivesc undeva pe malul rîului sau la marginea pădurii.
În cîteva minute, cortul fu gata. Cu podelele sale de aluforte, cu pereții de aluforte, cu lumina atomică, cu pernele și păturile moi de sixtilon, părea un colțișor din căminul drag în lumea asta sălbatică și străină. Ochii Evei se umplură de lacrimi.
— Ce ai, dragă Evi ! — se sperie Tamás, și alergă la fată.
— Nimic... Zău... Mi-am adus doar aminte că acasă, pe vremea asta, pretutindeni strălucește lumina... La cinematografe rulează filme... la restaurante, la club cîntă muzica... se dansează... iar aici...
— Iar aici ?
— Totul e așa de înspăimîntător... Uite cum se întunecă.
Seara se lăsa repede. Pădurea și peretele de stîncă ce se ridica sumbru la nord-vest îi împiedicară să vadă asfințitul soarelui. Aerul se răcori. Coroanele palmierilor se topiră în cerul întunecat. Și tovarășii lor nu se arătau.
— Mă ridic cu quintobusul deasupra taberei și aprind reflectoarele — spuse Tamás. Aștia s-au rătăcit.
— Nu putem face altceva — încuviință și Bencze. Pînă atunci Eszti o să ne spună ce avem la masă.
— Nu știu — răspunse Eszti — care pînă atunci tăcuse ghemuită într-un colț al divanului. Habar n-am cum se gătește aici... totul e așa de ciudat... — și gura i se strîmbă a plîns.
Bencze András și Tamás se uitară lung unul la celălalt.
Expediția începe minunat : profesorul bătrîn dispare, iar fetele smiorcăie pentru orice fleac.
— Dar de ce plîngi, dragă Eszti ? — întrebă Bencze disperat.
— Pentru că în condițiile acestea eu nu știu să gătesc.
— Cum în condițiile acestea ?
— Păi eu nu știu să gătesc decît apăsînd un buton. Și o sută de kilograme de untură se varsă în cazan... sau o sută de kilograme de zahăr... Dar aici nu există fabrici de salată, nu sînt întreprinderi producătoare de grîu, nu există mori, fabrici de mezeluri, nu sînt mașini, nu sînt cazane... Eu nu știu să gătesc decît pentru zece mii de persoane, nu pentru șapte. Nu ne rămîne decît să mîncăm conserve, conserve și iar conserve.
Bencze se scărpină în ceafă.
— Cînd eram copil știam să fac ceai... Dar pentru asta era nevoie de o cratiță sau ceva asemănător, de niște ceai, și mai știu eu de ce.

— Am să te învăț eu — răsună un strigăt vesel și în ușă apărură, plini de noroi, cei doi dezertori. Tóth Zsuzsi cu niște ciorchini uriași de banane pe braț și cu o cunună de albăstrele pe cap. Profesorul Wilkins aducea în brațe niște rădăcini de copac ce aminteau lemnele tăiate pentru foc, iar pe urmă o coșcogeamite broască țestoasă, culcată pe spate.

— Iacă cina ! — strigară. Dați-ne o mînă de ajutor ! În timp ce voi ați umblat să găsiți un loc de tabără, noi ne-am gîndit că trebuie să vă fim de asemenea de folos într-un fel— explica Wilkins. Ei, Esztike, cel puțin o să avem niște delicatese speciale la masă. Sau dumneata, într-adevăr, nu știi să gătești ?

— Așa nu — spuse Eszti, și se uită cu dezgust la broasca țestoasă. Și cu asta ce facem ?

— O mîncăm — răspunse Wilkins, încurajînd-o — are un gust minunat.

— Așa vie ?

— Din păcate trebuie s-o ucidem întîi — spuse profesorul.

— Dar asta e imposibil... Numai fiarele sălbatice se mănîncă unele pe altele...

— Cu părere de rău, trebuie să te lămuresc, Esztike, că acum o sută de ani, nu numai fiarele sălbatice, dar și oamenii cei mai cultivați mîncau astfel de carne. Prindeau cîte o gîscă nenorocită, o rață sau o vacă, o înjunghiau, o frigeau și o mîncau. Cărnurile fabricate din proteine artificale n-au fost descoperite decît acum douăzeci de ani, cînd dumneata nu aveai încă un an.

— Cum ? — exclamă Eva. Și dumneavoastră ați mîncat carne de animale ?

— Da, zău... Și cu toată părerea de rău trebuie să recunosc că era foarte bună. Și mie îmi pare, firește, mai bine, că sîntem în stare să fabricăm amestecuri de proteine cu gustul și compoziția cărnii de porc, fără să hrănim porcii cu porumb ca pe urmă să-i ucidem... Dar ce nu faci la nevoie ?

— Niciodată n-am să mănînc așa ceva ! — strigă Eszti aproape plîngînd.

Wilkins căută niște pietre rotunde și lătărețe, aduse foi de palmieri și începu să facă foc. Rupse cîteva crengi dintr-un copac foarte alb și foarte moale, Hibiscus Liliaceus, așeză vreascurile pe o piatră, apoi puse o lupă deasupra lor și îndreptă spre grămăjoară fascicolul luminos al lămpii atomice de mînă. Sub lupă aerul se înfierbîntă în cîteva clipe. Trîntiți pe burtă în jurul pietrelor, tinerii urmăreau în tăcere și cu mare plăcere flăcările mărunte ce țîșneau din așchii.

— Mai dați-mi cîteva crengi uscate — dădu ordin Wilkins, și în curînd ridică un rug adevărat deasupra pietrelor.

— La marginea pădurii o să facem un rug și la noapte, pentru ca fiarele să nu ne atace. Toate animalele sălbatice se tem de foc — explica Bencze.

În timp ce rugul vîlvăia, profesorul Wilkins tăia cu mişcări iuţi şi îndemînatice carnea de broască ţestoasă. Între hălcile de carne aşeza frunze de rodul-pămîntului. Rodul-pămîntului de care aminteşte şi Darwin în celebrele lui descrieri de călătorie este o plantă preţioasă şi hrănitoare. Rădăcinile lui se mănîncă coapte la cuptor, iar frunzele fierte seamănă la gust cu spanacul. Feliile de carne împănate cu aceste frunze fură învelite în foi de palmier. Între timp, crengile se mistuiră, iar pe pietrele fierbinţi nu mai rămase decît jăratecul. Cu mişcări abile, Wilkins făcu un locşor între pietre şi bucăţile de carne învelite în foi de bananieri le puse pe rînd acolo. Apoi răsturnă pietrele peste bucăţile de carne şi le acoperi cu pămînt. Tóth Zsuzsi îl ajuta cu însufleţire la această operaţie.

— Şi-acum ce se întîmplă ? — întrebă decepţionat şi lihnit de foame Zsolt. În loc să le mîncăm, le îngropăm ?

Wilkins rîdea.

— Deocamdată întrebarea e dacă luăm masa în cort sau aici afară.

În cort erau mese şi scaune, era lumină şi căldură plăcută... dar aici stele sclipitoare străluceau pe cer, iar culoarea şi lumina lor era alta decît a stelelor de acasă. Mireasma palmierilor, vuietul căderii de apă, focurile aprinse între timp în jurul tabarei... totul era atît de fermecător şi nou, încît corpul expediţionar votă în unanimitate pentru cina în aer liber. Eszti şi Eva dădură farfurii, furculiţe şi cuţite tuturor, umplură ulcioarele cu apă rece, încărcară tăvile enorme cu banane.

După o jumătate de ceas, bătrînul Wilkins şi mecanicul înfometat dezgropară solemn fripturile. Din rezervele aduse de acasă nu luară decît pîine şi sare, tot ospăţul era un dar al insulei. Eszti îşi întoarse capul ca să nu vadă bucăţile de carne. Dar friptura mirosea atît de plăcut şi toată lumea mînca cu atîta poftă... şi lunganul de Zsolt, şi veselul Tamás, ba chiar şi profesorul Bencze, dragul de el. Eszti era în cumpănă. Înghiţi în sec, apoi cu o hotărîre eroică îşi înfipse dinţii în friptură.

— Dar asta-i minunată ; exact ca friptura artificială ! — exclamă însufleţită.

După cină luară hotărîrea să stea de pază cu rîndul în fiecare noapte.

— În prima noapte noi doi — îi spuse Bencze András lui Barlay Tamás.

— Mai de grabă eu — se oferi Tóth Zsuzsi. Eu tot n-am să dorm la noapte.

— De ce ? întrebă mirat Bencze András. Ţi-e frică ?

— Nu... dar simt că n-aş putea dormi.

— Încearcă, totuşi.

Wilkins şi Solt Zsolt le spuseră tuturor noapte bună şi intrară în quintobus să se culce în fotoliile transformate în paturi. Cele trei fete se duseră în cort.

— Voi culcați-vă — spuse Zsuzsi — eu am să mai lucrez puțin și chiar dacă nu fac de gardă am să scriu cel puțin un prim reportaj pentru „Glasul nostimilor"... Poate că am să-l transmit chiar la noapte prin radio.

Cele două fete se dezbrăcară. Prin ferestrele cortului se vedeau flăcările rugurilor, iar din pădure parcă se auzeau lătratul ciinilor dingo și țipetele unor păsări necunoscute. Căderea de apă vuia, crengile își șopteau cine știe ce taine în vînt... Nori zdrențăroși acopereau luna din cînd în cînd... Feri e undeva departe, vede alte stele cînd își ridică ochii la cer. Dar oare și-i ridică? Sau s-a dus să danseze cu altcineva? Zsuzsi oftă adînc. Ar trebui să scrie articolul... dar cum să scrie totul?...

— Noapte bună! — spuse Eva și căscînd se vîrî sub plapumă.

— Noapte bună! — spuse Eszti și se gîndi că va prăji rădăcinile de rodul-pămîntului și va face mîncare de morcovi, numai de scîrba de broască țestoasă să scape... Noapte bună!...

Dar Zsuzsi nu răspunse. Dormea dusă, cu capul pe masă.

Afară, la pălălaia focului, Bencze András și Barlay Tamás stăteau cu ochii ațintiți în noapte.

— Mîine începe adevărata aventură — spuse Bencze. Nu-ți pare rău că ai venit cu mine?

Și adăugă înainte ca Tamás să-i fi putut răspunde:

— Știi, nu e glumă. Asta nu e o croazieră și nici ștrand la Marea Tireniană.

Tamás se uita la foc, la pădurea necunoscută, la lumea întunecată ce-l amenința de dincolo de stînci. Nu vedea, dar simțea prezența vulcanilor.

— Știți... eu abia acum am înțeles că cine nu îndrăznește să riște, să înfrunte aventura — trăiește degeaba.

VII. DOVEZI DE CURAJ

Profesorul Wilkins, ca om bătrîn de nouăzeci şi ceva de ani, nu dormea decît patru-cinci ore pe noapte. Şi acum se trezi de vreme, în zorii zilei. Constată mirat că nu este acasă în patul lui, ci într-un fotoliu al quintobusului. Apoi se sculă repede. Solt Zsolt tresări de asemenea în fotoliul de alături.

— Ce s-a întîmplat ? Unde plecaţi ?

— Mă gîndeam să fac o mică lucrare de specialitate, să întocmesc harta exactă a insulei noastre.

— Ei, asta m-ar interesa foarte mult şi pe mine, mi-ar fi plăcut să mă fac profesor de geografie.

— De ce nu te-ai făcut ? Oricine are dreptul să obţină patru-cinci diplome.

— Mi-a fost lene — răspunse mecanicul. Dar dacă acum m-aţi lua cu dumneavoastră...

— Poftim, poftim, cu multă plăcere.

Coborîră repede la rîu, se spălară, apoi îşi scuturară apa de pe ei, strănutînd cu multă voie bună.

— Păi ăsta nu e bazinul căldicel de acasă.

— Dar apa e foarte bună...

— Şi sănătoasă.

Mîncară cîteva banane, îşi împărţiră frăţeşte felia de carne de broască ţestoasă ce le rămăsese de aseară, apoi scoaseră din quintobus un elicopter. În interiorul quintobusului, ca odinioară bărcile de salvare de pe vapoare, se înşiruiau cîteva elicoptere şi bărci cu motor, ba chiar şi două quintobuse mai mici, de patru persoane, pentru cazuri neaşteptate de pericol.

— Să-i spunem şi lui Bencze că plecăm.

Bencze şi Tamás şedeau înveliţi în pături de sixtilon, lîngă focul ce scăpăta.

— Mii de mulţumiri pentru hartă — spuse Bencze. Dar să nu staţi prea mult.

Wilkins şi Solt Zolt trecură în zbor peste căderea de apă.

Zsuzsi tresări din somn.

— Parcă aş fi auzit un elicopter.

Se ridică şi Eszti în capul oaselor.
— Nu aud nimic.
— Ba da... ascultă niţel.
— Cine poate fi ?
— Profesorul Bencze sau Tomi or fi plecat în recunoaştere.
— Tu, eu nu mai pot să dorm.
— Nici eu.
— Să facem o plimbare prin pădure. Să căutăm nişte fructe proaspete pentru gustarea de dimineaţă.
— Sau stridii pe malul mării.
— Sînt foarte bune — spuse somnoroasă Eva.
— Astea o să le prindă Zsuzsi, eu nu pun mîna pe ele. Evi, vii şi tu ?
— Eu prefer să dorm.
După cîteva minute, Zsuzsi şi Eszti mergeau cîntînd cu voie bună spre pădure.
— Pe-aici, pe-aici, coborîţi pe panta răsăriteană, strigă după ele Tamás.
— Bine, bine, am auzit.
— Să nu intraţi adînc în pădure... Aveţi busolă ?
— Avem, avem...
Pădurea era plină de nuci de cocos coapte şi de banane. Ciuperci necunoscute creşteau la rădăcina copacilor, iar pe trunchiuri se căţărau liane. Prada bogată le ademenea din ce în ce mai mult şi fetele pătrundeau tot mai adînc în inima pădurii.
Nu era nici ora cinci cînd soarele strălucea în toată frumuseţea lui. Paza nu mai avea nici un rost.
— Dormim un ceas ? — întrebă Bencze.
— Nu mi-e somn de loc.
— Nici mie.
— Păi atunci putem face drumul spre platou.
— De cîţi oameni avem nevoie ?
— La drept vorbind, de nici unul... Dacă îmi ajutaţi şi dumneavoastră, terminăm pînă se vor întoarce ceilalţi.
— Bine, Tamás, aşa să fie, deşi mă cam îndoiesc de succes.
— Vă pare rău de supermetal ?
— Păi... ca să fiu sincer, mi-ar părea rău dacă l-am arunca în vînt. E o comoară nepreţuită. Dar dacă ţi l-am făgăduit, înţeleg să ţi-l dau. Hai să scoatem aparatele.
Bencze şi Tamás scoaseră compresorul în mijlocul poienii şi-l aşezară în faţa pădurii la vreo treizeci de metri de cort şi de quintobus.
Pe tubul compresorului înşurubară un inel de megaprestiton. Pe capătul liber al inelului, Tamás presără o substanţă granuloasă, neagră care semăna cu pilitura de fier, aşa-zisul supermetal.
Trebuie să spunem ceva despre aceste două substanţe : supermetalul şi megaprestitonul. Metalitul era aliajul cel mai dur cunoscut

la sfîrşitul secolului douăzeci. Duritatea lui întrecea de cincizeci de ori pe cea a diamantului. Supermetalul era un aliaj de o sută de ori mai dur decît metalitul, adică de cinci mii de ori mai dur decît diamantul. Tăia stîncile şi fierul cum taie cuţitul de oţel untul.

Cealaltă substanţă, megaprestitonul, este una din invenţiile cele mai minunate ale secolului douăzeci şi unu. Dacă vă mai aduceţi aminte, iubiţi cititori, am arătat că este o substanţă ce rezistă la o presiune de un milion de atmosfere şi la o temperatură de cinci-opt mii de grade Celsius. Cu alte cuvinte, în momentul de faţă e singura substanţă ce poate fi întrebuinţată la foraje adînci. Se ştie că temperatura scoarţei pămîntului creşte la fiecare treizeci, treizeci şi trei de metri, cu cîte un grad. Asta înseamnă că la o adîncime de treizeci şi trei de kilometri e o căldură de o mie de grade, iar la o adîncime de o sută de kilometri avem o căldură de trei mii de grade... Şi gîndiţi-vă că, după ştiinţa de azi, miezul pămîntului nu începe decît la 2900 de kilometri ! Vă puteţi imagina de ce substanţă rezistentă la căldură şi la presiuni au nevoie geologii care vor să pătrundă pînă în centrul pămîntului ! Ei, megaprestitonul este o astfel de substanţă. Luînd în palmă o bucăţică din ea, ţi se pare că e o masă gălbuie fără nici un aspect, ca un cauciuc oarecare. Numai că masa aceasta la presiune înaltă, amestecîndu-se cu oxigen, se dilată ca mercurul la căldură. Tot aşa, ştiţi, desigur, că la şcoală se învăţa în secolul douăzeci că metalul cel mai ductibil este aurul. Un singur gram de aur este suficient pentru a acoperi un călăreţ cu cal cu tot. Ei bine, cu un gram de megaprestiton s-ar putea acoperi o companie de călăreţi.

Tamás îl avertiză încă o dată pe Bencze să se dea la o parte de lîngă compresorul instalat. Examină cu atenţie inelul de megaprestiton montat la tubul compresorului, conectă generatorul de oxigen, apoi potrivi regulatorul de presiune la 20 de atmosfere. Parcă s-ar fi descărcat un tun uriaş : vijelia de oxigen trecu şuierînd prin crîngul de bananieri, împingînd înainte inelul de megaprestiton, care se întindea, creştea, se lăţea, măturînd copacii din faţa lui şi făcînd un adevărat tunel, printre ei, iar praful de supermetal tăia, zdrobea şi distrugea copacii de grosimea unui om, ca pe nişte fire de paie. La rîndul ei, presiunea enormă de aer scotea din tunel lemnele tăiate, aruncîndu-le pînă hăt departe printre vulcanii din celălalt capăt al podişului.

Tamás urmărea la telescop momentul cînd tunelul de megaprestiton va ajunge la platou, pentru ca apoi, cu o mişcare bruscă, să deconecteze oxigenul. La rădăcină ţeava de megaprestiton abia avea un diametru de douăzeci de centimetri. Apoi se lărgea în formă de pîlnie. La marginea pădurii, tunelul avea un diametru de trei metri pe care îl păstra pînă la capăt.

— Admirabil tunel — spuse Bencze, recunoscînd meritul lui Tamás — dar nu putem intra în el...

— Trebuie tăiat capătul îngust — răspunse Tamás.

Cînd Tamás deconectă compresorul și din tub nu mai ieșea oxigen — capătul tubului de megaprestiton alunecă de la sine de pe capul compresorului. Tamás apucă cu penseta un grăunte de supermetal și zgîrie cu grijă țeava de megaprestiton în punctul unde pîlnia se lărgise devenind tunel. Megaprestitonul se desfăcu, ca și cum ar fi tăiat o fîșie de hîrtie cu foarfecele.

Bencze András se apropie de gura tunelului și se uită înăuntru. Conducta lungă de vreo șaizeci de metri și avînd un diametru de trei metri era absolut curată. Presiunea de douăzeci de atmosfere măturase din ea tot; iarbă, lemne, liane, șopîrle, insecte. De aici, din fundul văii, se vedea limpede cerul prin ea. Panta tunelului, corespunzînd coastei împădurite, era foarte mare — de vreo patruzeci, patruzeci și cinci de grade. Pereții laterali ai tunelului de megaprestiton se pliau după pămînt, se lipeau de copacii dimprejur, rezistînd elastic și cu tărie la presiunea dinafară.

— Pereții tunelului n-au o grosime mai mare de o jumătate de zecime de milimetru și totuși nu s-au surpat nicăieri — spuse cu mîndrie Tamás. Iar acum am să construiesc ascensorul.

— Mai lasă-i ceva și fizicianului nostru — spuse Eva. Zsolt se va simți jignit că faci totul fără el.

— Bună dimineața, Evi! Te-ai sculat?

— Păi, a pocnit compresorul acesta de era să mor de spaimă. Dar recunosc că a fost o idee minunată.

— Ce-ai visat aici în prima noapte? — întrebă Tamás mîngîind părul castaniu al Evei.

— Nebunii...

— Totuși...

— Nu-ți iscodi logodnica, nu se cuvine. Hai să îmbucăm ceva — spuse Bencze.

Eva puse masa. Pînă să aducă conservele de frișcă și salata de fructe, sosiră Wilkins și Solt Zsolt cu elicopterul. Aduceau cu ei o serie întreagă de fotografii luate din elicopter și spuneau că pînă la amiază, cu ajutorul stereoscopului, vor întocmi harta insulei.

— Zsolt, tu ai avea altceva de făcut.

— Și anume?

— Evi spunea să-ți încredințăm ție construcția ascensorului.

Solt Zsolt abia acum observă mai bine tunelul.

— Tii, ce minunat e! Știi cum ar trebui făcut ascensorul, Tomi?

— Ei, cum?

— Cu transportor. Fixăm o traversă de elastiton la capătul de sus al tunelului. Pe ea se pune cablul de sîrmă și scripeţele. Unul din reactoarele atomice de mică capacitate îl pui la motor, drept generator

de energie. Pe cablu vom fixa coşuri pentru transportul obiectelor şi fotolii pentru persoane.

— Să mai aşteptăm cu gustarea ? — întrebă Eva. Sau pot să fac omleta ?

Eszti şi Zsuzsi nu apăruseră încă.

— Mi-au făgăduit că se întorc într-o oră şi iată că au trecut vreo trei ore de cînd au plecat — spuse necăjit Bencze. Să sperăm că n-au păţit nimic.

„Nu cumva au fost deasupra luminişului, cînd făceam tunelul de megaprestiton" — se gîndi neliniştit Tamás, dar nu îndrăzni s-o spuie cu glas tare. „Le-am spus doar să nu meargă pe-acolo... dacă le-a apucat presiunea îngrozitoare de aer..."

Mîncară.

După gustare, Bencze stabili pentru fiecare ce avea de făcut. Solt Zsolt va construi ascensorul. Eva şi Tamás vor aduce cu ascensorul corturile, mobila şi vor aşeza tabăra. Profesorul Wilkins va termina harta, iar el, Bencze, se va ocupa de amenajarea postului de comandă şi de instalarea aparatelor punînd în funcţiune şi presignotectonograful. Zsuzsa şi Eszti... ei bine, Zsuzsa şi Eszti să se întoarcă decomdată acasă, şi pe urmă vom mai vedea.

Cînd ceilalţi cinci membri ai expediţiei îşi terminară gustarea şi se apucară de construirea corturilor, Eszti şi Zsuzsa erau în inima pădurii. Lăsaseră în urmă regiunea de bananieri încă din zorii zilei şi acum umblau printre arbori înmiresmaţi, cu fructe necunoscute şi cu frunze mari. Ciudat, pe o mare parte din copaci frunzele nu creşteau orizontal, ci perpendicular, înţepenite parcă. Pe aici pădurea abia dădea ceva umbră şi printre copaci dogorea soarele.

— În Australia şi în America de Sud există astfel de copaci — spuse Zsuzsa. I-am văzut la o lecţie de geografie.

— Eu cred că numai în poveştile cu stafii sînt copaci ca ăştia — se înfioră Eszti. Parcă nici n-ar fi copaci adevăraţi, ci nişte năluci.

— Hu-hu... nu mă speria ! — rîse Zsuzsi.

În clipa următoare arborii începură să se clatine. Parcă milioane de braţe le-ar fi scuturat ramurile. O vijelie cumplită se porni, şuierînd năprasnic, crengile copacilor, coroanele palmierilor, ba chiar trunchiuri întregi zburau prin aer. Cele două fete se pitiră speriate lîngă un trunchi şi aşteptau cu bătăi de inimă să vadă ce altă pacoste o să se mai abată asupra lor.

Dar nu se întîmplă nimic.

Vijelia se opri. Soarele străluci iar pe cerul albastru. Din copacii ciufuliţi se scuturară, ce-i drept, o mulţime de fructe şi păsările speriate zburătăceau prin aer, dar altceva nu se întîmplă.

— Ce-a fost asta ?

— Un cutremur ?

— Nu ştiu. Ar fi bine să ne întoarcem.

— Pe acolo nu îndrăznesc... tunetul a venit din partea aceea din vale.

— Dar într-acolo trebuie să mergem, acolo e tabăra noastră.

— Să ocolim dealul... eu nu mă întorc prin pădure.

De speriate ce erau, aruncară fructele de ananas şi bananele adunate prin pădure şi începură să se caţăre în sus pe povîrnişul stîncos.

— Să ne urcăm pe stînca asta, de-acolo vom putea vedea ceva — propuse Eszti.

Se căţărară cu mare greutate pe peretele neted de stîncă.

— Parcă ar fi de sticlă, aşa e de lucios. Aoleu, alunec, mă prăbuşesc — strigă Eszti speriată.

— E lavă solidificată. De aceea e aşa de alunecoasă, fiindcă s-a răcit brusc... Eu aş încerca mai degrabă să mă tîrăsc pe burtă... ţin-te bine.

— Trebuia să luăm cu noi o funie.

— Ba poate că n-ar fi trebuit să plecăm de loc.

— Îmi închipui cum ne caută.

— Ce-o să ne facă Bencze, mamă, mamă !

— Şi noi n-am vrut decît să strîngem puţine fructe...

Aveau impresia că trecuseră ceasuri întregi de cînd se căţărau pe căldura aceasta dogorîtoare. Eszti ajunse prima pe o platformă lată de piatră cărămizie, de cîţiva metri pătraţi. Sub ea, spre stînga, pădurea din care veniseră se răsfăţa în lumină — dar la ce adîncime inaccesibilă ! Tot departe sub ele, la dreapta, se vedea platoul întins, cu rîul lat la mijloc. Pe versantul sudic al tăpşanului rîul dispărea printre copacii verzi.

— Acolo e căderea de apă... sub ea trebuie să fie tabăra noastră. Uite... vezi punctul acela lucios ?... şi mai departe parcă s-ar mişca cineva. N-am adus binoclul cu mine !

— Ei sînt... într-adevăr ! — strigă Zsuzsi. Îi văd şi cu ochii liberi. Aşază corturile. Uită-te la punctul acela lucios şi argintiu... E un cort de aluforte.

— Hei, ehei ! — striga Eszti.

— O tu, măgăruşule, dar nimeni nu te aude !

— Cît ne-am îndepărtat de casă !

— Da zău !

— Cum o să coborîm de aici în vale ?

— La fel cum am urcat — o încurajă Zsuzsi.

Eszti scutură din cap.

— Uite ce prăpăstii !... Cum să cobori ?

— Nu cumva vrei să rămîi aici ? Uită-te puţin mai încolo...

Eszti se întoarse. Abia acum îşi dădea seama unde se găsesc. Nu departe de stînca masivă un ţugui conic se ridica, după el altul, apoi al treilea, al patrulea, al zecelea.

— Cratere de vulcani — spuse ea în şoaptă.

— Păi da... Pe astea le-am văzut ieri de pe platou. Pentru ele am venit aici. Uită-te... uită-te repede... la conul de la margine. Eu îl fotografiez.

Un nor cenuşiu se ridică deasupra vîrfului încă adineauri atît de liniştit. Însoţite de zgomote surde, de mormăieli înăbuşite bucăţi de piatră săreau în aer şi cădeau înapoi în crater. Parcă un uriaş ar fi prins să se joace cu mingea.

Fetele stăteau acolo fascinate, picioarele lor prinseseră parcă rădăcini. Erupţia nu ţinu decît cel mult două minute. Norul de aburi dispăru — craterul ce fumega adineauri se înălţa nemişcat.

— Dacă n-aş fi stat alături de tine, aş crede că am visat — murmură Zsuzsi.

— Să ne odihnim puţin şi pe urmă să încercăm să coborîm în pădure.

— Nu-mi mai pasă de nimic.

Se aşezară pe stîncă. Soarele puternic le întuneca vederea. Alături de ele, prin crăpăturile stîncilor şopîrlele se prăjeau la soare, clipind leneşe şi prietenoase.

— Să plecăm — spuse Zsuzsi.

— Ia te uită... elicoptere ! — strigă Eszti. Se rotesc deasupra pădurii.

— Pe noi ne caută.

— Să le facem semne ca să ne vadă.

— Cu telescopul nu se poate să nu ne vadă rochiile albe pe fondul acesta de zgură roşcată...

— Dar nu vin încoace... zboară în direcţia mării.

— Uite că se întorc.
— Ce să facem ?
— Să așteptăm.
— Acum e ora zece. Umblăm brambura de cinci ceasuri.
Ședeau însetate și moleșite pe stîncă.
Se uitau la șopîrlele care, pe neașteptate, începură să se poarte foarte ciudat. La un moment dat, parcă s-ar fi vorbit, toate au rupt-o la fugă, apucînd-o deodată, ca vîntul, în sus, spre craterul ce se ridica la spatele celor două fete. În același moment dinspre pădure o altă ceată de șopîrle și furnici se îndreaptă înnebunită spre coasta de deal.
— Dar asta ce-o mai fi ?
Cele două fete se uitau încremenite la această ciudată agitație și iată că pe linia de întîlnire a pădurii cu stîncile zimțate, tocmai pe unde călcaseră ele acum o jumătate de ceas, un nor de aburi albi țîșni din pămînt, iar după el o coloană de apă, ajungînd aproape pînă la cer.
— Gheizer ! — strigă Zsuzsi. Măi-măi !... Așa ceva se poate vedea în parcul Yellowstone.
— Mie nu-mi face de loc plăcere să văd așa ceva ! — spuse în șoaptă Eszti. Apa stropește pînă aici... O simți ? Și ce miros ciudat de pucioasă are !
Ca și ploaia de cenușă și de pietre de adineauri, activitatea gheizerului încetă într-un minut, două.
După cîteva clipe, șopîrlele se întoarseră din nou și se prăjeau iarăși la soare, ca și cum nimic nu s-ar fi întîmplat.
— Mare nebunie și cu insula asta. Aș vrea să știu care vulcan va începe să fumege mai întîi.
— Ăla de colo ! — strigă Zsuzsi. Uită-te la el !
În fundul zării, dintr-un crater teșit ca o covată, izbucni erupția. Ca și celălalt crater, și acesta se acoperi cu nori cenușii, aruncînd, mormăind și tunînd, bucăți de lavă solidificată.
— Eszti, știi ce am observat ? Zău... Între prima erupție a vulcanului și cea a gheizerului au trecut optsprezece minute și între erupția gheizerului și a doua erupție vulcanică la fel.
— Vorbești prostii...
— Zău că spun adevărul.
Pămîntul parcă se cutremură încet, apoi deodată se opri, și mormăitul subteran și se curmă și fumul.
— Ei, o să vedem ce o să se întîmple după optsprezece minute — spuse Zsuzsi.
— Sper că pînă atunci va veni un elicopter să ne ia.
— N-are să vină niciodată. Chiar dacă ne-ar căuta, ar cutreiera mai degrabă crîngurile de bananieri sau malurile apei. Tot mai bine ar fi să ne urnim din loc.
— Să plecăm pe aici, la vale ? Pe stînca asta prăpăstioasă ? — strigă, disperată, Eszti.

— Dar ce vrei ? Să rămînem aici ? Să așteptăm să izbucnească și stînca de sub noi ? Uite că șopîrlele au luat-o din nou la sănătoasa.

— Șaptesprezece minute... spuse Eszti, pălind.

În minutul al optsprezecelea gheizerul izbucni din nou. Țîșni tot așa de sus, stropi la fel ca adineauri și dispăru după două minute.

— Să plecăm de aici, să fugim cît vedem cu ochii... eu cobor pe pantă la vale, cu orice preț ! — strigă Eszti.

— Așteaptă !... Așteaptă !... Cele două elicoptere se rotesc deasupra noastră. Uită-te mai bine, parcă ne fac semne... Uite, coboară... Vai ce bine-mi pare !

VIII. SECRETUL UNUI BĂIEŢAŞ

Astăzi a fost ultima zi de şcoală. Şi ce zi grea ! Matematică, geografie, agrotehnică, istoria artelor şi fizică. Toată ziua a trecut cu alergături. La ora de matematică elevii au rămas, ce-i drept, în clasă, rezolvînd nişte ecuaţii caraghioase, dar niciodată o ecuaţie nu poate fi atît de amuzantă, încît nişte băieţaşi de treisprezece-patrusprezece ani să se poată bucura din toată inima de ea. La lecţia de geografie au trebuit să facă un zbor peste ocean pentru ca profesorul să le arate că rîul Colorado are într-adevăr o albie foarte întortocheată — deşi ajungea dacă şi-ar fi dat cuvîntul de onoare, căci clasa l-ar fi crezut bucuros. Fireşte că din pricina zborului — deşi s-au folosit de racheta cea mai rapidă a şcolii — recreaţia de zece minute trecuse pînă cînd se întoarseră. Abia au avut timp să îmbuce ceva şi profesorul de ştiinţe naturale îi şi zori: hai la curmali să vă arăt polenizarea artificială. La ora de istoria artelor în sfîrşit se putură odihni, căci profesorul se folosi de televizor. Domnul profesor le recomandă însă cu căldură să organizeze în cursul vacanţei cîteva excursii în colectiv şi să studieze pe îndelete creaţiile mai importante ale arhitecturii clasice ; coloanele dorice, ionice şi corintice. Era şi cazul ! Doar n-au înebunit să-şi petreacă vacanţa cu asemenea preocupări.

Vacanţa ! Dacă te duci undeva, atunci merită să te duci acolo unde se pregăteşte să plece Bencze Jancsi : după frate-său, în Insula Cutremurelor. Chiar domnul profesor Pataki, care predă istoria artelor, îi zîmbise lui Jancsi, ca şi cum i-ar fi spus : tu ai să vezi lucruri mult mai interesante decît astea.

Bencze Jancsi îşi privea manualul de istoria artelor, roşind pînă în vîrful urechilor. Nu şi-ar fi ridicat ochii la domnul profesor sau la colegii săi pentru nimic în lume. Trecuseră două săptămîni de cînd ştia că nu va putea pleca cu expediţia, că fratele său nu va veni după examen să-l ia. Dar cînd ai patrusprezece ani aproape împliniţi şi cînd un an întreg te-ai pregătit în vederea unei aventuri extraordinare şi, mai ales, cînd toată şcoala vorbeşte numai despre ea, iar Gazeta şcolii a publicat pe prima pagină fotografia savantului Bencze András anunţînd că în anul şcolar viitor va publica jurnalul lui Bencze Jancsi, care ia parte în calitate de căpitan secund la expediţia fratelui său... şi mai cu seamă, cînd ai făgăduit celor mai buni prieteni ai tăi că îi vei lua cu tine...

Ce folos de cei o mie de galbeni pe care fratele lui îi trimisese drept consolare ! Chiar dacă şi-ar cumpăra cu ei un yacht, sau cinci sute de mingi de fotbal, sau o sută de trenuri electrice... ce folos dacă nu are tăria sufletească de a le spune prietenilor pe şleau : praf s-a ales de marea aventură. Frate-meu András a plecat şi nici eu n-am să ştiu mai mult despre expediţie decît ceea ce se va difuza prin radio şi televiziune.

Oftă uşurat cînd soneria anunţă sfîrşitul orei.

Ultima oră a fost cea de fizică. Dar astăzi n-a mai fost vorba nici de experienţele lui Torricelli, nici de butelia de Leyda. Ultima oră de fizică a fost consacrată unei solemnităţi : distribuirea premiilor. În această zi se premiau cele mai bune lucrări, se publicau rezultatele întrecerilor din cursul anului. Întrecerile erau organizate de Clubul experimentatorilor şcolari de două ori pe lună şi programul lor era cam acesta : repararea unui ceas de mînă, montarea unui aparat de fotografiat, repararea fulger a unei chei rupte sau a unui lacăt defect, turnarea unui film în culori, începînd cu luarea fotografiilor pînă la copierea filmului, inclusiv regisarea şi întocmirea scenariului — trecerea lacului Balaton în timp de furtună cu o barcă cu pînze şi altele.

Clasa nici măcar nu se miră cînd primele trei premii le luară cei trei prieteni nedespărţiţi, Bencze Jancsi, Szász Tibi şi Kerekes Imre. Fireşte, cei trei fericiţi n-au fost urmăriţi de priviri invidioase cînd urcară estrada pentru a-şi lua în primire splendidele premii, dar nu puţini erau cei care oftau gîndindu-se ce bine ar fi fost dacă, în loc să caşte gura la meciurile de box sau să-şi piardă vremea la cofetărie, ar fi lucrat mai mult la clubul experimentatorilor.

Premiul întîi a fost o adevărată minune. Un eternometru în valoare de o sută de galbeni.

Acest eternometru arăta pe dinafară exact ca un ceas de mînă de acum o sută de ani, dar nu trebuia învîrtit niciodată. Ţi-l legai de încheietură, te uitai la el şi vedeai că în clipa de faţă e de pildă ora opt şi treizeci şi opt de minute. Dacă însă ţi-l apropiai de gură şi îl întrebai politicos : ce zi avem astăzi, micul aparat de radiorecepţie din eternometru intra numaidecît în funcţiune, cadranul de ceasornic pălea, apoi pe el apărea data de, să zicem, trei iunie 2057. Tot aşa puteai să-l întrebi care este temperatura sau să-l rogi să se regleze la lungimea de undă a cutărui post de radio sau televiziune... Te plimbai liniştit cu un mic eternometru drăguţ la încheietură şi ascultai lieduri de Schubert. Dar dacă cineva ar crede că asta era tot ce ştie eternometrul, s-ar înşela grozav. Pe fiecare aparat, în locul unde era odinioară remontorul ceasului, se afla un mic buton. Dacă îl apăsai, pe cadran apărea numaidecît un disc cu ajutorul căruia puteai chema orice staţie de televideofon, exact ca şi cu aparatul de casă.

Profesorul de fizică legă chiar cu mîna lui eternometrul de braţul lui Bencze Jancsi.

— Ei, pe ăsta poţi să-l iei cu tine în insula aceea minunată — spuse prietenos. Ce noutăţi ai de la fratele tău ?

— N-am vorbit decît o singură dată cu el prin radio — răspunse Jancsi şi se duse la loc, roşu ca racul.

Szász Tibi căpătă un aparat de filmat şi de proiecţie. Kerekes Imre un televizor de emisie şi recepţie. Se mai dădură alte douăzeci de premii : maşini de scris, mingi de fotbal, bărci, cărţi. În sfîrşit, soneria zbîrnîi. Ora se terminase, vacanţa începea.

Bencze Jancsi şi cei doi prieteni ai săi îşi luară în grabă rămas bun de la colegii lor, dădură mîna cu toată lumea, promiţînd tuturor că vor scrie, vor da veşti şi prin radio, vor aduce pentru colecţiile clasei scoici marine şi plante exotice, ba poate chiar şi un leopard îmblînzit. Apoi se desprinseră din îmbrăţişările amicale şi se retraseră în fundul curţii, sub o tufă de magnolie, înflorită. Aici obişnuiau ei să discute planurile lor strategice.

— Ascultaţi-mă — şopti Jancsi. O mică schimbare a intervenit în expediţie.

— Ce...e ?...

— Ei, nu vă speriaţi... E o schimbare fără importanţă. Atîta doar că frate-meu nu mai poate veni să ne ia... fiindcă... cu un cuvînt, oamenii nu pot părăsi insula... cu alte cuvinte, vom pleca singuri.

— Şi mama ta te lasă ? — se îngrijoră Kerekes Imre.

— Mamele nu trebuiesc neliniştite cu probleme inutile — răspunse Jancsi. Acasă vom spune, pur şi simplu, că plecăm într-o călătorie în jurul lumii, pe drumul aerian internaţional... înţelegi ? Şi chiar aşa vom merge pînă în Noua Zeelandă. De-acolo nu mai avem decît o săritură. Cel mult şase mii de kilometri.

Szász Tibi fluieră de bucurie.

— Păi aşa mai înţeleg şi eu... Nu-mi place să călătoresc cu oameni mari. Te sîcîie într-una.

— Dar mămica... — spuse speriat Imre, care de altfel era şi cel mai mic şi mai pirpiriu dintre ei.

— Du-te acasă şi ascunde-te sub fusta maică-ti, eu plec cu Jancsi. Dar cum o să călătorim ?

— Uitaţi-vă aici ! — strigă Jancsi triumfător. Îşi scoase din buzunar ziarul de dimineaţă în care se găsea, cu litere mari, următorul anunţ :

„O BUCURIE PENTRU COPILUL DUMNEAVOASTRĂ.
CEL MAI FRUMOS CADOU — UN QUINTOBUS JUNIOR.
TIPUL CEL MAI MODERN CU INSTALAŢII DE RADAR ŞI AMORTIZOR DE ŞOC.
DOUĂ MII DE KILOMETRI PE ORĂ.
COMBUSTIBIL PENTRU UN MILION DE KILOMETRI.
BUN PENTRU ŞASE PERSOANE. COPIII TRECUŢI DE DOISPREZECE ANI POT PRIMI PERMIS DE CONDUCERE.
CEREŢI PRETUTINDENI QUINTOBUSUL JUNIOR TIP 2057 !

PREȚUL NUMAI CINCI SUTE DE GALBENI !"

— Extraordinar ! — constată Tibi.

— Da. Și de unde luăm cinci sute de galbeni ?

— Iată-i — spuse, Jancsi, radios. Fratele meu András mi i-a trimis prin mama... și mama mi-a dat voie să-mi cumpăr un quintobus.

— Și e sigur că o să dăm de fratele tău ?

Cu botul pantofului, Jancsi trăgea linii în praful drumului.

— Uite, aici e Budapesta. Trecem pe aici și sîntem în India. De-aici mai mergi puțin cu quintobusul și ajungi în Australia. Ei, acum, aici, la sud-est... trecem peste meridianul de schimbarea datei. Punctul acesta e insula. Potrivim cîrma, chiar să vrei și nu te poți rătăci.

— Dar nu trebuie să călătorim pe întuneric, ci numai ziua, nu-i așa ?

— Firește — răspunse Szást Tibi.

— Și ce echipament luăm cu noi ?

— Păi eu îmi iau în orice caz eternometrul și voi o să vă luați firește aparatul de filmat și televizorul... Ne mai trebuie niște conserve și tablete de apă de băut, apoi schiurile și patinele... cu un cuvînt tot ce credeți.

— Și cînd plecăm ?

— Cînd vreți. Mai bine duminică. Trei zile ne ajung berechet pentru pregătiri.

— Păi atunci la revedere.

— La revedere !

Duminică în zorii zilei, Jancsi, trezindu-se, o zări pe mama sa care stătea lîngă patul lui și îl privea îngrijorată :

— Ce-i cu tine, dragul mamii ? Toată noaptea ai gemut. Te doare ceva ? Atunci mai bine amînați excursia.

— O, nu, pentru nimic în lume — strigă Jancsi și sări din pat. Poate am mîncat ceva mai mult aseară și am citit o carte foarte pasionantă.

— Vezi, nu știi să te îngrijești și vrei să te las să pleci singur.

„Păi am călătorit și altădată cu prietenii mei !" — voia să spună Jancsi, dar preferă să tacă. Știa el foarte bine de ce gemuse toată noaptea. Ar trebui să-i spuie totuși unde pleacă... Dar atunci nu i-ar da voie. Și în ultima analiză, ce li se poate întîmpla ? Sau vor da de expediție sau, de nu, se vor întoarce... Da, orice li s-ar întîmpla, se vor întoarce numaidecît...

Gîndul acesta îl liniști atît de mult, încît mîncă cu poftă. Ba din cozonac se servi chiar de două ori.

— Jancsi, Jancsi, nu-mi pare rău că mănînci cozonac cu mac, dar singur spuneai că stomacul...

— Cu stomacul o duc bine de tot — declară tînărul și-și înfundă și în buzunar o bucată de cozonac.

La ora stabilită, adică la nouă, Imre și Tibi veniseră să-l ia. Imre, slăbuț și blond, abia putea să care echipamentul : schiuri, bocanci de

munte, conserve de carne... chiar și un acordeon și un ursuleț, din masă plastică.

Quintobuzul stătea gata de drum pe terasa casei. Era o mașinuță de toată frumusețea, cu fuzelaj verzui, împodobit cu ornamente argintii. Pe o latură era scris cu litere de aur numele mașinii : PRIETENII BUNI.

— Ăștia sîntem noi — explică Jancsi, îmbrățișîndu-și cei doi prieteni. Inginerul Bencze András senior, tatăl lui Jancsi, făcu înainte de plecare cîteva fotografii echipajului de pe quintobus.

Toți trei purtau uniformă școlară, pantaloni ușori de sixtilon alb, cămașă cu guler deschis, pulover albastru deschis și șapcă albă. Bencze Jancsi era un băiat frumușel, zvelt și cu părul brun, Szász Tibi negricios și îndesat, iar al treilea, blondul Imre, avea fața stropită de pistrui. Erau foarte amuzanți toți trei.

— Aveți grijă, dragul meu — se neliniști mama.

— Doar nu se duc la capătul lumii.

— Să nu părăsiți șoseaua internațională ! Nu stați prea mult la soare ! Atenție la stomac ! Peste două săptămîni cel mai tîrziu să vă întoarceți.

— Lasă-i în pace, dragă — spuse din nou tatăl și zîmbi. Nu te poți obișnui cu gîndul că Jancsi nu mai e un copilaș, ci un băiat mare, serios și de nădejde, care nu face nici o boroboață.

Jancsi asculta laudele și parcă o stîncă grea de sute de kilograme i s-ar fi rostogolit pe inimă. Își îmbrățișă părinții, gîndindu-se că cel puțin tatălui său tot ar fi trebuit să-i spună o vorbă. Dar se uită la tovarășii săi și spuse cu hotărîre doar atît :

— Urcați în quintobus. Plecăm !

Tibi se ocupa cu aparatul de radio. Imre, „pilotul secund", privea pe fereastră.

— Petrecere bună ! — strigară tata și mama, și quintobusul PRIETENII BUNI se ridică în aer cu splendidele-i aripi argintii.

Jancsi apăsă butonul numărul unu, adică butonul pentru transformarea quintobusului în avion. Potrivi direcția pe șoseaua aeriană internațională albastră ce se afla la înălțimea de un kilometru. Toate lămpile indicau „liber". Deasupra lor se întindea cerul azuriu de vară, dedesubt lunecau păduri verzi, livezi mătăsoase și orașe în culori vesele. Inima celor trei băieți zburda de bucurie.

— Zburăm... zburăm ! — strigă Imre alergînd cu brațele deschise în sus și în jos. În cele din urmă reuși să răstoarne o măsuță și să spargă o sticlă cu sirop de smeură ce se găsea pe ea.

— Ia uitați-vă ce munți frumoși !

— Uitați-vă... ce castel minunat...

— Pe-aici am mai fost odată la o lecție de istorie.

— Ah, ce aventuri minunate ne așteaptă !

— Echipaj ! Marșul pionierilor ! — comandă Jancsi.

Szász Tibi își luă acordeonul și bunii prieteni intonară cu toată puterea :

Mîndru e numele de pionier,
Nume călit în furtuni, nume scump...

— Marșul acesta parcă a fost făcut anume pentru noi ! — spuse Jancsi, cu ochii strălucitori de bucurie. Iar acum toată lumea să se lege cu curele. Coborîm pe insula Păcii numărul o sută trei, la sud de Ceylon. Vom lua o gustare, o cantitate enormă de înghețată.

— Ura ! — strigară băieții, uitîndu-se cu admirație la Jancsi care apăsă butonul „coborîre".

— Radiofonist, fă legătura cu aerodromul ! — ordonă Jancsi.

Tibi potrivi fulgerător de repede lungimea de undă a insulei 103.

— AERODROMUL LIBER... AERODROMUL LIBER... PISTA Nr. 8... PISTA Nr. 8 ! — anunță aerodromul.

Quintobusul Junior se manevra într-adevăr foarte ușor. Totul funcționa prin apăsarea unor butoane și pe fiecare buton era o indicație exactă, cînd și unde trebuie apăsat. Și acum trebuia doar răsucit butonul „coborîre", apăsată clapa opt și quintobusul PRIETENII BUNI ateriză fără cel mai mic șoc.

Insulele Păcii — cum vă spuneam, iubiți cititori, dacă vă mai aduceți aminte — se găsesc de-a lungul liniilor maritime internaționale. Sînt niște insule artificiale, construite din elastiton, locuri plăcute de vilegiatură și excursii. Călătorii coboară aici pentru cîte un ceas, două, își cumpără gazete, mănîncă o înghețată, fac o baie în mare, apoi pleacă mai departe.

Cei trei băieți coborîră din quintobus și plecară spre cofetărie.

— Baie nu facem ? — întrebă Tibi.

— Mai bine să ne grăbim — răspunse Jancsi. Mai avem de făcut încă jumătate din drum. Și ar fi bine să sosim pînă nu se înnoptează.

— Dar atunci de ce am coborît ?

— Ca să halim ceva înghețată. Să ne facem provizii de prăjituri, căci de așa ceva multă vreme n-o să avem parte. Pe urmă să scriem acasă părinților. Să le aducem la cunoștință că mergem după András.

— Asta ne-ar mai lipsi ! Să ne ajungă din urmă.

— Nici o grijă ! Din India scrisoarea face cel puțin cinci ore pînă acasă. Unde sîntem noi atunci ?

— Mai bine să le vorbim prin radio, după ce vom ajunge pe insulă.

— Bine, fie și așa.

Sosiră la cofetărie. În grădină, pe mese mici și rotunde așezate la umbra curmalilor și bananierilor, se înșirau o mulțime de cești mari. În cești era cacao cu frișcă, iar alături, pe o tavă, prăjituri și înghețată. Mușterii aruncau pe banda de serviciu o piesă de cinci bani și în schimb puteau mînca oricît.

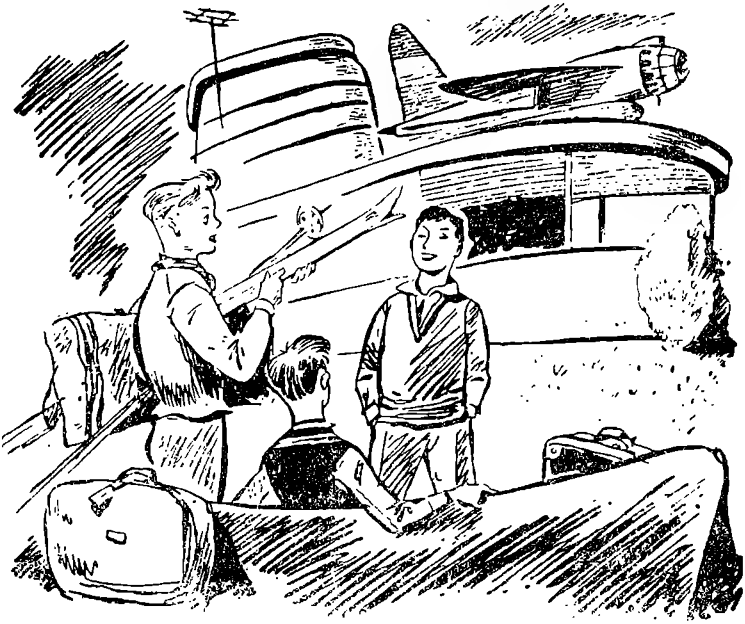

— În fond am putea petrece vacanța și aici. Am face plajă, ne-am plimba cu bărcile cu pînză — spuse fără curaj Imre.

— Te poți întoarce încă... Cu certificatul de școlar quintobusul te duce gratis.

— Nici nu mă gîndesc... Am spus doar așa...

Se săturară, de-abia mai puteau răsufla.

— N-ar strica să culegem niște curmale și banane și să umplem un rucsac. Cine știe dacă se găsesc pomi fructiferi pe Insula Cutremurelor ?

— Bine. Eu o să mă urc în acest bananier — spuse Jancsi. Dar nu apucă să urce nici cinci metri, cînd un milițian răsări ca din pămînt. Purta uniformă albă și chipiu elegant cu cozoroc. Cîndva, la vîrsta de cinci-șase ani, Jancsi dorea să se facă milițian, așa de mult îndrăgise chipiul acesta.

— Ce faci acolo în pom, tinere ? — se interesă milițianul.

— Culeg banane.

— Ți-e foame ?

— D-d-a...

— Păi atunci coboară din pom. Poftim banane ! — Și milițianul îi întinse prietenos o cunună de fructe.

— Dar noi avem nevoie de multe banane — glăsui Jancsi, socotind totuși că e mai prudent să coboare din pom.

— Pot să ia și prietenii dumitale.
— Dar vrem să le luăm cu noi în quintobus.
— De ce ? Unde călătoriți ?
— Am plecat așa... în excursie.
— Banane găsiți oriunde.
— Poate că da, poate că nu.
Milițianul deveni deodată foarte curios.
— În fond unde călătoriți ?
— În Australia... de acolo în Japonia... apoi în America... și de acolo acasă.
— Și cu cine ?
— Noi trei.
— Și cu ce vehicul ?
— Cu quintobusul nostru, PRIETENII BUNI... L-am lăsat la aeroport.
— Să lăsăm gluma. Și cine îl conduce ?
— Păi eu. E un quintobus junior. Am și legitimație.
— Aș vrea s-o văd.
Jancsi îi arătă legitimația de conducător, ba pentru mai multă siguranță, îi puse sub ochi și certificatul școlar ; apoi adăugă :
— Noi trei sîntem cei mai buni elevi din clasă și premianții întrecerilor la fizică. Quintobusul l-am primit drept premiu pentru examene, de la fratele meu.
— Atîția bani are fratele dumitale ?
— Da, fratele meu e savant. Geologul Bencze András care conduce o expediție în Insula Cutremurelor.
— Hm... de expediția aceasta am auzit și eu și, încolțit parcă de o bănuială, se uită cu priviri sfredelitoare în ochii lui Jancsi.
— Ia uită-te puțin la mine, prietene. E sigur că v-au dat voie părinții să plecați ?
— Firește că e sigur — răspunse Jancsi jignit.
— Mă rog, mă rog, eu vă cred... Totuși, mai așteptați puțin aici.
— Aș vrea să vorbesc cu părinții dumneavoastră.
Și milițianul își notă numărul de televideofon al familiei lui Jancsi și sună numaidecît casa Bencze.
După cinci minute se întoarse.
— E în regulă. Tatăl dumitale mi-a confirmat ceea ce mi-ai spus. Dar, dragii mei, ascultați-mă : nu vă apropiați de zona furtunilor. Din punctul unde încep semnalele roșii trebuie să vă întoarceți. Eu unul n-aș lăsa niște copilandri de paisprezece ani să plece singuri la un drum așa de lung.
— O, noi am fost anul trecut și în Africa... în Sudan.
La despărțire, milițianul le mai spuse :
— Culegeți banane, dacă vreți, dar nu rupeți frunzele. Știți, și eu am un băiețaș de seama dumneavoastră.

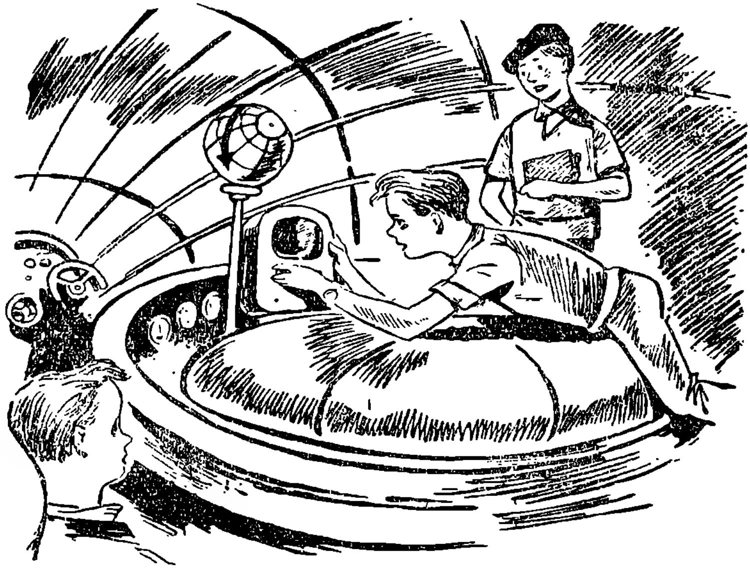

Se întoarseră la aeroport încărcați cu prăjituri și cu fructe.

Aerodromul era situat pe faleza înaltă a insulei. Se vedea bine ștrandul, ceata de copii veseli ce se bălăceau în apă și bărcile cu pînze ce lunecau pe oceanul albastru.

Jancsi simți o strîngere de inimă. „Nu cumva mi-e frică ?" — își zise dîrz. „Nu, eu nu sînt laș". Intrară în quintobus, dar mai domol decît azi-dimineață. Jancsi apăsă butonul de pornire și quintobusul se urcă lunecînd în văzduh, pe linia însemnată cu albastru închis, luîndu-și zborul spre Oceanul Pacific.

Munții și rîurile, insulele și golfurile rămăseseră în urmă. Aparatul de control din botul quintobusului însemna exact pe un glob al pămîntului drumul făcut. Băieții se uitau cu bătăi de inimă cum se apropie de Australia, apoi cum trec peste ea.

— Ia uitați-vă acolo ! — arătă spre zarea îndepărtată Tibi.

Pe cer lumini roșii fulgerau spre ei. Parcă fiecare din ele striga „Opriți-vă ! Întoarceți-vă !"

Kerekes Imre își închise ochii. „Mămică... mămică..." — îngînă încet, fiindcă nu îndrăznea să vorbească tare.

— Ce sînt astea ? — întrebă în șoaptă Szász Tibi.

— Capătul drumului internațional... Pe stînga merge drumul normal, dar cînd ajungem la petele roșii, noi trebiue s-o luăm spre dreapta.

— Și poți s-o faci ?

— Fireşte — spuse Jancsi. Ar fi vrut să răspundă foarte calm, dar glasul i s-a frînt. Fireşte, cîrmeşti volanul spre dreapta, atîta tot.

Din păcate ceea ce spunea nu era adevărat. În magazinul unde cumpăraseră quintobusul li se dăduse şi o broşură.

În broşură se spunea că dispozitivele de siguranţă ale quintobusului-junior nu permitea abaterea din zona reglementară. Jancsi însă credea că asta s-a scris doar pentru liniştea mamelor.

— Jancsi, unde trebuie să ieşim din drum ?

— Aici, acum.

Deasupra, cerul ciudat, brăzdat de linii roşii, jos marea tălăzuită.

Jancsi oftă adînc şi smuci volanul cu toată puterea spre dreapta. Dar volanul abia se mişcă şi, după mărturia hărţii de control, quintobusul cîrmi uşor spre stînga, adică mergea înainte pe linia internaţională ce ducea spre Japonia.

— Hei... rupp !... — strigă Jancsi, smucind din răsputeri volanul. Quintobusul se zgudui din toate încheiturile — şi o apucă spre dreapta.

Ca prins de o vijelie năprasnică, quintobusul goni cîtva timp înainte, apoi începu să se prăbuşească.

Jancsi îşi pierdu capul, smucind volanul cînd spre dreapta, cînd spre stînga. Simţea că aparatul rezistă, nu se întoarce încotro ar vrea el. Încercă să se ridice din nou, dar o rafală puternică de vînt întoarse quintobusul într-o dungă. Faţa lui Jancsi era îmbrobonită de sudoare. Smucea, răsucea volanul din răsputeri, pe apucate.

O pîrîitură puternică.

Volanul rupt rămase în mîna lui Jancsi.

Îşi duse mîna în neştire la butoanele de reglare şi apăsă numărul patru, pentru navigaţie. Era spre norocul lor. Quintobusul se izbi, plesnind asurzitor, de valuri. Dar apa nu-l înghiţi, ci îl purta, îl arunca de pe un val pe altul.

Cei trei se ghemuiră aproape inconştienţi într-un colţ.

De dincolo de ferestre, valuri verzi, întunecate îi ameninţau cu glas de tunet.

Aparatele parcă înnebuniseră, arătau alandala, într-o anarhie completă, altitudine, presiune. Iar volanul, în zadar încercau să-l răsucească, rămase rupt de-a binelea.

IX. UNDE SE JOACĂ URIAŞII

În acea dimineaţă, cînd Wilkins porni să întocmească harta insulei, Eszti şi Zsuzsi să strîngă fructe, iar ceilalţi erau ocupaţi cu aşezarea taberei, Bencze András începu să instaleze presignotectonograful.

Lucră mai bine de trei ore pînă ce puse la punct totul : indicatoarele de măsurat presiunea atmosferică, temperatura, electricitatea aerului, radiaţia cosmică, curenţii de magmă, forţa de atracţie a Lunii, a Soarelui, fluxul, refluxul.

— Ei, să zicem că asta-i gata — spuse în sfîrşit, ştergîndu-şi gîtul cu batista. Tii, ce căldură înăbuşitoare ! Ia, să văd dacă am racordat şi hidrometrul. Da, l-am racordat.

Ecranul de nylon se afla în fundul cortului cu pereţi de aluforte. Bencze se aşeză pe un scaun la masa de comandă şi urmări pe grafic liniile de lumină verzuie. În clipa următoare sări în picioare.

— Frumos început, n-am ce spune !... Îndată va începe un cutremur de pămînt pe o rază de cinci kilometri.

Urmărea agitat creşterea complexului tectonic. Indicatorul urca de la minus cinci la minus trei, la minus doi şi se apropia de limita dintre cifrele negative şi pozitive.

In clipa următoare, linia verde aluneca din nou sub punctul zero, şi încă adînc de tot, pînă la minus opt.

— Se vede că mi-au scăpărat ochii — mormăi Bencze şi se aşeză iarăşi în faţa graficului.

Abia trecu un minut şi dunga de lumină verde începu să se ridice din nou. Întîi încet, apoi în salturi abrupte apropiindu-se de cifrele pozitive. Săltă iarăşi pînă la limita dintre valorile pozitive şi negative, iar după o jumătate de minut se afla din nou jos, undeva în jurul lui minus opt.

Bencze se duse la seismograf (aparat care înregistrează cutremurele de pămînt) şi constată cu surprindere că şi acesta înregistrase la intervale regulate cîte un slab cutremur de pămînt, altminteri neobservat, cu epicentrul situat la o distanţă de cîţiva kilometri.

— Da, da, foarte interesant — mormăi profesorul şi se aşeză iarăşi la masa de comandă.

Bencze nu-şi dădea seama că timpul trece, că se apropie ora prînzului şi ar trebui să se intereseze şi de ceilalţi membri ai expediţiei. Privea cu uimire presignotectonograful, apoi se uită la ceasul de mînă. Ca şi cînd aparatul ar fi fost condus de un mecanism misterios, între punctele culminante ale tensiunii se scurgeau totdeauna optsprezece minute. Iar seismografele arătau la aceleaşi intervale că undeva prin apropiere au avut loc mişcări seismice abia perceptibile.

— Aici va fi soluţia ! — exclamă Bencze cu glas tare. Trebuie să descoperim cauzele acestui fenomen... principiul e clar...

Îi trecuse o clipă prin minte că ar trebui să mănînce ceva, dar fenomenul care se repeta din optsprezece în optsprezece minute nu-i dădea răgaz.

„Se ştie că în parcul Yellowstone există gheizere care funcţionează la minut... dar ca o insulă întreagă... cu aşa regularitate precisă... e de necrezut"...

— Poftiţi la masă !

— Poftim ? — tresări Bencze.

Toţi membrii expediţiei stăteau în faţa cortului.

— Veniţi o dată, veniţi ! V-am strigat de patru ori, dar nici măcar nu ne-aţi auzit — se bosumflă Eszti.

— Bine, vin chiar acum.

Bencze se uită încă o dată cu atenţie la dispozitivele aparatului, la grafice şi apoi ieşi în poiană.

— Ia te uită, păi dumneavoastră sînteţi pur şi simplu vrăjitori !

— Nu-i aşa ? — rîse Eszti. Păi, nici noi n-am lenevit toată ziua.

— Toată ziua ? Da' cît e ceasul ?

— Cinci fără un sfert. Şi dumneata nu ai mîncat de azi dimineaţă.

— Nu-i nimic, îmi scot pîrleala acum.

Tabăra era cu adevărat de nerecunoscut. Cortul cu aparatura de comandă era gata instalat pe marginea rîului. Pe ferestrele cortului se întindeau plase de ţînţari, iar în faţa lui se afla o masă pneumatică înconjurată de şezlonguri de acelaşi fel. În jurul cortului iarba era frumos greblată şi un drum de pietriş ducea la ascensorul de megaprestiton. Ascensorul funcţiona ireproşabil. Bencze se aşeză în fotoliul comod şi după cîteva clipe ieşi pe terasa de sus, unde cele opt corturi se înşirau unul lîngă altul. Între ele era un spaţiu liber ; aici se aflau elicopterele acoperite cu prelate de superorlon. În faţa corturilor erau patru mese cu scaune, iar pe cea din mijloc frumos aranjată, erau tăvi mari cu peşte prăjit, friptură la grătar, salată, frişcă, fructe.

— Mîine începem explorarea grupului de insule — zise Bencze, cînd se aşezară la masă — după cum îmi arată şi aparatele, tot ţinutul acesta este într-o mişcare continuă. În jurul nostru se află cel puţin douăzeci-treizeci de insule mici şi recife de corali care mereu se scufundă şi ies la suprafaţă. Cele mai multe dintre ele trăiesc un an, doi, şi apoi le înghite

marea. De aceea nici plante nu se prea găsesc pe ele. Sînt acoperite de fărîmături de scoici albe, de lavă, sau de nisip marin.

— Cum e cu putință că această insulă există de cel puțin șaizeci de ani? — întrebă Wilkins. Am examinat pe malul rîului cîțiva copaci doborîți de furtună. Inelele din trunchiurile lor arată că au o vîrstă de patruzeci—cincizeci de ani.

— Da — spuse cu însuflețire Bencze — și ceea ce mă miră mai mult este tocmai faptul că ne-am așezat pe insula aceasta. Insula noastră are un mister... căci, dacă tectonograful nu minte, ea ar fi trebuit să se prăpădească de cel puțin cincizeci de ori pe zi din cauza cutremurelor. Dar ori de cîte ori complexul tectonic se ridică la o valoare a cărei singură compensare posibilă ar fi cutremurul, se declanșează o schimbare care abate forțele în altă direcție. Iar acest fenomen nu poate fi decît o erupție de vulcan sau de gheizer ce se repetă la intervale regulate. Membrii expediției se uitară unii la alții și izbucniră în hohote de rîs.

— Nu-i așa c-am spus adevărul? — strigară Eszti și Zsuzsi.

— Ce e, ce s-a întîmplat? — se interesă Bencze.

Solt Zsolt se ridică și își înălță paharul plin de apă.

— În sănătatea eroilor!... Căci iată ce s-a îmtîmplat: azi dimineață, cînd Eszti și Zsuzsi au rătăcit prin pădure, profesorul Wilkins, împreună cu mine, le-am observat și am coborît cu elicopterul după ele. Amîndouă o țineau una și bună: cică în poiana fermecată în care ședeau, din optsprezece în optsprezece minute izbucneau vulcani și erupeau gheizere.

Noi am crezut că totul nu-i decît o născocire gazetărească a inventivei Zsuzsi. Acum însă îmi cer scuze în mod solemn.

Bencze roși de emoție.

— În ce parte... unde ați văzut toate astea?

— În poiana de pe platou, în direcția aceea — arătă Eszti.

— Ați vrea să mă conduceți pînă acolo mîine în zori?

Zsuzsi se uită la Eszti. Cu cîteva ore în urmă, cînd Wilkins și Solt Zsolt reușiseră în sfîrșit să le culeagă cu elicopterul, amîndouă se juraseră că nu vor mai călca nici măcar prin apropierea unui loc blestemat ca acela. Dar Eszti, ca și cînd ar fi uitat de orice primejdie, roși și șopti parcă ar fi făcut o mărturisire de dragoste:

— Cu multă plăcere... chiar și acum.

— Nu, mulțumesc, peste o jumătate de ceas soarele apune și n-o să pornim cu noaptea-n cap. Mai degrabă să terminăm masa și să ne culcăm. Azi am lucrat destul. Zsuzsika, pe dumneata te rog să trimiți acasă un mesaj prin radio că sîntem bine, dar că despre activitatea noastră nu avem încă nimic de spus.

Membrii expediției nu terminaseră încă de mîncat fructele, cînd dintr-o dată se întunecă. Cerul se acoperi de nori cenușii și prin poiană începu să sufle un vînt atît de năpraznic, încît era cît pe aci să smulgă corturile prinse solid cu frînghii de sîrmă de țăruși de elastiton bătuți adînc în pămînt.

Vîntul mătură de pe masă farfuriile pline ca pe niște foi de hîrtie.

— Să coborîm în cortul de comandă — dădu dispoziție Bencze.

Ajunseră pînă la ascensor ținîndu-se unul de altul și apoi se lăsară pe rînd în vale. Aici vîntul nu bîntuia atît de cumplit și nu zguduia corturile, dar în schimb urla și mai sinistru. Uraganul dezlănțuit asupra platoului răsuna în vale de parcă armate întregi ar fi gonit pe sus sau cine știe ce duhuri vrăjite ar fi zburat prin aer.

Ședeau dîrdîind în cortul de comandă. Nici prietenoasa lumină atomică nu i-a putut dispune. Una din particularitățile pereților de aluforte este că dinafară sînt opaci, iar dinăuntru transparenți, ca sticla. Astfel, membrii expediției puteau să vadă foarte bine de după perdeaua trasă la o parte fulgerele înfricoșătoare care brăzdau cerul negru ca funinginea. Fulgerele erau urmate de tunete atît de puternice, încît depășeau de o sută de ori zgomotul mării înfuriate, al uraganului și al cascadei.

— Jucăm ceva ? — întrebă prietenește Bencze.

— Să joci pe o vreme ca asta ? — se miră zgribulită Eva.

Bencze zîmbi.

— De ce nu ? Vom mai trece prin foarte multe furtuni ca asta. Nu uita că în emisfera sudică acum e iarnă, iar la noi acasă dogorește soarele de iunie.

— Atunci a fost o nebunie c-am venit tocmai acum — izbucni Solt Zsolt.

— Doar n-am plecat în vilegiatură. În schimb, în perioada aceasta sînt cele mai multe cutremure de pămînt. Haideți la tectonograf să vedem dacă furtuna influențează activitatea gheizerelor.

Afară ploaia era în toi. De pe copaci și de pe pieptul de munte, se revărsau cantități de apă imense turnate parcă din niște butoaie uriașe.

— Noroc că panta e înclinată spre matca rîului, altfel apa s-ar revărsa peste noi și ne-ar înghiți ca pe niște hîrciogi.

— Rîul nu poate să se reverse ? — întrebă cu îngrijorare Wilkins.

— Ba s-ar putea. Atunci quintobusul se va transforma în barca lui Noe.

Presignotectonograful funcționa normal. Dar raza de lumină verde vibra fără întrerupere. Te apuca durerea de ochi cînd o vedeai.

— Ce determină aceste vibrații ? — întrebă Eszti.

— Multe lucruri. De exemplu schimbarea presiunii atmosferice. Priviți barometrul... Acum e la șapte sute șaizeci și cinci... Acum a scăzut la șapte sute cincizeci și trei... Gîndiți-vă că greutatea coloanei de aer ce apasă asupra insulei noastre se schimbă de la o clipă la alta... Apoi, vîntul poate să astupe cu nisip și cu pietre un crater... Observați că de mult au trecut optsprezece minute, dar tensiunea nu a încetat... Uitați-vă, sîntem mereu la limita dintre numerele negative și pozitive... Acum e plus unu... Urmăriți seismograful, acum semnalează cutremurul de pămînt... În

insula noastră acum un vulcan e în activitate... S-a liniştit din nou. Observaţi că şi tensiunea a scăzut la minus şase.

— Interesant ar fi să se vadă nu numai oscilaţiile complexului tectonic, ci şi erupţia vulcanilor — spuse Tamás.

— Tocmai cu asta îmi bat şi eu capul, dragă prietene. Mîine în zorii zilei, vom aşeza zece aparate de televiziune în craterele vulcanilor.

...Spre dimineaţă furtuna s-a potolit. Pămîntul era încă noroios şi apele umflate ale rîului duceau crengi smulse, dar deasupra copacilor soarele dogorea. Totuşi numai patru inşi au putut să participe la expediţie. Eva îl anunţă speriată pe Bencze că atît ea cît şi Zsuzsa prezintă semnele unei boli alarmante. Ochii le sînt inflamaţi, nasul umflat, înghit greu şi dureros şi au o stare generală proastă. Omniscopul arată un puls ceva mai frecvent şi o temperatură mai ridicată decît de obicei. Probabil că boala se datoreşte unei muşcături de insectă sau unui virus necunoscut. Pînă cînd nu se va descoperi cauza îmbolnăvirii, ea recomandă izolarea severă a bolnavilor... dar în rest nu ştie ce măsuri sînt de luat.

Bencze dădu din cap îngîndurat. Tocmai atunci apăru din cort şi profesorul Wilkins. Şi el avea ochii umflaţi şi strănuta îngrozitor.

— Bună dimineaţa — salută jovial. Naiba s-o ia de treabă, am un guturai nemaipomenit.

— Ce ? — întrebă cu interes tînăra medicinistă.

— Nu vezi, Evike ? Pleoapele mi s-au lipit de tot.

— Ce-aţi spus ? Ce boală aveţi ?

— Guturai...

— Guturai ? Aşa ceva n-am mai văzut niciodată — zise Eva. Şi e o boală gravă ?

Wilkins zîmbi.

— Nu e o boală serioasă, e numai neplăcută. Acum cincizeci de ani era o boală tot atît de frecventă ca astăzi urticaria penicilinică. În fond, nimica toată. Trece în două zile.

— Să încerc să fac ceva ? — întrebă tînăra savantă.

— Nu are nici un rost. În două zile se vindecă. Mai demult s-au încercat de toate. Injecţii, picături, alifii, ceaiuri, fel de fel de medicamente pe bază de acid salicilic. Dar de cînd mersul vremii a fost reglat şi sportul a devenit obligator din copilărie, guturaiul a dispărut în Europa. Dumneata nu ai învăţat acest lucru ?

— Istoria medicinei se predă numai în anul cinci.

— Aha !

— Şi ce-i de făcut atunci cu bolnavii de guturai ?

— Cine vrea, să stea două-trei zile în pat şi să bea ceaiuri cît mai multe. A, să nu uit, să-i daţi fiecăruia cinci duzine de batiste.

Aşa s-a întîmplat că Evi şi Zsuzsi au rămas acasă. S-au învelit în pături, s-au întins în şezlonguri la soare şi au ascultat muzică.

Wilkins se alătura celor sănătoşi. Se urcară cu toţii într-un elicopter şi, conduşi de Eszti, porniră spre vulcani.

Aterizară pe acelaşi tăpşan de stîncă, pe care şezuseră ca vai de lume, cu o zi în urmă, cele două fete. Bencze montă aici unul din aparatele de televiziune şi apoi începu să studieze cu multă atenţie harta insulei.

— Dacă calculele nu mă înşală, atunci vulcanele acestea trebuie să fie în activitate — zise el marcînd pe hartă cu creionul roşu cîteva puncte. Sarcina noastră este să aşezăm aparatele în cratere în aşa fel, încît să nu se deterioreze, dar să se poată vedea cît mai bine drumul lavei ce ţîşneşte.

— Camerele de televiziune n-au capace de protecţie ? — întrebă Tamás.

— Ba da, fireşte. Capace de sticlă incasabilă şi nefuzibilă, cu lumină atomică interioară. Dar nu asta e problema.

— Atunci care ?

— Care ? — zîmbi Bencze. Să introducem aparatele în crater.

— Să le introducem în crater ? — încremeni Eszti. Poate, să le lăsăm cu frînghia.

— Dar numai în caz extrem... E foarte important ca aparatele să fie bine şi precis aşezate pentru a da o imagine cît mai completă şi mai desăvîrşită.

— Îmi asum eu această sarcină — zise Tamás. Mă las cu elicopterul pînă la gura craterului, iar de acolo cobor cu aparatul.

— Nici vorbă de aşa ceva ! — răspunse Bencze. Tu cu Eszti şi cu profesorul Wilkins, veţi rămîne aici şi îmi urmăriţi la televizor drumul.

Wilkins care pînă atunci nu rostise nici un cuvînt, ci făcuse însemnări pe hartă, puse mîna pe umărul lui Bencze.

— Dragă colega, e inutil să mai vorbim despre asta. Dacă nu vrem să se întîmple o nenorocire, trebuie să facem toată treaba într-un sfert de oră. Prin urmare vom merge cîte doi, pe rînd. Unul va rămîne în elicopter, se va ţine tot timpul deasupra craterului, şi va arunca în caz de nevoie o frînghie de salvare, iar după aceea ceilalţi doi vor merge la un alt vulcan.

Apoi adăugă, grăbit :

— Acum plec eu cu Tamás. Dă-mi hainele de protecţie.

Hainele de protecţie erau ţesute din sixtilon cu fire uşoare de azbest şi erau prevăzute cu o mască de protecţie şi rezervor de oxigen. Tamás şi Wilkins le-au îmbrăcat în cîteva clipe.

— Putem să pornim ?

— Încă nu — răspunse Bencze. Întîi să vedem ce spun aparatele. Pe televizor se vedea postul de emisiune al cortului cu aparatele. Bencze urmărea cu atenţie semnalizările presignotectonografului.

— Se pregătește o erupție, dunga verde se ridică... probabil va izbucni vulcanul al treilea.

Nu trecură decît cinci minute, cînd deasupra craterului marcat pe hartă cu numărul trei se iviră nori de aburi și de cenușă și în clipa următoare lava începu să se reverse.

— Tii, ce vulcan furios ! — se îngrozi Eszti. N-aș vrea să mă plimb pe acolo.

— Și chiar acolo trebuie să ne cățărăm — zise Wilkins — fiindcă cel puțin cîteva ore craterul acesta va fi, probabil, în repaos.

— Putem să plecăm? — întrebă Tamás, nerăbdător.

— Da. Luați aparatul de televiziune și instrumentele, noi vom urmări de aici cum le veți așeza.

Peste cîteva clipe, elicopterul lui Tamás și Wilkins se afla deasupra vulcanului. Acest vulcan nu era un munte propriu zis ; doar craterul se ridica pieziș deasupra solului. Pasagerii elicopterului priveau cu îngrijorare deschizătura căscată în formă de covată din care răbufneau încă aburi și fum și se vedea, la cincizeci, o sută de metri adîncime, lava clocotind ca magiunul într-o căldare.

Tamás își potrivi mai bine curelele parașutei și se pregăti să sară. Parașuta se deosebea de cele obișnuite prin faptul că era fixată de elicopter cu două chingi solide și cu niște cîrlige de oțel. Așadar cel care sărea nu se detașa complet de elicopter, ci rămînea suspendat în aer. Chingile puteau fi manevrate din elicopter, lăsîndu-le mai jos sau trăgîndu-le mai sus, după nevoie. Astfel, după ce Tamás așeză aparatul de televiziune, elicopterul nu trebuia să coboare după el, ci Wilkins îl trăgea sus, cu ajutorul unui troleu acționat de un motor mic.

„Ce simplu !" — veți zice voi. Da, dar gîndiți-vă cu cîtă îndemînare trebuia să manevreze elicopterul cel care a rămas în el, înfășurînd sau desfășurînd la timp frînghia, pentru ca omul legat de parașută să nu se lovească de copaci și stînci. Lucrul acesta este greu și deasupra unei simple poieni sau păduri darmite deasupra unui vulcan în fierbere !

Tamás își controlă cu grijă curelele, apoi sări. Elicopterul plutea la o altitudine destul de mică, cel mult cinci-șase sute de metri deasupra craterului.

După săritură, la o sută de metri parașuta s-a deschis și Tamás putu să cerceteze terenul cu ochii. Norul de cenușă se risipise aproape, dar aerul era fierbinte, sulfuros.

Tamás puse în funcțiune generatorul de oxigen și trase firul de semnalizare. Wilkins începu să dea drumul chingii cu multă prudență.

Parașutistul se apropie cu încă o sută de metri de crater. Acum se vedea bine coșul vulcanului : avea parcă trepte în interior. Adică, mai precis, la fiecare nouă erupție, lava se depunea pe el în noi straturi.

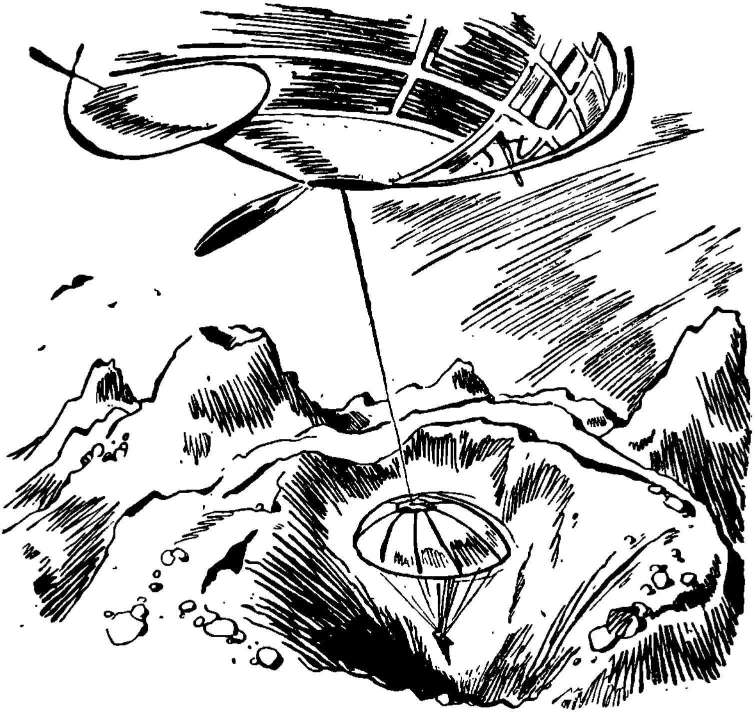

Tamás trase iară firul de semnalizare. Capătul frînghiei ajungea acum la baza craterului. Tamás păşi pe pămînt cu mişcări încete şi prudente. Îi era teamă că lava fierbinte i se va lipi de picioare ca smoala topită, dar, din fericire, cînd atinse pămîntul, observă că terenul e solid. Simţea în schimb şi prin hainele de protecţie fierbinţeala dogorîtoare ce se revărsa din crater. Avea respiraţia tăiată, cu toate că butelia de oxigen funcţiona foarte bine. Picioarele îi erau grele şi păşea cu teamă pe marginea alunecoasă şi îngustă a craterului. Şi totuşi trebuia să se grăbească, deoarece nu se putea şti dacă peste o oră sau poate chiar peste o jumătate de oră vulcanul acesta nu va intra din nou în activitate. Tamás puse camera de televiziune şi tectonograful într-o crăpătură de stîncă şi vorbi la microfon.

— Aici Barlay... aici Barlay... racordez lumina... Pot să fixez aparatul ?

Cu trei kilometri mai încolo, pe tăpşanul de stîncă, începu să funcţioneze aparatul de televiziune. Bencze András putea să vadă clar ima-

ginea : pe Tamás, care încerca prudent să coboare tot mai jos şi fascicolul de lumină care scotea în evidenţă adîncimea clocotitoare a vulcanului.

— Să încerc s-o duc mai jos ? — întrebă Tamás.

Bencze trimise răspunsul prin radio :

— Numai dacă nu e periculos.

„Adică trebuie“ — gîndi Tamás şi trase din nou firul de semnalizare. În elicopter, Wilkins privea cu îngrijorare arătătorul ceasului, totuşi, dînd din cap, mai coborî chinga cu încă zece metri. Tamás, călcînd de pe o piatră pe alta, se lăsă şi mai jos pe peretele interior al craterului.

Aici lava era moale şi ochelarii de protecţie se aburiră. Abia vedea despicătura deschisă sub el la aproximativ doi metri, care era parcă o intrare de peşteră în coasta coşului.

„Dacă aş pune aparatul acolo, ar putea să fotografieze excelent întregul crater... Dar, voi ajunge oare pînă acolo ?“

Lava clocotea parcă şi mai puternic.

„Mi se pare numai... fiindcă sînt mai aproape de ea“ — gîndi Tamás şi coborî pînă la marginea scobiturii. Aici totul era atît de alunecos, încît Tamás era cît pe ce să cadă în genunchi. Sus, cerul pe care se profila elicopterul, părea o pată cît o palmă, pe care norii de aburi şi cenuşă din ce în ce mai deşi o făceau şi mai puţin vizibilă.

„Parcă s-ar apropia o erupţie — gîndi Tamás neliniştit — cu toate că nici o jumătate de oră nu a trecut de cînd sînt aici“.

Acum, un nou val de lavă ţîşni, făcînd clăbuci mari ca mămăliga fierbinte cînd se umflă.

Tamás prinse firul de semnalizare. „Trage-mă sus“ — îi venea să spună, dar valul de lavă nu-i ajunsese încă la picioare. „Repede... mai am, poate, încă o jumătate de minut...“

Se mişca greu, dar nu-l mai interesa nimic altceva. Se lăsă în genunchi şi aşeză camera de televiziune în scobitura din perete. „Trebuie s-o fixez... s-o fixez repede“. Trase o chingă de megaprestiton prin faţa aparatului, chiar pe dedesubtul lentilei. Apoi o fixă în peretele de lavă.

Din crater ţîşni un nou val de lavă, sîsîind şi sfîrîind.

Tamás sări în ultima clipă la o parte şi se căţără puţin mai sus. Era acum cu vreo jumătate de metru deasupra aparatului de televiziune. De data asta, însă, valul nu se oprea, ci creştea văzînd cu ochii. Tamás trase febril chinga şi în clipa următoare simţi că frînghia se încordă — va scăpa deci din infernul acesta. Dar în acelaşi moment îşi aduse aminte că lumina atomică nu este reglată la intensitatea maximă. Fără să se gîndească ce face, îşi scoase umerii din chinga paraşutei şi atîrnînd numai de centura care-i încingea mijlocul, se întinse cu capul în jos, după aparatul de televiziune. Ajunse la butonul difuzorului de lumină, iar cu o altă mişcare controlă şuruburile care închideau capacul de protecţie a aparatului. Îi rămase încă o clipă să vadă craterul inundat de o lumină

ca de zi. Lava fierbinte, împroşcînd şi clocotind, se apropie de el. Butelia de oxigen funcţiona cu întreruperi, aburii şi căldura pătrundeau prin mască şi haine. „Mai repede, mai repede" — voi să-i strige lui Wilkins. Dar profesorul de geografie făcea tot ce-i era cu putinţă. Trase cu o iuţeală fulgerătoare chinga, îl înşfăcă pe Tamás şi-l aşeză pe scaun, îi smulse masca de pe obraz şi porni elicopterul, înapoindu-se la stînca unde aşteptau Bencze şi Eszti.

Lui Tamás îi trebui o jumătate de oră ca să-şi revină complet. Molfăind nişte ananas şi bălăbănindu-şi picioarele, şedea pe tăpşanul de stîncă şi urmărea, împreună cu colegii săi, emisiunea televizată din interiorul vulcanului. La propunerea lui Bencze, vulcanul acesta fu numit craterul Barlay.

— Ai aşezat iconoscopul cum nu se poate mai bine — zise Bencze cu recunoştinţă. Ia uitaţi-vă... se vede întreg craterul clocotind. Parcă nişte uriaşi invizibili s-ar juca cu mingea.

— Întocmai ! Întocmai ! — strigară ceilalţi.

În adevăr, în interiorul craterului, bucăţi mari de stîncă zburau în aer, se învîrteau, se răsuceau, se prăbuşeau, aruncate parcă de un uriaş. Valurile de lavă se legănau, se înălţau, parcă în glumă ca şi cînd n-ar fi fost în stare să pîrjolească, să nimicească păduri, oameni, animale...

— Acum e rîndul meu să cobor în craterul următor — spuse Bencze. Tamás, nu eşti prea obosit ? Tu ai rămînea în elicopter.

— Dar eu sînt la rînd ! — se ridică Eszti, roşie ca focul.

— Asta nu-i treabă de fată.

— Dar eu vreau să merg — strigă Eszti. Ştiu precis ce am de făcut — şi pentru asta nici nu trebuie o forţă fizică mare ; chinga e trasă de motor.

— Să mergem tustrei — propuse Wilkins.

— Elicopterele sînt pentru două persoane.

Bencze stătu pe gînduri un minut. „La drept vorbind, Eszti are dreptate. De ce n-ar putea conduce elicopterul cu aceeaşi îndemînare ca Tamás sau Wilkins ?"

— Să ne îmbrăcăm — zise el — dînd şi curajoasei Eszti haina de protecţie. Uite, aici e harta. O să zburăm deasupra acestui lac de lavă neagră. Aici pe ţărmul răsăritean e craterul. De data asta Tamás şi Wilkins şedeau în faţa ecranului şi urmăreau drumul lui Bencze András şi Kovács Eszti.

În cîteva minute, elicopterul ajunse deasupra lacului de lavă. Lava sclipea ca o oglindă nemişcată de smoală topită, lucitoare. Văzînd-o, îţi venea să mergi cu yola pe ea.

— Ce frumos e... parcă ar fi un lac adevărat — zise Eszti.

— Şi ce periculos... Exală aburi fierbinţi, sulfuroşi. Nu rămîne în viaţă nimic în jurul său, nici animal, nici plantă.

Se lăsau mai jos și acum vedeau clar craterul de pe țărmul răsăritean al lacului. Craterul era o crăpătură lungă și îngustă ale cărei margini se ridicau abia cu vreo doi metri deasupra lacului. Marginile erau știrbite în mai multe locuri și prin aceste știrbituri lava se revărsa necontenit în lac. „Unde s-ar putea așeza aici aparatele? — se întrebă Bencze. Mi-ar trebui un punct care nu se surpă și de unde să se poată urmări lacul și revărsarea lavei... Să încerc pe marginea craterului..."

Eszti opri elicopterul și Bencze sări din el. Deschise liniștit parașuta și semnală tot atît de liniștit cu cîți metri trebuie prelungită chinga.

Eszti îl urmărea cu emoție; inima îi bătea cu putere. Ce îndemînare, ce curaj, cîtă forță! Ce repede ajunge la malul lacului de lavă, cu ce mișcări hotărîte scoate aparatul de televiziune! O, dacă Bencze ar ști cît de mult îl iubește, că ar fi în stare să facă orice pentru el!...

În clipa următoare inima-i încetă să bată. Jos, profesorul parcă se poticni. Fata se aplecă asupra telescopului. Văzu pe Bencze bălăbănind din brațe ca cineva care vrea să-și păstreze echilibrul. Se părea totuși că nu e nimic. Profesorul își continuă drumul, ajunse la știrbitura craterului pe unde lava curgea valuri-valuri. Eszti simți o strîngere de inimă. Dacă i se întîmplă ceva?!

Abia acum înțelese la ce s-a angajat. O singură mișcare greșită a elicopterului, o singură răsucitură a chingii — și viața profesorului e în primejdie!

Bencze stătea tot pe buza craterului. Nu se putea decide cum să fixeze aparatul.

La cîteva sute de metri spre răsărit, se ridica o stîncă de bazalt. „Cu două sute de metri mai spre răsărit... la stîncă!" — îi transmise lui Eszti prin radio.

Elicopterul se înălță cu cîțiva metri și se îndreptă spre punctul indicat. Bencze se prinse zdravăn de frînghia parașutei și cercetă cu atenție stînca. „Mai jos" — transmise din nou.

Eszti îndeplini întocmai indicația primită și Bencze păși cu ușurință pe blocul de bazalt. Blocul de stîncă, care de sus părea omogen, era de fapt un val de lavă, a cărui scoarță s-a răcit brusc, solidificîndu-se. Sub scoarța subțire, însă, lava era caldă, moale, ca ceara. Sub greutatea lui Bencze, scoarța crăpă, lava țîșni, iar profesorul simți îngrozit că se scufundă și că un picior îi este prins între bulgării din crăpătură.

„Să așez aparatele... să mă întorc repede... cît mai repede... se gîndi cu disperare. Trebuie să așez aparatul... acesta e unul din cele mai importante puncte de observație..."

Cu piciorul rămas liber se strădui să calce pe unde bulgării de stîncă păreau mai consistenți, iar cu o mînă se ținu de frînghia parașutei,

lăsîndu-se cît mai ușurel pe pămînt. Piciorul prins însă nu-l putu scoate și simțea cu inima strînsă, că lava fierbinte îi arde pielea și prin bocancul de protecție.

„Repede... repede..." — repeta în gînd. Dar cum să se miște repede, cu piciorul imobilizat și neputînd să lucreze decît cu o singură mînă ?!

Așeză camera de televiziune și tectonograful pe o proeminență a stîncii. Locul l-a presărat înainte cu cea mai nouă substanță de lipit, așa-numitul „praf de aderență". Această substanță se comporta față de masele plastice ca magnetul față de metale : le atrage și le prinde cu tărie. Dacă doreai să desprinzi obiectul lipit, trebuia să introduci în praf un curent slab sub acțiunea căruia praful aderent „ceda".

Tamás și Wilkins urmăreau pe ecran munca profesorului. Ei vedeau doar atît că inconoscopul funcționează perfect, că imaginea cuprinde întreg lacul, precum și pîrîul de lavă ce se revărsa necontenit din crater.

— E clară imaginea ? — întrebă prin radio Bencze.

— Excelentă — fu răspunsul.

„Toate-s bune și frumoase, dar cu mine ce se întîmplă“ ? — se gîndi Bencze András, încercînd să-și smulgă piciorul prins între pietre. Bulgării fierbinți însă îl strîngeau ca într-un clește. „Dacă dau semnal să fiu tras în sus... mi se rupe piciorul. Dacă aș fi încălțat cu cizme obișnuite, aș putea să-mi scot pur și simplu piciorul... dar așa...“

Sus, Eszti aștepta din ce în ce mai nerăbdătoare semnalul. Îl văzuse pe profesor așezînd camera de televiziune, și auzise convorbirea purtată prin radio cu Wilkins și Tamás. Îl urmări foarte atentă cu telescopul și deodată strigă îngrozită. Abia acum își dădu seama că Bencze nu putea să-și scoată piciorul dintre stînci.

— E vreun pericol ? — întrebă speriată. Bencze auzi la radio întrebarea plină de teamă a fetei, dar nu știa ce să răspundă. Evident că e pericol. Dar ce putea face ?

Acum se ținea cu amîndouă mîinile de chingă. Își trăgea, își smucea piciorul drept, prins între bulgări, dar în zadar. Pe față, pe ceafă, pe gît sudoarea îi curgea șiroaie. Gîfîind, încercă din răsputeri să-și smulgă piciorul din stînca fierbinte, topită, dar parcă ar fi prins rădăcini.

„Nu mai e nici o speranță... aici e imposibil să coboare elicopterul... nu-mi rămîne altceva decît... să las chinga și... dar atunci o să mă scufund de tot în lavă...“

Încercă să se țină cu o mînă, iar cu cealaltă să-și sfîșie hainele de protecție. Dar ori de cîte ori se apleca, piciorul i se scufunda și mai adînc în lavă. Era atît de obosit, de parcă ar fi stat de o sută de ani așa atîrnat între elicopter și lac. Iar aburii fierbinți îl amețiră de tot. Se uită sus la elicopter și era cît pe ce să strige.

Aparatul plutea la fel ca pînă atunci, dar ceva căzu din el. Profesorul încremeni : nu cumva Eszti sărise din aparat ? Peste o clipă se deschise o parașută și în clipa următoare Eszti era lîngă el, la abia o jumătate de metru. Fără să-și pună picioarele pe pămînt, sau să rostească măcar un singur cuvînt, ea se aplecă înainte și cu un ac, cu vîrful de supermetal, trase extrem de prudentă o zgîrietură în jurul pantalonilor de azbest al lui Bencze, cu cinci-șase centrimetri deasupra lavei.

— Repede... să urcăm !... — strigă Eszti. Să te ajut ? Prinde-te, de asta, András... lasă frînghia parașutei — auzi Bencze glasul fetei.

Profesorul nu prea știa ce se întîmplă cu el. Se ținea de frînghie ca un somnambul. Simțea că frînghia de sîrmă se mișcă și că piciorul i se bălăbănește desculț — iar partea de jos a îmbrăcăminții de protecție, lipită de lavă, rămase undeva departe înapoia lui.

— Repede, repede, ridică-ți piciorul ! — strigă Eszti disperată. Urcă-te mai repede ! Bagă de seamă, că te umpli de arsuri !

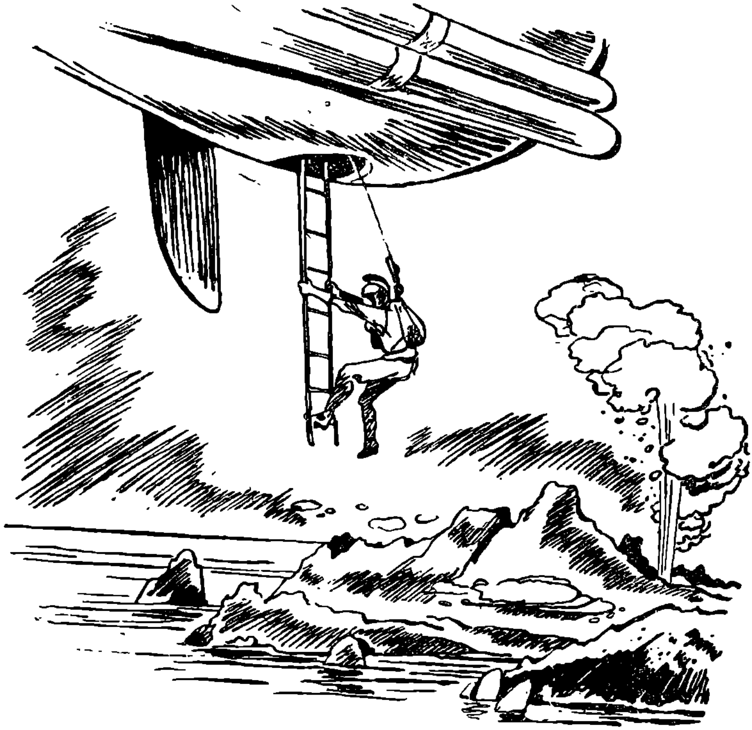

Bencze abia mai auzea.

Simțea că frînghia îl trage sus, vedea că Eszti se cațără deasupra lui, acum ajunge la elicopter... acum sare înăuntru... iar frînghia urcă parcă mai repede... desigur, acum motorul trage... încă o clipă — mîna lui Eszti se întinde după el și cu o mișcare energică tînăra fată îl trage în elicopter.

În cîteva clipe Eszti trase chingile și îndreptă elicopterul spre poiană. Între timp, cu mîna stîngă scoase din pachetul de prim-ajutor ulei pentru arsuri și tifon.

— Ia întinde-ți piciorul... Ai arsuri pe talpă. Nu te doare? Bencze zîmbi.

— Nu mă doare. Și-ți mulțumesc mult pentru tot ce-ai făcut. Și... și ce păr frumos ai...

„În sfîrșit, a băgat de seamă" — gîndi în sine Eszti, privind volanul cu atîta seriozitate, de parcă nici n-ar fi auzit cuvintele lui Bencze.

X. MUNŢI SUB APĂ

Trecuseră trei zile pînă cînd membrii expediţiei aşezară în zece puncte diferite ale insulei zece camere de televiziune şi zece aparate complicate legate de presignotectonograf care semnalau modificările fizice şi chimice survenite în pămînt.

Suferinzii de guturai se vindecaseră şi ei, iar Bencze, a cărui talpă arsă Eszti o unsese cu un ulei vegetal care avea darul să regenereze într-o jumătate de oră celulele epiteliale lezate, uitase şi el de mult că-l duruse vreodată piciorul.

Activitatea locuitorilor insulei se desfăşura acum după un program de muncă bine stabilit.

Wilkins cutreiera împrejurimile, completa rezervele de hrană ale expediţiei cu diferite varietăţi de legume şi fructe proaspete, colecta plante şi insecte interesante, studia stîncile de pe faleză şi golfurile, zbura cu elicopterul deasupra insulelor din vecinătate, întocmea hărţi, schiţe, făcea fotografii.

Zsuzsa avea în grijă aparatul de radio. Ea ţinea legătura cu institutele de cercetări ştiinţifice şi meteorologice din toată lumea, asculta ştirile relatînd şi celorlalţi membri ai expediţiei noutăţile şi trimitea zilnic reportaje colorate gazetei Clubului.

În aceste reportaje se spunea, de pildă, că bate vîntul, că plouă şi iarăşi plouă, că supa de broască ţestoasă şi peştele la grătar sînt mîncăruri foarte interesante. Dar respectînd îndrumările severe ale lui Bencze, nu relata nici un cuvînt despre cercetările întreprinse.

— Sîntem la începutul începutului — avea obiceiul să spună profesorul — în clasa întîi elementară sau poate nici măcar acolo, ci abia la grădiniţa de copii.

Bencze, Barlay Tamás şi Solt Zsolt lucrau din zori pînă noaptea tîrziu la presignotectonograf. Construiseră un obiect ciudat cu partea de sus din sticlă mată, bombată, pe care era desenată harta insulei.

Vechiul ecran de neonylon cuprindea un singur grafic. Pe acest instrument însă se conturau, în diferite puncte, zece complexe tectonice. În acest fel se putea stabili nu numai apropierea cutremurului, ci şi craterul care va erupe mai curînd.

În timp ce pe harta aparatului se vedea graficul cu modificările forțelor tectonice — camera de televiziune așezată înăuntrul lui arăta necontenit imagini din interiorul craterelor. Se vedea lava clocotitoare, agitată, se vedeau bucățile de pietre, norii de aburi. Parcă asistai la un film instructiv. Savanții ședeau în fotolii, urmăreau imaginile și dictau „matrobotului", adică mașinii electronice de calcul diverse cifre : cu privire la tensiunea din punctul cutare și cutare sau la rezistența rocilor în cutare loc. Mașina răspundea pe loc, arătînd dacă în punctul respectiv — ținînd seama de toți factorii de tensiune și de rezistență — se poate dezlănțui sau nu o erupție.

Aparatele nu greșeau niciodată. Cercetătorii observau uneori aproape fascinați coincidența precisă a cifrelor robotului și a măsurătorilor făcute de aparatele așezate în interiorul craterelor. Interiorul pămîntului își descoperea în fața lor tainele sale păstrate cu cea mai strașnică gelozie.

— Aceasta nu-i decît o jucărie de copii — spunea Bencze. Mica noastră insulă e un punct neînsemnat. Pasul următor este să așezăm aparatele de măsurat pe o zonă de o mie de kilometri pătrați... Abia atunci vom putea spune că am început ceva.

— Dar sîntem înconjurați din toate părțile de mare.

— Unde punctul de observație se va afla în mare, acolo vom coborî sub apă — răspunse Bencze. În secolul trecut era încă de neconceput să se transmită direct imaginea televizată a unui punct situat în adîncime. Dar, cu sistemul de oglinzi al lui Legrand, aceasta nu mai constituie o problemă. Cred că cinci dintre noi vor coborî în fundul mării, iar doi vor rămîne pe insulă, cu aparatele.

— Cine să rămînă aici ? — întrebă Tamás.

— Asta se va hotărî prin tragere la sorți.

— Cînd pornim ?

— Mîine dimineață.

Prin tragere la sorți s-a hotărît ca Bencze András, Tamás, Eva, Wilkins și Eszti să plece în expediție. (Nu se știe dacă Eszti n-a contribuit întrucîtva la obținerea acestui rezultat...)

În zorii zilei următoare quintobusul a fost scos din garaj.

— Nu cumva să ne uitați aici ! — strigă colegilor săi Solt Zsolt cînd quintobusul frumos și zvelt era gata de plecare.

— În acest caz vă veți putea servi de quintobusul de rezervă — îi încurajă Eva.

— Ne întoarcem curînd ! — spuse Eszti veselă, făcînd semne cu mîna.

În momentul plecării ploua și bătea vîntul, ca aproape în fiecare zi. Dar cînd vîntul alunga norii, pentru cîte o jumătate de oră, o lumină caldă și aurie se revărsa pretutindeni. Boabe de diamant străluceau pe iarbă și pe ramurile de palmieri, iar aerul avea un miros proaspăt și înviorător. Quintobusul îl conducea Tamás. La pornire, apăsă butonul 2, transformîndu-l în elicopter — apoi abia ajuns la înălțimea de patru-cinci metri îl

dirijă spre rîu, reglîndu-l pentru navigație. Quintobusul aluneca lin pe suprafața apei și rîul îl ducea spre mare, pe sub frunzarul pădurii. Pasagerii admirau peisajul de dimineață. Tamás fluiera bine dispus.

La gura rîului îi aștepta prima surpriză neplăcută. Marea era bîntuită de furtună și valurile izbeau cu atîta forță, încît apa înfuriată năvălea mereu în matca rîului. Tamás prinse cîrma cu amîndouă mîinile și urmărea radarul, ca nu cumva quintobusul să se izbească de un banc de nisip.

— Să ne înălțăm în aer ? — îl întrebă pe Bencze.

— Să încercăm, dacă se poate, să ne scufundăm imediat sub apă.

Tamás învîrti butonul cinci care transforma nava în submarin. Acesta era cel mai rar folosit de conducătorii quintobusului. Călătoriile submarine, deși foarte interesante și instructive, totuși nu erau socotite destul de atrăgătoare pînă în timpul din urmă. Aceasta, fiindcă frumusețile pitorești ale mării nu puteau fi savurate decît de oamenii care le priveau de pe țărm, din aer sau de pe creasta valurilor. La cîțiva metri adîncime nu se mai vede nimic din uriașa oglindă albastră a suprafeței, din pescărușii albi, grațioși, cu aripile desfăcute, din steiurile verzui și din valurile înspumate. Razele soarelui nu pătrund în adîncul apelor.

Interiorul mării este patria întunericului veșnic, iar călătorii cu submarinul nu pot să admire miliardele de pești, polipi, corali, scoici, porci de mare, meduze și alge, decît atît cît pot să vadă călătorii dintr-un tren din desenele de pe pereții unui tunel. Adică nimic.

Apoi călătoriile cu submarinul mai au ceva ce înfricoșează. Fără să vrei, te gîndești că te scufunzi, te scufunzi mereu în cutiuța de tablă, iar deasupra te apasă o masă uriașă de apă, de o tonă, de sute sau mii de tone...

În quintobus, călătoriile submarine nu erau nici pe departe atît de neprietenoase. Acest vehicul modern avea faruri nu numai în față. Pereții laterali iradiau de asemenea lumina atomică pînă departe, așa că, în locul razelor solare, aceste raze artificiale răzbăteau prin apa mărilor adînci, făcînd-o transparentă pe mari depărtări. În regiunea Insulei Cutremurelor era într-adevăr nevoie de o lumină puternică și de o instalație automată de radar pentru evitarea ciocnirilor. În oceanele deschise, un submarin poate să meargă mii și mii de kilometri, la o adîncime, să zicem, de patru-cinci sute de metri, fără să întîlnească decît apă, apă și iarăși apă, sau, uneori, cîte un pîlc de pești. Dar aici, în această regiune a Oceanului Pacific, în împărăția gropilor submarine, descoperite acum un secol, a insulelor vulcanice și a cutremurelor de pămînt, parcă n-ai călători prin mare, ci printr-o țară muntoasă și sălbatică. Călătorii, privind pe fereastra quintobusului, uită aproape că se află în apă ; în lumina reflectoarelor ei văd munți și văi, stînci și chiar niște copaci cu ramuri noduroase, dîndu-și seama abia din apropiere că sînt formații de corali. Aici peștii nu au nici pe departe forma crapilor, somnilor, clenilor sau păstrăvilor, și nu seamănă

nici cu rechinii şi cu tonii, dar nici cu ţiparii lungi şi subţiri. Ca şi cînd natura ar fi scufundat sub mare nu ştiu ce plaiuri pămînteşti, ca şi cînd o zînă invidioasă ar fi vrut să-şi plăsmuiască o împărăţie fermecată, ascunsă de ochii omeneşti — o împărăţie a culorilor, stelelor, luminilor şi minunatelor forme din adîncul mării... Călătorii din quintobus nu se mai săturau de această priveliște uluitoare. Parcă ar fi plutit printre nişte ghirlande minunate de trandafiri, numai că aceşti trandafiri agăţători se întindeau, se mişcau, se ramificau, schimbîndu-şi culorile şi forma de la o clipă la alta.

Bencze András privi pe hartă drumul parcurs.

— Peste cîteva minute vom ajunge la răscrucea dintre groapa Kermadec-Tonga şi Depresiunea mondială descoperită în cursul anului geofizic din secolul trecut. Acolo, ne vom întoarce spre sud-est şi, urmînd curentul cutremurelor, ne vom apropia de Piscurile Călătoare.

— Ce anume ? — întrebă Eszti.

— De Piscurile Călătoare — răspunse profesorul. Acest lanţ de munţi submarini a fost descoperit în anul 2010 şi faima lui constă în faptul că nimeni nu a reuşit încă să-l măsoare precis, sau să-i stabilească locul, deoarece migrează.

— Dintr-un loc în altul ?

— Cam aşa. Se scufundă, se ridică iar, răsare cu cincizeci de kilometri mai departe... Fireşte, nu trebuie să ne închipuim că acelaşi pisc porneşte la plimbare, dar un lucru e sigur : că măsurătorile repetate din trei în trei ani au dus de fiecare dată la alte rezultate. În această regiune nu numai insulele dispar şi reapar : aceleaşi schimbări se petrec şi sub apă. În curînd vom ajunge la aceste piscuri şi vom căuta să dezlegăm misterul.

Quintobusul ajunse într-adevăr la Curentul Cutremurelor. În direcţia curentului viteza vehicolului s-a mărit simţitor, înainta fără să întîmpine aproape nici o rezistenţă. Eszti scoase dintr-un coş stridii, friptură rece, ananas şi ceai. În timp ce Bencze savura ceaiul, Tamás vorbi la megafon din cabina pilotului :

— Ne ridicăm, deşi nu am dirijat motorul în sus.

— Cît ?

— Cinci sute de metri.

— Ce vorbeşti ? !

Bencze trînti ceaşca de ceai pe masă şi dădu buzna la aparate :

— Încearcă să te scufunzi din nou, Tomi !

Barlay Tamás trase mînerul „adîncime". Lămpile roşii de control se aprinseră, dar quintobusul continuă să se înalţe.

Bencze privea pe fereastră. Prin geamul căptuşit cu megaprestiton transparent văzu o masă imensă de apă agitată purtînd nenumăraţi peşti mici şi ierburi de mare învolburate ca frunzele smulse într-un vîrtej.

— Cutremur!... Să nu-i speriem pe ceilalți. Să încercăm să ne ridicăm.

Pe cît era de greu să se scufunde, pe atît de repede se ridica acum toată mașinăria împinsă de o forță uriașă.

Apoi parcă ar fi intrat într-un golf liniștit, învolburarea se potoli, valurile erau aproape uniforme și quintobusul aluneca lin.

— Furtuna nu ajunge pînă aici! — se miră Tamás.

— Sau te pomenești că și în adînc s-o fi domolit totul. Nu poate fi o catastrofă prea mare, căci altfel n-am fi reușit să scăpăm cu atîta ușurință.

— Dar ce înseamnă pentru dumneavoastră o catastrofă „mare"? — întrebă Tamás mormăind. Mie mi-ajunge.

— Hm. Păi ce ză zic, nici mie nu mi s-a părut tocmai un fleac. Ia spune, ai putea să-mi precizezi locul la trei mii de metri adîncime de unde am început să ne ridicăm?

— Imediat.

— Atunci, te rog, să ne înapoiem acolo.

— Acolo?

— Da, dar nu te speria, nu la aceeași adîncime; numai deasupra acelui loc.

— Eu nu sînt laș... dar sincer vorbind, n-aș dori să revăd punctul acela blestemat. Însă, dacă țineți cu tot dinadinsul, pot să mă întorc.

Quintobusul s-a supus fără împotrivire.

— Ia uitați-vă, ce pești neobișnuiți! — arătă Tamás spre mare, unde lumina atomică tăia o adevărată șosea strălucitoare.

— Pești fierți — răspunse Bencze.

— Ca în țara unde curge lapte și miere.

— Nu glumesc. În timpul marilor erupții submarine, apa mării poate atinge punctul de fierbere pe mari întinderi. Ia vezi termometrul de apă!

Tamás se uită la termometru și rămase cu gura căscată.

— O sută trei grade Celsius!... Aș avea poftă să sorb puțină ciorbă naturală de pește. Numai că pe submarin treaba asta e cam complicată.

— Nu te plînge, amice, c-o să avem parte de cutremure marine și mai mari, iar atunci și împrejurul insulei noastre vor înota pești fierți!

— Asta zic și eu!

— Dar mai bine să nu dorim așa ceva — zîmbi Bencze. Ia să vedem, te pomenești că am ajuns.

— Imposibil — zise cu uimire Tamás.

— De ce să fie imposibil? — Aparatele noastre sînt precise.

— Dar uitați-vă... afară... munții...

— Îi văd.

— Dar, adineauri nu erau.

— Acum au răsărit.

— Nemaipomenit... îi desenez pe hartă.

— În scurtă vreme tot n-ai să mai găseşti — îl linişti profesorul. Aici, tot fundul mării e în continuă mişcare. Dar fii atent la cîrmă... aşa... trebuie să înaintăm spre sud-est.

Pasagerii din quintobus priveau fascinaţi marea. Nu le venea să creadă că străbat aceleaşi locuri pe unde au trecut cu două ore în urmă.

Acolo unde adineauri nu era decît apă şi numai apă, acum se ridicau stînci din argilă roşcată sau albastră şi din lavă neagră.

— Ei, acum aş dori încă o ceaşcă de ceai, fiindcă mai tîrziu n-o să prea avem timp de gustare — zise Bencze.

Şedeau în jurul mescioarei rotunde şi mîncau liniştiţi, ca acasă, la clubul universitar. După ce înfulecă două felii de friptură, Bencze se ridică :

— Să ne pregătim.

Barlay Tamás opri quintobusul.

Se aflau la o adîncime cam de patru sute de metri, doar cu cîţiva metri deasupra fundului mării. Terenul era destul de neted, numai spre nord se întindea un şanţ larg şi adînc. Spre sud nu se vedeau decît movile de doi-trei metri. Fundul mării era acoperit de un strat gros de mîl şi de argilă roşie.

Bencze dădea explicaţii lui Wilkins şi lui Barlay Tamás. Iconoscopul şi aparatele trebuiau aşezate pe coasta colinei.

— Iar acum să ne ocupăm locurile în batisfere.

Batisferele erau nişte cabine înalte de noi metri şi largi de un metru, fixate în coasta quintobusului. Ele erau confecţionate din plăci de megaprestiton subţiri şi transparente, cu pereţii dubli ; între cei doi pereţi se afla un strat protector de oxigen cu o presiune de cîteva atmosfere. În interiorul batisferei, se afla un fotoliu. Pasagerul se aşeza în el şi, la fel ca şoferii automobilelor de odinioară, dirija deplasarea vehiculului apăsînd o pedală, iar cu ajutorul unor manete mişca braţele de megaprestiton care se întindea în toate părţile şi executau cu precizie toate mişcările dorite.

Iconoscopul şi celelalte aparate au fost de asemenea introduse într-o batisferă mai mică.

— Gata ? — întrebă Eva.

— Da, gata.

Eva învîrti un buton şi între batisfere şi interiorul quintobusului se lăsă un perete solid de aluforte. Acest lucru era absolut necesar, deoarece la o adîncime de patru sute de metri ar fi fost destul de riscant să deschizi peretele unui submarin ! Wilkins, Bencze şi Barlay Tamás intrară cu inima strînsă în cîte o cabină. Acum, pereţi impermeabili îi despărţeau pe unul de altul, de quintobus şi de mare.

Eva apăsă din nou un buton. De astă dată se deschise peretele exterior al quintobusului şi batisferele alunecară în apă, una după alta. Ele nu mai erau legate de quintobus decît prin cablurile de siguranţă. Cos-

tişa nu era departe. Cercetătorii dirijară cu îndemînare batisferele trăgînd după ele şi cele cu instrumente. Potrivit planului dinainte stabilit, ei au montat repede şi cu îndemînare camere de televiziune. Bencze vorbea cu tovarăşii săi, şi cu cei rămaşi în quintobus, şi cu cei de pe Insula Cutremurelor, prin postul de emisie al eternometrului de mînă. Reglă aparatul la lungimea de undă a insulei. Tóth Zsuzsi era la post şi îi răspunse imediat.

— Ce e nou acasă ?

— Nimic deosebit — se auzi glasul Zsuzsei. Dumneavoastră de unde vorbiţi ?

— De pe fundul mării. Nu rîde, dragă Zsuzsika. Sîntem la patru sute de metri sub nivelul mării închişi în batisfere. Racordează televizorul şi apăsă butonul unsprezece...

— O... o... da... — se auzi glasul Zsuzsiei. Extraordinar ! De neînchipuit !

— Ce vezi ?

— Văd apa... o coastă de deal... pe profesorul Wilkins... te văd şi pe dumneata... acum se mişcă ceva... parcă ar fi ramurile unui copac uriaş... corali... sau chiar o caracatiţă.

— Asta nu mai are nici o importanţă — rîse Bencze. Important este că aparatul funcţionează bine. După-masă vom fi acasă. La revedere !

Bencze închise radioul eternometrului şi se întoarse spre tovarăşii lui. Wilkins aduna cu mîna de megaprestiton a robotului său argilă roşie şi mîl, avînd de gînd să studieze polenul din nămol... Nămolul de pe fundul mărilor este ca o carte de istorie ilustrată. În el se găsesc rămăşiţe de corali, de scoici şi de alge care au trăit cu sute de mii de ani în urmă. Aici zac lumi scufundate de mult, ramuri smulse de vînt, pietre şi păduri întregi duse de ape.

— Mai aveţi mult ? — întrebă Bencze la radio.

— Un minut... pînă să aşeze Tamás aparatele, termin şi eu.

— E mai bine să ne înapoiem deodată cu toţii — zise aprobativ Bencze şi apoi se întoarse. Tamás tocmai aşeza în clipa aceea pe vîrful colinei aparatele de măsurat fenomenele tectonice.

Deodată însă fu atacat de o făptură ciudată, uriaşă, roşie, cu o sută de tentacule.

— Tamás... Tamás... — strigă îngrozit profesorul Bencze, potrivind postul de emisiune al eternometrului la lungimea de undă a aparatului de radio al batisferei în care era Tamás.

Dar acesta nu răspunse.

— Tamás, ce s-a întîmplat ?

Bencze încercă să se apropie de sfera lui Tamás.

Dar monstrul înspăimîntător o împresură complet cu tentaculele sale. Sfera de scafandru se rotea, se învîrtea în fel şi chip. Tamás încercă în zadar să scape din strînsoarea caracatiţei. Tentaculele uriaşe, de trei-

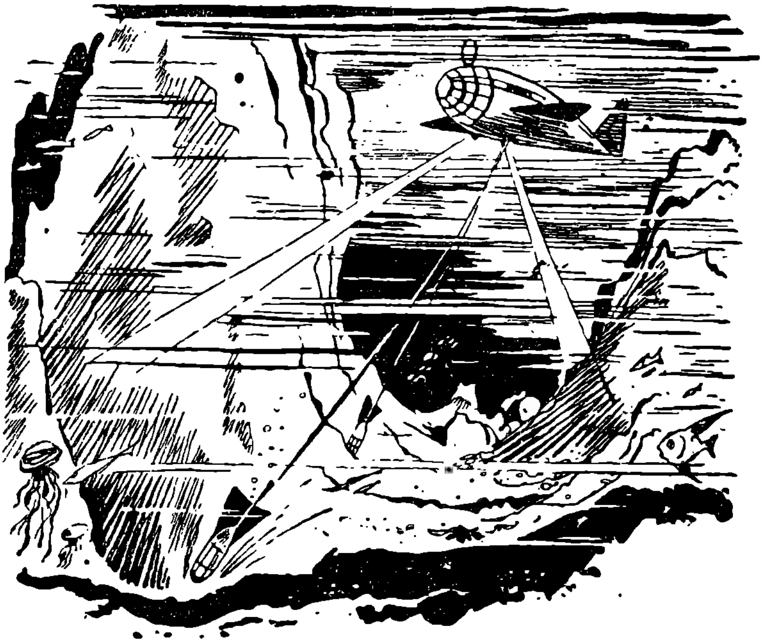

patru metri, ale monstrului marin, nu puteau să zdrobească carapacea de megaprestiton, dar în furia sa turbată el se lupta aprig cu brațele batisferei și cei doi adversari se scufundau tot mai mult în nămol. Caracatița putea să tragă la fund batisfera sau să rupă cablul ce o lega de quintobus. Bencze dădu un semnal de alarmă lui Wilkins și apoi amîndoi tăbărîră asupra caracatiței. Brațele-robot ale batisferelor se dovediră însă prea slabe. Parcă ar fi înviat un monstru marin de o sută de mii de ani, o namilă cu tentacule de oțel care trăgea vasele la fund. Nici o lovitură, nici o tăietură nu-l supăra.

Din interiorul quintobusului, Eva și Eszti urmăreau disperate lupta.

— Eu cobor acolo...

— Ce poți să faci ? — întrebă cu disperare Eszti.

— Dar oamenii se prăpădesc... și noi să stăm cu brațele încrucișate. Spune-mi, Eszti, nu-i așa că avem aici un generator de ultrasunete ?

— Desigur.

— Repede... repede...

— Ce faci ?

— Nu întreba... Dă-mi-l repede... Îl prind de brațul robot al batisferei... Sper c-o să suporte presiunea apei... Adică stai puțin. Dă-mi o carcasă protectoare de megaprestiton.

— Ce faci ?
— Nu întreba... Nu-ţi fie teamă... Mă înapoiez... Lansează batisfera...
— Nu ştiu cum...
— Mai întîi apeşi butonul F... apoi îl apeşi pe acesta de aici... Fii atentă !
— Nu mă lăsa singură, Evi !...
— Nu plînge, Eszti. S-ar putea să ajung prea tîrziu. Mai întîi butonul F... Înţelegi ?
— Da.

Eszti tremura de emoţie cînd apăsă butoanele şi văzu că peretele interior se închide, iar ea rămîne singură în quintobus. Urmărea disperată îndepărtarea batisferei în care se afla Eva.

Eva acţionă fără şovăială. Îndată ce batisfera se desprinse de quintobus, ea potrivi braţul robotului, conectă generatorul de ultrasunete şi, reglînd distanţa şi direcţia, îl îndreptă cu iuţeală fulgerătoare spre tentaculele libere ale caracatiţei. Nimeri în plin. Corpul monstrului se contractă convulsiv şi cîteva tentacule începură să plutească paralizate în apă. Acum Eva manevră cu multă prudenţă, în aşa fel încît fascicolul de raze atinse din plin trupul caracatiţei, fără însă să provoace vreo stricăciune învelişurilor de megaprestiton ale batisferelor.

La început, cei trei bărbaţi nu pricepură ce s-a întîmplat. Tentaculele înfricoşătoare ale caracatiţei se înmuiară şi se desfăcură ca petalele de trandafir. Iar aparatele de radio ale eternometrelor transmiteau mesajul : „Întoarceţi-vă la quintobus. Monstrul marin e răpus".

Înapoierea nu a fost însă tocmai aşa de simplă nici după fericitul deznodămînt al întîmplării cu caracatiţa, deoarece Eszti, rămasă singură, se uita speriată la tabloul de comandă, plin de butoane şi mînere. Cum a făcut adineauri ? Ce butoane a învîrtit ? În ce ordine ? Ajunge o singură mişcare greşită pentru a-i arunca pe toţi în braţele morţii. Căci e uşor să-ţi închipui ce s-ar întîmpla, dacă, din greşeală, ar apăsa de pildă butonul pentru transformarea quintobusului în avion, la cîteva sute de metri sub nivelul mării.

Din fericire şi Bencze se gîndi la acest lucru.
— Atenţiune !... Atenţiune !... Esztike, aici e Bencze !
— Ascult — răspunse Eszti.
— În colţul de jos de partea stîngă a tabloului de comandă se află un buton verde, cu litera F.
— Am înţeles, butonul F.
— Apasă-l !
— L-am apăsat.
— Întoarce de patru ori la dreapta butonul B care e lîngă butonul F !
— Unu... doi... trei... patru...
— Apasă butonul F exterior !

— Am apăsat butonul F exterior de culoare roşie.

— Trage butonul F verde !

— L-am tras.

— Atunci totul e bine — se auziră cuvintele lui Bencze, dar de data aceasta nu la radio, ci prin uşa interioară de aluforte care se deschise. El fu primul care intră şi o îmbrăţişă pe Eszti.

— Iţi mulţumim, ai fost la înălţime !

— Nici nu ştiu ce am făcut !

— Auzi vorbă ! Cum nu ştii ? Apăsînd butonul F ai întărit peretele interior de aluforte, cu butonul B ai apropiat batisferele, butonul F exterior a închis peretele exterior al quintobusului, iar cînd ai tras butonul verde s-a deschis uşa interioară. E simplu, nu ?

— Foarte simplu — oftă Eszti. Cît aş dori să fiu iar în sala de comandă a Universităţii Centrale şi să gătesc conopidă !

— Caracatiţe putem găti şi aici — zise Eva, îmbrăţişînd-o. Ai dori într-adevăr să ne întoarcem ?

— Numai cînd sînt speriată — recunoscu cu sinceritate Eszti.

Era noapte cînd quintobusul ajunse la suprafaţă. Vîntul se potolise, iar Crucea sudului strălucea pe cer cu stelele-i de diamant. Tamás reglă quintobusul pentru zbor. Pluteau lin şi cu mare viteză spre Insula Cutremurelor. Golful, rîul, poiana, toate erau atît de prietenoase de parcă se întorceau acasă.

Zsuzsi îi aştepta la radio. Era supărată. De o oră condiţiile atmosferice erau foarte rele. Europa nu se putea prinde de loc. De cîteva minute, nici posturile de emisiune din Australia nu mai puteau fi recepţionate. Presignotectonograful era agitat şi el.

În timp ce ceilalţi se pregăteau de cină, Bencze cercetă filmele televizate, graficele întocmite în timpul zilei. Pămîntul şi marea păreau într-adevăr neliniştite, mult mai neliniştite decît pînă atunci. Parcă se pregătea undeva o mare erupţie.

— Da. Chiar şi cutremurul observat în fundul mării indică acest lucru... Undele radiofonice sînt tulburate în perioade seismice — spuse Bencze. După toate semnele, începe hora.

Profesorul urmărea acum emisiunile postului de televiziune de pe fundul mării. Postul funcţiona ireproşabil. Bencze privi cîteva minute şi apoi exclamă :

— Uitaţi-vă aici... dar... asta e aproape cu neputinţă !

Pe ecran se vedea desluşit un quintobus care înota pe mare. Era un aparat în culori verzui şi argintii, mai mic decît un quintobus obişnuit, cu inscripţia cu litere de aur : PRITENII BUNI.

— Priviţi !... Priviţi !... E un quintobus... Şi încă unul mic, un adevărat vehicul de copii... cel mult pentru patru-cinci persoane... Dar cum o fi rătăcit în marea asta sălbatică ? Şi ce prosteşte se mişcă, parcă n-ar fi dirijat, ci ar merge în voia curentului...

Membrii expediţiei înconjurară ecranul, dar în clipa următoare, quintobusul PRIETENII BUNI dispăru din cîmpul vizual al iconoscopului.

— Ce-a fost asta? Doar n-o fi vreun vehicul ieşit din Zona Reglementară!... Sau s-a întîmplat vreo nenorocire? Dar vehiculul n-a lansat nici un semnal de ajutor... Zsuzsi, nu s-a transmis nimic la radio?

— Dar nu v-am spus că mi-a fost imposibil să recepţionez azi vreo informaţie ?...

— Probabil că s-a suprapus ceva pe film — zise Solt Zsolt. Nu e exclus să fi fost chiar reflexul quintobusului nostru.

— Imposibil — zise profesorul — am citit pe ecran desluşit cuvintele PRIETENII BUNI.

— Eu nu le-am văzut — zise Wilkins.

— Să fim atenţi, poate o să apară iarăşi.

— Oricum ar fi, n-am putea să-i luăm urma.

— Cu toate acestea să fim atenţi!

Stătură cîteva ore în faţa ecranului, dar zadarnic. Quintobusul necunoscut n-a mai apărut.

XI. RĂTĂCIȚI PE MARE

Ar fi greu de spus dacă au trecut cîteva minute sau cîteva ore pînă cînd cei trei băieți își reveniră în fire. Afară, vîntul bătea necontenit, valurile aruncau de colo pînă colo quintobusul, gata-gata să-l răstoarne, căci quintobusul era reglat pentru „navigație". Dar ce treabă mai face un vas cu cîrma ruptă și mai ales fără un echipaj calificat? Examenul de conducere pentru quintobusul junior era doar o simplă formalitate, fiindcă se dădea pentru șosele internaționale sigure, și pentru zonele protejate, ferite de furtuni.

„Eu sînt vinovat, eu am făcut asta" — se gîndi Bencze Jancsi și încercă să se ridice în picioare. În interiorul quintobusului era semiîntuneric. Jancsi racordă lumina atomică și acum, sufrageria, cabinele de pasageri și mobilele confortabile erau scăldate într-o lumină prietenoasă, de zi.

— Vai.. gemu Imre.

— Mă dor toate oasele... șopti Tibi.

— Măcar valurile astea cumplite de n-ar fi... vai, stomacul meu...

Lui Jancsi îi veni dintr-o dată în minte ceea ce învățase despre „primul ajutor". „La bolile acestea cel mai important lucru este aerul proaspăt și inhalarea aerosolului „Marinar". Acest aerosol, cu un miros plăcut de brad, are proprietatea de a acționa nu numai ca un sedativ general, dar, în același timp, „înșeală" și simțul de echilibru al organismului uman, persoanele din avion sau de pe vapor avînd senzația că stau liniștite ca acasă, în fotoliu. În afară de aceasta, el provoacă cîteva minute un căscat convulsiv, silind pe bolnav să respire calm și profund.

Da, foarte bine, dar unde e cutia de „prim-ajutor"?

Răscoli toată sufrageria, cabina căpitanului, cabinele de pasageri, se poticni și căzu de vreo cinci ori, pînă cînd în cele din urmă găsi sertărașul. Împrăștie cu ajutorul unui pulverizator, pentru apă de colonie, aerosolul „marinar", apoi, după o jumătate de minut, deschise acoperișul mobil al cabinei.

Vuietul furios al mării se auzea acum și mai înspăimîntător. Dansul valurilor îi azvîrlea cînd ici, cînd colo pe PRIETENII BUNI de parcă ar fi fost ghemuiți într-o coajă de nucă. Dar greața și starea proastă încetară în cîteva minute. Băieții se sculară de pe jos și stăteau acum în prova

quintobusului, lîngă cabina pilotului, admirînd cerul înnoptat şi furtuna dezlănţuită.

— Bine am brodit-o.

— În cele din urmă tot o să ajungem undeva — zise Tibi cu o încurajare cam timidă.

— Trebuie să cerem ajutor prin radio — adăugă Imre — şi de data aceasta ceilalţi doi nu se mai împotriviră.

— Eu v-am invitat... eu trebuie să mă îngrijesc de scăparea noastră. Culcaţi-vă, odihniţi-vă, am să transmit eu semnalele prin radio.

— Cum să ne culcăm ? Avem aceeaşi răspundere ca şi tine şi nu ne temem de nimic. Nici chiar de cearta care ne aşteaptă acasă...

Jancsi rîse şi se uită cu recunoştinţă la cei doi prieteni.

Se aşezară la aparatul de radio şi Jancsi dădu semnalul S.O.S.

Oamenii stau adeseori acasă la radio şi, învîrtind butoanele aparatului, se întîmplă ca printre crîmpeie de muzică sau de cîntec, printre două ştiri în limbi străine sau în mijlocul unui fragment de piesă de teatru să prindă şi cîteva fluierături sinistre, mesaje transmise prin alfabetul Morse. Dar, plictisiţi şi indiferenţi, trec mai departe, fără să se gîndească în ce parte o fi avionul sau vasul rătăcit în furtună şi ceaţă, a cărui singură legătură cu oamenii este acest mesaj, repetat neîncetat cu disperare : S.O.S. — salvaţi sufletele noastre.

Jancsi repeta, repeta şi iarăşi repeta neobosit chemarea.

În sfîrşit ! Se prezentă Serviciul de salvare al Poliţiei internaţionale de circulaţie.

— Aici Serviciul de salvare... Serviciul de salvare...

— SOS ! SOS ! Aici quintobusul PRIETENII BUNI ! Navigăm pe Oceanul Pacific cu cîrma ruptă.

— Determinaţi poziţia voastră geografică.

Tăcere.

— PRIETENII BUNI ! Determinaţi poziţia voastră geografică.

Din nou tăcere. Apoi, după mult timp, un nou semnal.

— Nu putem.

— Aici Serviciul de salvare. PRIETENII BUNI ! Determinaţi-vă imediat poziţia geografică...

Mii de radiofonişti din toate colţurile lumii urmăreau acest dialog neobişnuit.

— Dar noi nu ştim s-o determinăm ! Noi abia am terminat clasa a opta.

— PRIETENII BUNI, determinaţi-vă...

— Nu ştim s-o determinăm... Sîntem elevi... Avem un Quintobus Junior...

— Aţi părăsit şoseaua internaţională ?

— Da, am părăsit-o.
— Unde ?
— Nu ştim...
— Uitaţi-vă la aparate.
— Staţi să mă uit pe glob — răspunse Jancsi — şi privi harta pe care o linie roşie marca frumos traseul lor pe şoseaua internaţională, pînă la intersecţia Tropicului capricornului cu meridianul de schimbare a datei, sau cu alte cuvinte pînă la 23° 28' latitudine sudică şi 170° longitudine estică. De acolo înainte aparatul parcă înnebunise, nu se mai vedeau decît linii încurcate, în zigzag, imposibil de descifrat.
— Aici ne-am abătut — zise Jancsi.
— Unde ?
— Apoi cam la meridianul o sută şaizeci şi cinci, deasupra Tropicului capricornului.
— Şi de acolo ?
— De acolo am mers anapoda. Cum ne-a dus furtuna.
— De cînd.
— Nu ştiu.
— Ba ştii. Uită-te la aparate şi la eternometru ; ele îţi arată cînd aţi părăsit şoseaua principală. Apasă cele două butoane de deasupra globului.
Jancsi se supuse necunoscutului de la radio.
La apăsarea celor două butoane, deasupra traseului străbătut, pe hartă se aprinseră cîteva lămpi albastre, care arătară, ziua, ora şi minutul cînd au părăsit şoseaua principală : anul 2057, luna iunie, ora trei şi un sfert după masă.
— Cu alte cuvinte rătăciţi pe mare de două ore.
— Imposibil. Cel puţin de o săptămînă...
Se pare că la celălalt aparat de radio, nimeni nu avea chef de vorbă sau de discuţie.
— PRIETENII BUNI !
— Da, sîntem atenţi.
— Au pornit quintobuse să vă salveze. Racordaţi reflectoarele de lumină atomică. Opriţi motorul. Dacă marea e prea furioasă, transformaţi quintobusul în submarin şi coborîţi pînă la o adîncime unde direcţia curentului mării...krr...hr...krr...titita... uuuu... Atenţiune... direcţia curentului marin ! krr...krr...titita...krr...
Aparatul de radio o luase razna.
Şuierături, fluierături, ţiuituri, bruiaj.
— Vă rog, nu am înţeles, unde să coborîm ? strigară toţi cu disperare.
— Krr...prrr...uuuu...

— Aici PRIETENII BUNI! PRIETENII BUNI! Aici PRIETENII BUNI! S.O.S.! S.O.S.! — încercă din nou Jancsi.

— Ni s-a defectat aparatul de radio — zise Imre.

— Sau al lor — adăugă Tibi.

— Sau furtuna ne-a azvîrlit într-un loc de unde nu mai putem transmite prin radio.

— Transmiteri prin radio se pot face de oriunde.

— Dacă nu sînt tulburări atmosferice.

— Acum ce facem?

— Acum... hm... — Jancsi se uită la prietenii săi şi începu să rîdă. Ce facem? Nimic! Că sîntem nişte măgari...

— Ce te-a apucat, de ai devenit atît de vesel dintr-o dată?

— Mă gîndesc ce tipi imposibili sîntem. Deocamdată n-avem nici o bătaie de cap, quintobusul ni-l duce apa, avem ce bea, avem ce mînca, aparatul de radio are să funcţioneze şi el pînă la urmă, cîrma o vom putea repara poate şi noi — putem să trăim pe PRIETENII BUNI ca Robinson sau ca membrii expediţiei Kon-Tiki — şi, în loc să ne bucurăm, stăm pleoştiţi ca nişte pui de bogdaproste... Chiar dacă nu vom ajunge în Insula Cutremurelor, undeva tot o să nimerim noi. Mie nici nu mi-ar părea rău să fim salvaţi cît mai tîrziu, căci cel puţin vom avea ce povesti băieţilor. Închipuiţi-vă ce o să spună cînd vor afla...

De altminteri elevii dintr-a opta ştiau deja ce se întîmplase cu cei trei băieţi.

Ziarele de seară publicau cu litere de o şchioapă informaţia:

UN QUINTOBUS CU TREI BĂIEŢI A AJUNS ÎN ZONA FURTUNILOR! CÎRMA S-A RUPT! CE SE VA ÎNTÎMPLA CU „PRIETENII BUNI"? PÎNĂ LA MIEZUL NOPŢII O SUTĂ DE QUINTOBUSE DE SALVARE AU PORNIT LA DRUM!

Quintobusele de salvare au cercetat cu radarul tot oceanul bîntuit de furtună.

Parcă ar fi căutat un ac într-un car cu fîn.

Nicăieri nici un semn. Pînă la miezul nopţii douăzeci de mii de tineri şi tinere s-au prezentat la Serviciul de circulaţie internaţională, pentru a-şi exprima dorinţa de a participa la acţiunea de salvare.

La miezul nopţii însă ziarele au difuzat ştirea că nu va mai porni nici o expediţie de salvare şi că cele o sută de quintobuse trimise se vor întoarce în zori. Din nenorocire, probabil, fără rezultat, fiindcă părţile sudice ale Oceanului Pacific sînt răscolite de furtuni puternice şi legătura prin radio cu PRIETENII BUNI a încetat.

În toată lumea mamele spuneau fetelor şi băieţilor lor neascultători: „Vedeţi ce păţesc copiii care nu ascultă de părinţi?!"

Cei trei băieţi nu ştiau nimic despre toate acestea. Habar n-aveau că colegii lor de clasă voiau să le trimită conserve, pături, cărţi şi că

sute de școlari s-au culcat în acea seară cu gîndul : ce n-aș da să fiu în locul lor !

Băieții au hotărît ca de acum înainte să nu mai închidă acoperișul cabinelor decît pe vreme de mare furtună. La aparatul de radio, garda va fi permanentă. Dacă unul dintre ei va observa ceva neobișnuit, îi va trezi imediat pe ceilalți doi. Conform îndrumării primite, reflectoarele de lumină atomică au fost racordate la punctul de maximă intensitate, pentru ca astfel quintobusul să poată fi văzut de la o distanță cît mai mare.

— Culcați-vă — porunci Jancsi. Eu fac primul de gardă.

Tibi și Imre s-au culcat ascultători în fotoliile lor comode, transformate printr-o simplă apăsare de buton în canapele. Nu-i mai chinuia nici răul de mare, deoarece aerosolul „Marinar“ asigura imunitatea pe doi-trei ani ca și vaccinul — așa că după cîteva minute adormiră buștean, respirînd liniștiți.

Jancsi rămase singur în cabina de comandă.

Afară furtuna se potolise. Vîntul sufla încă tare, dar fără vîrtejuri. Quintobusul se legăna ritmic pe masa enormă de apă, aerul proaspăt, sărat năvălea în navă și sus pe cer sclipeau stele prietenoase.

„Ce-o fi făcînd mama ? — se gîndi Jancsi, simțind o mare durere în inimă. Ce va spune cînd va auzi că sîntem în pericol ? O, dacă aș putea să-i vorbesc, s-o liniștesc ! Oare nu funcționează televideofonul eternometrului ?...

Dar e o nerozie... imposibil să funcționeze... la o distanță atît de mare...

Și totuși de ce n-ar funcționa ?... În definitiv e telefon fără fir.

Dar nici radioul nu funcționează...

Totuși ar trebui încercat...“

Apăsă butonul eternometrului și micul disc apăru.

Cu inima zvîcnind de emoție, formă numărul de acasă.

— Alo, aici locuința Bencze — se auzi la capătul celălalt.

— Mamă ! Mamă ! — strigă Jancsi, gata să izbucnească în plîns.

— Copilul meu drag ! — zise mama, văzîndu-i acum și fața pe placa televideofonului. Unde ești ?

— Nu-ți fie frică, dragă mamă... trăiesc... sîntem aici în Oceanul Pacific. Sîntem bine...

— Să nu-ți pierzi curajul, dragul mamei !... A pornit o expediție să vă caute.

— Să nu fiți îngrijorați din cauza noastră, mamă. Și nu fi supărată...

— De ce să fiu supărată ? Doar a fost un accident, ceva neprevăzut, nu ?

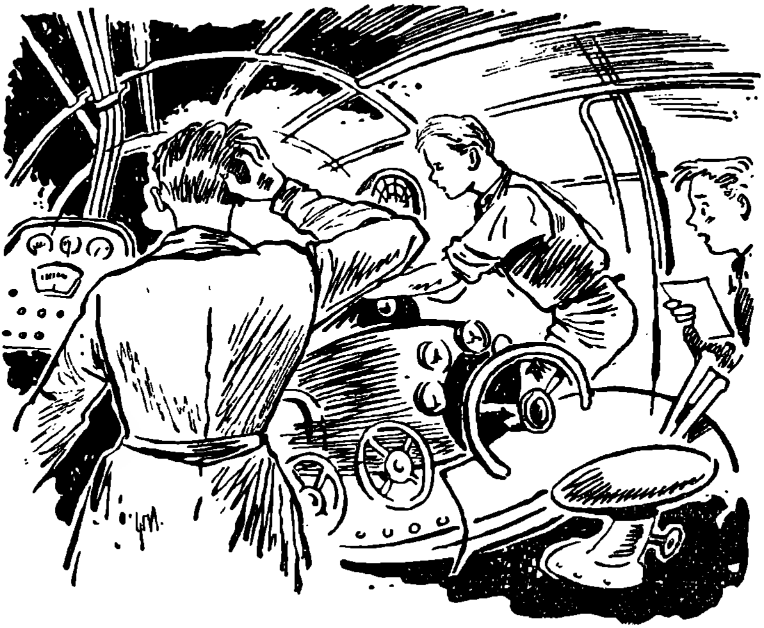

— Mamă dragă, eu îți spun adevărul... Eu sînt vinovatul... N-a fost un accident întîmplător... Eu am scos quintobusul din ruta internațională...

O clipă se făcu liniște.

— N-are rost să vorbim despre ce a fost, dragul meu... Fiți cuminți, cu băgare de seamă și rezistați pînă la sosirea expediției de salvare! Aveți grijă să nu faceți vreo prostie! Și tatăl tău a plecat cu un quintobus.

— Noapte bună, mamă... și nu te supăra... fii bună și înștiințează-i și pe părinții lui Tibi și Imre.

— Îi înștiințez, dragul meu.

— Noapte bună, mamă.

— Noapte bună.

„Ce bine că mama nu a plîns“ — se gîndi Jancsi. Nimeni nu are o mamă așa de minunată ca a mea... și eu nici măcar n-am întrebat-o ce vești are de la fratele meu András...“

În legătură cu András își mai aduse aminte încă de ceva: necazurile cele mari vor începe abia cînd András îl va întreba cum a îndrăznit să se ia după el. Dar pînă atunci mai e încă mult și, deocamdată, nu-l amenință palmele frățești, ci doar furtunile Oceanului Pacific.

Exact după două ore, Tibi se sculă fără să-l fi trezit cineva şi preluă garda.

— Am onoarea să mă prezint la post — zise el solemn, umflîndu-şi pieptul.

— Îţi predau garda — răspunse Jancsi nu mai puţin solemn.

— Nimic nou ?

— Nimic. Merg să mă culc — spuse Jancsi şi se vîrî sub pătura lui Tibi, rămasă liberă.

Visă că, pe neaşteptate, cîrma fu reparată. Quintobusul se ridică din nou în aer şi plutea, plutea sub un cer albastru strălucitor, spre Insula Cutremurelor. Se vedeau deja coroanele verzi ale copacilor, centura albă de atoli care înconjura insula şi lagunele albastre, se vedeau conurile ruginii ale vulcanilor, cînd pe neaşteptate începu să tune şi să fulgere, iar quintobusul se prăbuşi.

— Jancsi... scoală-te... scoală-te... Jancsi, scoală-te.

Jancsi se ridică speriat din aşternut.

Tibi şi Imre stăteau lîngă el, adică vorbă să fie că stăteau ; se clătinau, se împleticeau de parcă ar fi fost beţi.

— Ce faceţi ?

— Nu simţi ? Vai de noi, ne scufundăm.

Jancsi sări în picioare, adică mai bine zis — ar fi vrut să sară, dar ca şi cînd cineva l-ar fi izbit în piept, căzu înapoi, lovindu-se de o masă, şi se rostogoli pe duşumea.

— Furtună ! — strigă Tibi.

Quintobusul era aruncat cînd într-o parte cînd în alta de nişte valuri uriaşe. Cîte un val de cincisprezece metri îl lua în spinare, îl învîrtea, îl ridica — apoi apa retrăgîndu-se de sub el, quintobusul se prăbuşea în adînc cu un pocnet uriaş. Scîrţîia şi pîrîia din toate încheieturile de parcă sta să se rupă în două. Prin acoperişul deschis intra apă sărată, vîntul şuiera, iar cerul era acoperit de nori întunecoşi, cenuşii-violeţi.

Adunîndu-şi toate puterile, Jancsi trase butonul care închidea acoperişul şi apoi racordă pompa şi generatorul de oxigen. În cîteva clipe dispăru din quintobus apa ce se strînsese adineauri, aerul se primeni. Imediat Tibi şi Imre se simţiră mai bine.

— Eşti un om mare, căpitane... mă simt cu totul altfel... vai... — zise Tibi încheindu-şi fraza cu o exclamaţie de spaimă.

— Aha, nu rîde înainte de vreme, prietene — gemu Imre. N-am ce să zic, am căzut !...

— Prieteni... — zise Jancsi cu un aer serios, pipăindu-şi şi el stomacul, fiindcă în momentul cînd valurile aruncaseră quintobusul de la înălţimea de vreo douăzeci de metri avusese şi el senzaţia că s-a prăbuşit cu ascensorul... Prieteni, trebuie să facem un pas hotărîtor. Aparatul de radio nu funcţionează. Azi-noapte eternometrul meu era încă bun — dar

acum s-a oprit și el. Trebuie, fie să ajungem la pămînt, fie să rezistăm pe mare pînă cînd va sosi expediția de salvare. Combustibil avem destul, motorul e bun, lumina atomică ne ajunge pe o sută de ani. Cu ce avem de mîncare, o scoatem la cale, dacă-i nevoie, un an întreg, iar cînd oceanul e liniștit putem să pescuim. Avem atîtea tablete de desalinizare a apei de mare, încît putem fabrica pînă la cinci milioane de litri de apă potabilă, cu alte cuvinte nu murim nici de sete.

— Păi atunci nu-i nici o nenorocire — chiui Tibi.

— Ba da. Mi-e teamă că pereții Quintobusului Junior nu vor putea rezista mult timp acestor valuri îngrozitoare care-l izbesc mereu.

Și ca și cînd ar fi vrut să confirme vorbele lui Jancsi, o creastă de val aruncă quintobusul iarăși sus, pentru ca apoi vîntul să-l trîntească în adînc, iar pereții de aluforte trosniră și pîrîiră cumplit.

— Și atunci ce crezi ? Ce-i de făcut ?

— Există două posibilități... Sau tranformăm aparatul în elicopter și ne lăsăm în voia vîntului... sau coborîm sub apă și ne lăsăm în voia curenților.

— Pînă unde ?

— Pînă unde o să ne ducă.

Băieții tăcură posomorîți.

Să te urci în văzduh e un lucru minunat... dar să te prindă ciclonul... sau să te dea de-a dura uraganul... să te prăbușești... Apa mării e totuși mai prietenoasă...

— Și dacă ne lăsăm la fund, putem să ieșim iarăși la suprafață ?

— Desigur... aparatura de comandă funcționează, numai cîrma e defectă. Ei, ce ziceți ?

— Să coborîm sub apă. Nici căpitanul Nemo nu s-a temut de mare.

— Dar... — riscă Imre.

— Ce anume ?

— Dacă ne lăsăm la fund, vom fi mai greu de găsit.

— Cu radarul, cred că e același lucru.

— Da' de unde... la suprafață putem fi observați mai ușor...

— Dacă ești de părere că o să putem suporta zdruncinăturile astea...

— Noi le-am mai suporta oarecum, dar quintobusul n-are să reziste...

— Și sub apă vom fi în siguranță ?

— Ai tu o idee mai bună ?

— Nu.

— Atunci să-i dăm drumul, băieți. La ce adîncime vreți ?

— La două sute de metri — zise Imre.

— Bine.

Jancsi învîrti butonul pentru poziția submarin și reglă dispozitivul de afundare la două sute de metri adîncime. Quintobusul începu să se

scufunde, ajunse la două sute de metri adîncime, dar nu se opri şi coborî pînă la şase sute, opt sute de metri. Aici coborîrea se opri, dar quintobusul se deplasa acum cu o viteză ameţitoare.

Băieţii erau atît de emoţionaţi, încît nici nu mai îndrăzneau să respire.

— Cred că sîntem într-un curent marin — şopti Imre.

— De ce vorbeşti aşa de încet ?... crezi că tulburi liniştea peştilor ? — întrebă Tibi.

— Nu-mi arde de glume. Nu mergem unde am dori noi, ci unde ne duce marea.

— De ce ? Unde am dori noi ?

— Nu ştiu... dar... Spune, Jancsi,... dacă am voi, am mai putea ieşi iarăşi la suprafaţă ?

— Evident că da. Cel puţin aşa cred. Sper.

— Se ghemuiră, fără să scoată o vorbă, la proră.

— În lumina reflectorului se zăreau stînci minunate, insule de corali şi peşti. Orele treceau şi cei trei băieţi uitară de foame şi, admirînd imensitatea apei, se gîndeau că undeva departe, pe meleaguri fericite şi însorite, se află căminele, şcoala şi colegii lor.

Radioul nu funcţiona.

La eternometru Jancsi chema zadarnic numărul de acasă.

XII. SE NAŞTE O INSULĂ

Nici în Insula Cutremurelor aparatul de radio nu mai funcţiona. Nu funcţiona de mai bine de două săptămîni.

Astfel, Bencze András nu ştia că toate posturile de emisiune din lume, toate quintobusele şi serviciile internaţionale de salvare îi căutau pe frăţiorul său şi pe prietenii acestuia.

Pe de altă parte, savanţii de pretutindeni nici nu bănuiau măcar ce rezultate ştiinţifice au fost obţinute în ultimele cîteva zile pe insula părăsită din Oceanul Pacific.

Membrii expediţiei aşezaseră cincizeci de camere de televiziune în insulele din împrejurimi şi în mare. Zi şi noapte se luau filme televizate din cincizeci de puncte diferite pe un teritoriu de o mie de kilometri pătraţi. Datele cu privire la complexul tectonic ajungeau automat la maşina de calcul, iar aceasta semnala pe hartă, prin oscilograf, creşterea şi direcţia tensiunii, rezistenţa scoarţei, parametri atmosferici şi cosmici, arătînd că în cutare sau cutare loc se va putea produce o mişcare a scoarţei, peste o oră, peste o zi, peste zece zile.

Aparatele funcţionau totdeauna cu o precizie desăvîrşită.

Se dezlegase o taină care durase de milioane şi milioane de ani.

Forţele „misterioase", tensiunile formidabile care provoacă erupţiile gheizerelor şi vulcanilor, energiile înspăimîntătoare care zguduie pămîntul se îmblînziseră în faţa savanţilor şi se lăsau măsurate. Membrii expediţiei nu cunoşteau oboseala. Să verifici de douăzeci de ori fiecare măsurătoare şi cifră, să înfiinţezi mereu noi şi noi puncte de observaţie, să nu te încrezi dacă ai reuşit ceva — iată în ce consta metoda de lucru a lui Bencze.

— La 1 iulie, cam pe la amiază, în punctul acesta se va ridica o insulă — spuse Bencze, arătînd harta întinsă pe masă.

— Aici, unde apa mării are acum o adîncime de opt sute de metri. Insula va avea o înălţime de aproximativ zece-cincisprezece metri şi un diametru de opt kilometri... Naşterea ei va fi probabil precedată de un cutremur ce va ţine două-trei zile... iar cutremurele de pămînt nu vor înceta cu apariţia insulei. Această insulă va trăi cel mult douăzeci şi patru de ore, apoi valul următor de cutremur, al cărui focar va fi aici...

priviți această spărtură submarină... așadar valul următor va ridica punctul acesta, iar insula noastră nou-născută va fi înghițită de ocean.

— Și după aceea? — întrebă Eszti.

— După aceea vom relata rezultatele obținute Academiei de Științe și vom pleca acasă.

— O — spuse Eszti dezamăgită — eu credeam că va mai urma ceva.

Bencze rîse.

— Altceva? Păi nu e destul că am elaborat o metodă cu ajutorul căreia putem prevedea cutremurele de pămînt cu o săptămînă înainte?

— Da... da, dar la început am mai făcut cîte ceva. Am coborît în cratere, am călătorit în submarine... acum de o săptămînă stăm în cort cu brațele încrucișate... pe bărbați nu-i vedem toată ziua, fiindcă nu se mai mișcă de lîngă mașina de calcul și mîzgălesc hărți toată ziua.

— Îmi pare rău că te-ai înșelat. Firește că s-ar putea întîmpla să avem și surprize, să mai rămînem aici încă trei ani și să o luăm de la început... De exemplu, dacă...

— Dacă?

— Dacă, să zicem, marea s-ar răzgîndi și nu ar mai arunca insula la suprafață.

— Asta ce ar însemna?

— Ar însemna că toate calculele mele nu fac două parale, că am nesocotit unul sau mai mulți factori importanți, că am făcut deducții greșite, într-un cuvînt multe de tot...

— Și acest lucru e posibil?

— Nicidecum — interveni Wilkins agitat. Ceea ce a realizat profesorul Bencze pînă acum... a calculat cu săptămîni înainte momentul și intensitatea erupției fiecărui vulcan de pe insula noastră cu atîta precizie, încît pe baza acestor calcule s-ar putea dirija mersul internațional al quintobuselor... a prevăzut cutremurul de mare din săptămîna trecută... În locul dumneavoastră, eu aș lansa rachetele.

— Nu. Scuză-mă, colega, eu nu fac acest lucru. E imposibil.

— Nu vă veți compromite.

— Nu, nu pot să risc.

Tamás care își întrebuința odihna de după-masă, pe o vreme neașteptat de frumoasă, stînd la soare pe unul din fotoliile așezate în fața cortului cu aparate, își deschise ochii.

— Despre ce discutați?

— Despre transmiterea buletinelor prin rachetă.

Tamás nu răspunse. În adîncul sufletului său îi dădea dreptate lui Wilkins. De două săptămîni aparatul de radio era defectat, dar expediția avea în schimb rachete și prin rachetele teleghidate s-ar fi putut trimite mesaje celor mai importante institute științifice din lume, comunicîndu-le că la 1 iulie va avea loc un cutremur de pămînt. Căci, în fond,

în zadar știu ei dinainte ce se va întîmpla, dacă nu pot să dovedească lumii că au știut acest lucru... Savanții cu barbă de la Academie vor mîrîi sceptici... Dar nici intervenția lui Tamás pe lîngă Bencze nu a fost mai eficace. „Puțin îmi pasă de Academie — spuse acesta enervat. Știința nu e cursă de cai, nici un meci de fotbal sau de box. Important este nu să comunic înainte de vreme rezultatele pe care le-am obținut, ci ca aceste rezultate să fie bune. Ce penibil ar fi să avertizez prin rachetă toate posturile de observație din lume, și pînă în cele din urmă să se constate că a fost vorba de o eroare de calcul..."

— Atît timp cît a funcționat radioul am transmis semnalele.

— Una e legătura prin radio și alta e ambiția aceasta de a provoca senzație cu orice preț. Dacă cutremurul prevăzut pentru data de 1 iulie ar periclita și alte continente, atunci firește că aș lansa mesajele prin rachetă, dar așa totul mi se pare o fanfaronadă și nimic mai mult.

Tamás mormăia în sine ori de cîte ori se gîndea la această convorbire. „La drept vorbind e o lașitate să nu transmitem semnalele... și chiar o vanitate, căci ce se poate întîmpla dacă calculele noastre ar fi greșite? Nimic. Li s-a mai întîmplat și altora să greșească."

Se hotărî să nu spună nimic profesorului, dar cu prima ocazie să lanseze rachetele cu mesaje.

Pînă la 1 iulie mai era o săptămînă întreagă.

Surprizător de plăcută, vremea se însenină. Parcă pămîntul ar fi dorit să se odihnească, înainte de marea zguduire. Membrii expediției nu putură însă să beneficieze de zilele de așteptare. Zadarnic îi îndemna Bencze, ei nu aveau chef nici de plimbare, nici de citit. Cele două ore obligatorii de sport pe zi — pe care Eva, suprema paznică a sănătății lor, le fixase pentru fiecare — nu le făceau decît cu chiu cu vai, de mîntuială. Așteptau, așteptau mereu să vadă dacă pămîntul se va mișca în adevăr, chiar așa cum prevedeau schițele profesorului Bencze.

Probabil tot din pricina plictiselii, lui Tamás i se cariase o măsea.

Într-o dimineață se sculă cu durere de dinți. Mișcîndu-și limba, simți că într-o măsea are o gaură uriașă. Disperat, fugi la cortul comandantului unde în fiecare dimineață Eva examina pe membrii expediției, împărțea tabletele de vitamine și dădea sfaturi bolnavilor.

— Bună dimineața, Tamás. Așa devreme? Bine că te mai gîndești și la mine.

— Mă gîndesc eu și altă dată, dragă Eva, dar munca asta...

— Știu, nu mă mai iubești.

— Vai, cum să nu te iubesc, Evi. Dar...

— Dar e bine s-o și spui uneori.

— Păi, te iubesc...

— Ai putea să mi-o spui mai drăguț.

— Ești ca străbunicile noastre de acum o sută de ani.

— Iar tu ești cam colțos.

— Da, fiindcă mă doare măseaua.

— De ce n-ai început cu asta, dragă Tomi ? — exclamă speriată tînăra doctoriță.

„Fiindcă mi-a fost imposibil să scot o vorbă“ — vru să spună Tamás. Dar renunță și își deschise gura.

— Aici mă doare.

— Nimica toată, fac o spălătură dezinfectantă, pun puțin regenerator de smalț și pînă mîine totul e în regulă. Spune-mi de ce clipești din ochi așa de speriat ? Te doare ?

— Nu mă doare. Dar e neplăcut să simți că cineva îți cotrobăiește prin gură.

— Imaginează-ți cum a fost acum o sută de ani, cînd dinții se extrăgeau cu clești de oțel, iar cu perforatoarele se scoteau bucăți mari din dintele viu.

— Glumești... îmi spui povești din astea, numai ca să-mi deschid gura cît mai tare.

— Ba, așa a fost, Wilkins mi-a povestit.

— Probabil cu nouă sute de ani în urmă.

— Numai cu o sută.

— Și cine era nebun să mai meargă atunci la dentist ?

— Toți pe care îi dureau dinții. Ce puteau să facă ? Nu-i așa ?

— Eu cred că pe vremea aceea numai sadicii se făceau stomatologi — spuse Tamás încruntat. Să-ți taie bucăți dintr-un dinte viu...

— Hehe, dac-ai ști cîte din astea mai erau în secolul al XX-lea... Cînd se numărau globulele de sînge, se lua un ac cu vîrful lătăreț și se înțepa cu el vîrful degetului. Nici injecțiile nu se făceau așa cum le facem noi. Pe atunci, acul se fabrica din metal și nu din anestezic solid, ca să nu mai vorbesc de ce am văzut la expoziția de la muzeul de medicină care prezenta perioada de acum o sută de ani : diametrul unui ac de injecție era exact de cincizeci de ori mai mare decît diametrul acelor noastre.

— Și oamenii suportau ?

— Clătește-ți gura, sîntem gata. Știi ce povestește Wilkins ? Cică are o carte, dizertația de doctor a unui elev al său, intitulată „Obiceiuri ciudate, modul de viață și morală a doua jumătate a secolului al XX-lea“, pe care ne-o poate împrumuta dacă vrei. Ei bine, toată cartea e plină cu lucruri de acest fel, de nu știi ce să faci, să te miri sau să rîzi.

— De exemplu ?

— De exemplu, oamenii erau atît de obișnuiți cu murdăria, încît aruncau gunoaiele pe stradă. Sau — existau locuințe fără cameră de baie...

— Nu-i adevărat ! Nu cred !...

— Întreabă-l pe Wilkins... Apoi într-un quintobus care mergea pe șine nu se puteau urca decît persoanele care plăteau taxatorului cincizeci de fileri.

— Şi taxatorul îi primea ?

— Evident că da. Dar asta nu-i nimic. Poliţiştii aveau dreptul să aresteze pe oameni şi să-i închidă într-o celulă, de unde nu scăpau nici seara.

— Ei, tare aş dori să văd cartea aceasta.

— Aşteaptă puţin. Şi mai era pe atunci un ministru al construcţiilor care acorda premiile cele mai mari arhitectului care construia mai scump.

Tamás rîdea cu atîta poftă, încît uită de durerea de dinţi.

— Fii bună şi dă-mi tabletele de vitamină că trebuie s-o iau din loc. Spune-mi ce zi e azi ?

— Douăzeci şi şapte iunie.

— Credeam că e întîi aprilie. Spune-i lui Wilkins să-mi împrumute cartea, cu toate că, între noi fie zis, eu sînt sigur că nu are o astfel de carte şi că a vrut să rîdă de tine, să te ducă...

În ziua de douăzeci şi opt iunie, dimineaţa, Bencze ceru să i se acorde o zi liberă, spre marea surprindere a tuturor. El anunţă acest lucru la micul dejun şi adăugă zîmbind :

— Starea aparatelor nu s-a schimbat, tendinţa e aceeaşi, calculele de control semnalează erupţia tot pentru întîi iulie. Eu nu mai am nimic de făcut şi dealtfel sînt obosit. Aş dori să fac o excursie într-o insulă din apropiere şi să pescuiesc niţel. Dacă Esztike ar vrea să mă însoţească...

Eszti era cît pe ce să scape din mînă ceaşca de ceai.

— O, da, desigur... cu cea mai mare plăcere.

— Cu atît mai mult, cu cît azi va fi, probabil pentru mult timp, singura noastră zi fără furtună. Ţi-ar face plăcere să mergem cu elicopterul ? Sau să luăm barca cu motor ?

Pînă în cele din urmă aleseră barca cu motor.

Luară unelte de pescuit şi provizii pentru toată ziua. Bencze se aşeză la cîrmă, Eszti rămase în mijlocul bărcii şi privi fericită şi tulburată cînd ţărmul ce se îndepărta, cînd pe Bencze, care în costum alb, cu părul castaniu, răvăşit de vînt, cu pielea bronzată de soare, părea mai drăguţ ca oricînd.

— Nu vrei să şezi lîngă mine, Esztike ? — o întrebă Bencze.

— Ba da, cu plăcere.

— Aşa vom putea să stăm de vorbă mai bine... altminteri abia îţi aud vocea.

Ajunseră la gura rîului. Marea era nespus de frumoasă. Oceanul Pacific se arăta într-adevăr paşnic. Oglinda nesfîrşită a apei avea răsfrîngeri de un albastru închis şi doar la botul bărcii se prelingea o dîră albă de spumă. Eszti îşi închise ochii, să poată sorbi şi mai bine plăcerea razelor solare şi aerul sărat.

— Esztike, dumneata ştii că eu am treizeci şi doi de ani...

— Ştiu — şopti Eszti.

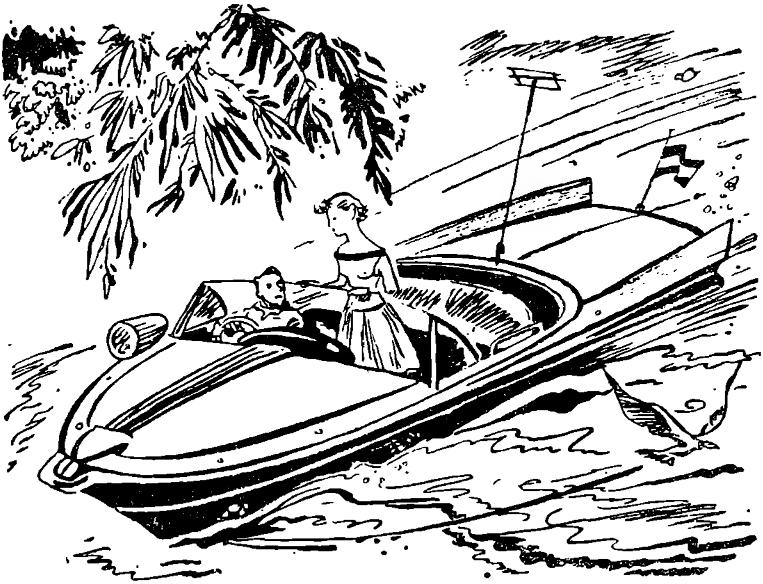

— Şi dumneata ai numai optsprezece. Crezi că ar fi un inconvenient ?

— De ce să fie ? — întrebă Eszti repede şi roşi ca focul.

— Fiindcă... eu credeam ...eu mă gîndeam... că fetele de optsprezece ani se uită mai degrabă la tinerii de douăzeci şi trei de ani... astfel nici nu speram... dar cred... şi poate nu greşesc... căci şi eu...

Eszti asculta cu obrajii îmbujoraţi şi inima îi bătea, aşa cum bate inima fiecărei fete de optsprezece ani cînd aude o declaraţie de dragoste.

Bencze ţinea volanul cu o mînă, iar cu cealaltă o cuprinse de mijloc pe Eszti.

— Ştii... te aşteptam cu nerăbdare încă de pe atunci cînd... în fiecare miercuri după masă veneai la cursurile mele... De fiecare dată îmi puneam o cravată nouă... Dar nu eram sigur. Mă gîndeam că poate nu te interesează decît fenomenele tectonice... În definitiv eşti o tînără savantă, iar scoarţa pămîntului e foarte interesantă...

— Foarte interesantă — zise Eszti, cu sinceră convingere.

— Apoi m-am gîndit că nu poate fi totuşi o simplă întîmplare că ţi-ai riscat viaţa... Uite... eu n-aş fi voit să-ţi fac încă această mărturisire... dar cine ştie ce aduce ziua de mîine... Esztike, eu te iubesc foarte mult... S-ar putea să mi se întîmple ceva... vreo nenorocire... şi doresc să ştii acest lucru... Şi dacă ne vom întoarce cu bine acasă, aş dori să fii soţia mea.

Eszti plîngea și rîdea, se lăsa îmbrățișată, sărutată, apoi își plecă fruntea pe umărul bărbatului iubit și privea motorul care sfredelea apa, se uită la valurile albastre, domoale, la norii ușori, hazlii, albi și dolofani, la palmierii însoriți care înconjurau insula... și se gîndea ce vor spune acasă fetele ; se uita la fața drăguță a lui András și era nespus de fericită.

În timp ce Bencze András și Eszti se plimbau pe mare, ceilalți membri ai expediției au ținut sfat. Se adunaseră la propunerea lui Tamás și singura chestiune discutată era dacă trebuie sau nu să trimită mesaje prin rachete institutelor științifice.

— E o ocazie unică — zise Tamás. Bencze nu e aici și nici nu știe nimic...

— Dar va afla mai tîrziu și n-are să ne ierte niciodată.

— Dacă se realizează prevederile...

— Dar dacă nu se realizează ?

— Exclus ! — strigă Tamás. Calculele sînt bune, fără greș ; am ținut seama de toți factorii pînă și de magnetismul scoarței pămîntești și de direcția vîntului...

— Exceptînd factorii pe care nu-i cunoaștem...

— Dacă voi nu vreți, eu voi face totul pe răspunderea mea — spuse Tamás foarte hotărît.

Tóth Zsuzsi ridică mîna :

— Sînt de acord cu Tamás.

Iar ceilalți adăugară :

— Nu sîntem copii... ne asumăm și noi răspunderea.

Tamás și Zoltán pregăteau pentru lansare rachetele cu mesaje. Hotărîră să trimită mesaje observatoarelor geofizice de la Paris, Moscova și San-Francisco.

— Și Universității Centrale — ceru cu insistență Zsuzsi. E cu neputință să nu trimit timp de două săptămîni o veste pentru „Glasul nostimilor".

— Trei rachete — sau patru, e aproape același lucru — interveni Solt Zsolt aprobativ.

— Să redactăm mesajul.

„Aici, colaboratorii profesorului Bencze András.

Fiind imposibile legăturile prin radio, comunicăm pe această cale că de-a lungul Gropii Mondiale, pornind de la punctele de cercetare 78, 81, 117 și 179 se prevede un cutremur pentru data de 1 iulie 2057, cu o intensitate de gradul 9—11. Cutremurul va face să apară în apropierea punctului de observație 179 o insulă vulcanică cu un diametru de aproximativ 8 kilometri și o altitudine de 10—15 metri deasupra nivelului mării. După 24 de ore, insula se va scufunda din nou. Cutremurul, în patru valuri principale, va dura șase-opt zile. Fluxul oceanic provocat de cutremur va putea fi observat pe tot cuprinsul globului.

Începînd din momentul izbucnirii cutremurului vom transmite din douăzeci și patru în douăzeci și patru de ore mesaje prin rachete cu imagini televizate."

Mesajul acesta a fost scris în cinci exemplare la mașina de dictat. Patru exemplare au fost introduse în cele patru rachete, iar pe al cincilea Tamás îl vîrî în buzunar.

„Lui Bencze nici un cuvînt! Nici o vorbă!" — se înțeleseră între ei.

Dimineața zilei de întîi iulie fu prietenoasă, calmă. Pe cer pluteau alene nori cenușii-violeți, iar soarele ascuns după ei le tivea marginile cu aur. Nu se simțea nici măcar o adiere de vînt, frunzele parcă încremeniseră, aerul era plin de mireasma florilor și fructelor.

— Parcă am fi la începutul verii și nu în toiul iernii — spuse Eva, respirînd adînc, cu brațele deschise. Aerul e uimitor de proaspăt.

— Aparatele sînt încă liniștite — raportă Solt Zsolt profesorului care lua micul dejun.

— Hm. Cel mult n-are să mai fie cutremur — spuse Bencze, bine dispus. De altfel nici nu s-ar cuveni ca noi să așteptăm cu înfrigurare catastrofa, numai ca să avem dreptate. Nu? Ce bine e că măcar n-am bătut toba, nu-i așa, Tamás?

Tamás mînca omletă cu ciuperci. Deși omleta cu ciuperci nu are oase, omul era totuși cît p-aci să se înece. Ce greșeală că au trimis mesajul fără știrea profesorului!

— E a...adevărat... dar nu înțeleg cum de ar fi posibil să nu mai aibă loc cutremurul.

— Are să vină curemurul, nu-ți fie teamă. Ia uite, Zoltán — zise Bencze, întorcîndu-se spre mecanic — aparatele nu trebuiesc privite niciodată izolate... Ceea ce contează, e raportul dintre tensiune și rezistență, adică mărimea și tendința complexului tectonic; numai acestea au importanță... Ce a fost asta?

— O lovitură de tun — răspunse palid mecanicul.

— Da de unde... a început!... Fiecare să-și ocupe locul!... Tamás, la quintobus!

În ultimele săptămîni membrii expediției se obișnuiseră cu furtunile, cu fulgerele și tunetele, au văzut gheizere în erupție, lavă clocotitoare, pereți de stîncă prăbușindu-se, dar ceea ce le era dat să vadă acum, nu-și putură imagina nici în cele mai îngrozitoare visuri. Ieșiră valvîrtej din sufragerie. Afară parcă totul se puse pe o goană nebună.

Pădurea vîjîia, crengile zburau prin aer, palmierii înalți cu trunchiuri groase se îndoiau pînă la pămînt și bubuituri neîncetate, ca niște lovituri de tun, zguduiau stîncile.

— Insula noastră e în afară de orice pericol — spuse Bencze. Nu părăsiți cortul cu aparatele pînă nu ne înapoiem. Fiți foarte atenți, înregistrați orice observație, orice neregularitate în funcționarea aparatelor.

— Cînd vă întoarceți? — întrebă îngrijorată Eszti.

— Peste cîteva ore. Dar cel mai tîrziu, mîine. Știu că ai veni bucuroasă cu noi, împreună cu Eva, dar e mai bine să rămîneți aici. Noi plecăm cu quintobusul de rezervă. Dacă totuși... s-ar întîmpla ceva pe insulă, Zoltán vă va duce cu quintobusul în Noua Zeelandă și ne vom întîlni acolo. La revedere!

Membrii expediției nu erau lași, totuși Tamás și Bencze simțiră o strîngere de inimă cînd se despărțiră de cei rămași pe insulă. Nu, „după toate calculele omenești" aici nu se va întîmpla nimic. Dar calculele omenești pot să greșească...

Nu puteau să călătorească pe rîu, fiindcă rîul dispăruse. În cîteva clipe albia îi secase. Cascada ce cădea de pe pieptul de stîncă nu mai vuia. Doar peretele de piatră înalt și abrupt privea amenințător în vale.

— De ce te uiți așa de speriat, Tamás? — întrebă profesorul. Cutremurele de pămînt încep deseori așa: izvoarele seacă, rîurile își schimbă matca, munții se deschid...

— Știu, știu, dar una e să știi ceva și alta să vezi cu ochii tăi.

— Pune în funcțiune elicopterul.

Se înălțară plutind deasupra insulei. Copacii, craterele vulcanilor rămîneau în urma lor. Gura roșcată a craterelor era liniștită, dar deasupra lor pluteau nori de cenușă alburie, ca și cînd niște uriași s-ar fi sfătuit gîfîind în inima pămîntului, dacă e cazul să năvălească sau nu la suprafață.

Ridicîndu-se deasupra stîncilor, zăriră marea.

Era înspăimîntătoare.

Oceanul se frămînta, se zbuciuma. În locul talazurilor binecunoscute totul era o învălmășeală de trombe înfiorătoare. Pe alocuri valurile se ridicau cît un munte de înalte, ca apoi să se prăbușească cu un vuiet asurzitor. În alte părți apa fierbea. Vălătuci de aburi se ridicau îngrozitoare pînă la cer, acoperind cu o perdea uriașă orizontul. Soarele era sus, dar razele sale se sălbăticiră și ele. În locul luminii solare albe, cu răsfrîngeri gălbui, alergau curcubeie între pămînt și cer. Dungi violete, portocalii și de culoarea smaraldului brăzdau întinderea apei, iar discul soarelui, care se ivea uneori printre nori, era cînd gălbui și palid, cînd albastru ca azurul.

— Vrăjitorie — zise Tamás.

— Un fenomen optic rar, minunat, ceva asemănător a fost descris ultima dată în 1883, după erupția vulcanului Krakatau... Aerul e plin de cenușă și aburi vulcanici; aceștia produc refracția luminii.

Tamás era extrem de atent la volan. Aparatele din quintobus funcționau fără greș, dar mișcările aerului erau atît de violente și de neregulate, încît fiecare clipă putea să aducă o nenorocire. Vehiculul era cînd atras în jos de vîrtejurile de aer, cînd împins în sus de aburii fierbinți, cînd smuls de furia vîntului sau acoperit de un val de cenușă.

— Așa ceva nici un ochi omenesc n-a mai văzut pînă acum — zise Bencze. Îndreaptă telescopul spre punctul de observație 179.

Tamás potrivi telescopul.

În direcția indicată, cerul era asaltat de o coloană deasă de aburi, groasă de cîțiva kilometri. Norul de aburi țîșnea în sus vîjîind, șuierînd, apoi ceva mai departe se năruia în torente necontenite. Pe o întindere imensă se învolburau vîrtejuri de un verde întunecat, iar pe marginile acestora înotau roiuri de pești.

— Observă, te rog, pești fierți — spuse Bencze.

Erau într-adevăr pești fierți. Rechini cu dinți de ferăstrău, caracatițe, meduze, pești mici pluteau în roiuri nesfîrșite, cu burta în sus. Pe suprafața apei înotau crengi și trunchiuri de copaci : mesajele unor insule distruse. Nivelul mării se ridica văzînd cu ochii. Bubuiturile care durau de cîteva ore nu mai conteneau, contopindu-se într-un vacarm infernal, cu șuierături și mugete neîncetate.

— Acolo... acolo... — strigă Tamás, arătînd cu mîna spre punctul de observație 179. Acolo...

Bencze privi și el prin telescop.

În dosul perdelei de aburi, se ivi un masiv uriaș negru.

Parcă o cetate vrăjită ar fi răsărit din filele unor cărți de povești vechi.

O agitație copilărească puse stăpînire pe Bencze. Îl apucă pe Tamás de mînă.

— Uite... uite... insula !

Cu viteză încetinită, quintobusul îi ducea din ce în ce mai aproape de vălul de aburi. Acum insula putea fi văzută și cu ochiul liber. Creștea, se întindea, se ridica necontenit.

Tamás o privea cu atîta nerăbdare, încît nu mai știa ce să facă. Ar fi vrut să intre cu orice preț în norul de aburi, chiar să aterizeze pe insulă, să facă fotografii...

— Să nu ne apropiem de insulă ! — zise Bencze. Căldura înfiorătoare, gazele toxice, ne-ar ucide în cîteva clipe. De altfel nici nu putem ateriza pe insulă, căci toată insula e formată din lavă incandescentă, fluidă.

— Atunci ce vom face ? Se înserează imediat.

— Vom petrece noaptea în quintobus.

Întunericul se lăsă dintr-o dată asupra oceanului. Dar tumultul apei și al pămîntului nu s-a domolit nici o clipă. În locul soarelui verde, pe cer răsări o lună purpurie și o puzderie de stele strălucea în mii de culori. Marea arunca o spumă ca smoala, iar din apa întunecată țîșneau gheizere și cratere de vulcani ca niște fîntîni arteziene colorate. Izvoare aurii, roșii ca flacăra, violete și argintii cu sclipiri reci, izbucneau pe întinderea nesfîrșită a apei, iar cei doi bărbați admirau fascinați acest joc miraculos al naturii.

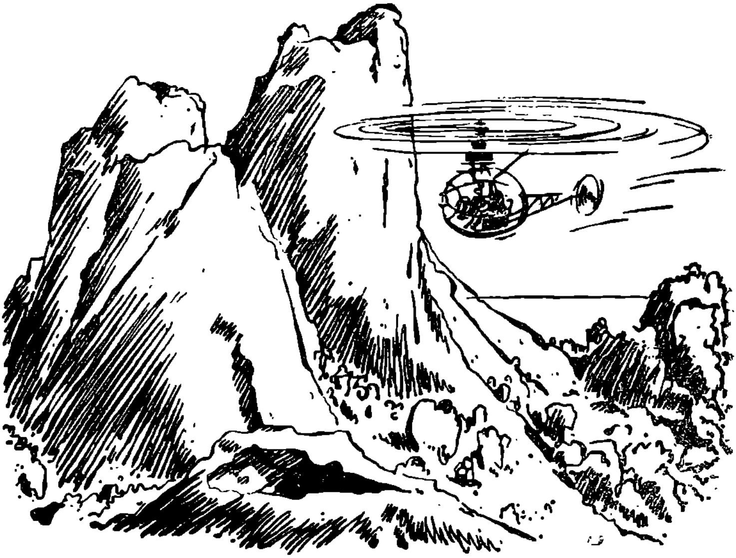

— Să dormim puțin, pe rînd — spuse profesorul. Dar cine putea să doarmă în noaptea aceea ?

În zori, marea se potoli ca prin farmec. Soarele răsări ca un disc verde pal. Lumea era parcă o împărăție fermecată de smarald. Cerul, norii și marea erau inundate de culoarea verde, orizontul strălucea în aceeași culoare, iar insula nou-născută părea un smarald uriaș verde-închis.

— Nu mai sînt nori de aburi în jurul ei — zise cu uimire Tamás.

Într-adevăr, văzduhul era limpede, norii de aburi se răciseră în noaptea răcoroasă și căzură sub formă de ploaie în ocean. Nici soarele nu mai era acoperit de nori, și numai cenușa de lavă care plutea în aer făcea ca dimineața să fie opalizată și să lucească în culori ciudate.

— Acum putem încerca să coborîm.

— Pe insulă ? — întrebă Tamás.

— Da, acolo. Primul val al cutremurului de pămînt s-a terminat și probabil va urma o pauză de cîteva ore. S-o folosim.

Tamás încuviință dînd din cap, fără să zică un cuvînt. Răsuci volanul și quintobusul zbura acum repede deasupra insulei cît palma.

— S-o botezăm „Efemera", că n-o să trăiască decît o zi — spuse Bencze.

Quintobusul făcu niște viraje de salut în cinstea Efemerei, iar cei doi bărbați o cercetară foarte atenți cu telescopul. Insula era așa cum preziseseră aparatele : o fîșie de pămînt lungă cam de opt kilometri și

lată de doi. Un masiv de lavă, înalt, pe alocuri, de zece metri, şi chiar de cincisprezece, douăzeci, cu stînci negre, cu două cratere în mijlocul ei, cu un gheizer alb pe ţărmul nordic, iar lîngă el, cu nişte steiuri ce străluceau în toate nuanţele, de la albastru închis pînă la azuriu. Deasupra insulei pluteau aburi de apă, care, deşi nu prea deşi, arătau că terenul e încă fierbinte.

— Putem să aterizăm ?

— Din păcate, nu. Ne-am scufunda, cum m-am scufundat eu în lacul de lavă. Dar acum nu mai e nimeni să ne scoată.

Se roteau deasupra insulei, zburînd foarte jos, la patruzeci-cincizeci de metri înălţime.

Platoul de lavă era brăzdat de crăpături şi şanţuri, şi dintr-unul din ele ţîşnea apă.

— Vezi ? — arătă Bencze. Dacă insula aceasta ar dăinui, peste cîţiva ani ar creşte pe ea arbuşti şi copaci. Vîntul şi marea ar fecunda-o. Ce puternică, ce uriaşă e viaţa ! Algele albastre cresc şi pe un teren de lavă, la 70°, iar polenul îşi păstrează veacuri întregi puterea de fecundare.

— Şi dacă totuşi insula nu se va scufunda ?

— Se va scufunda ! — răspunse Bencze. Vor rămîne doar cîteva fotografii din ea, cîteva menţiuni sumare într-un anuar de geologie... Despre noi nu va rămîne poate nici măcar atît.

Tamás învîrtea îngîndurat telescopul, apoi tresări cu uimire...

— Imposibil ! — mormăi el. Aşa coincidenţă... greşesc oare ?...

— Ce e, vezi vreo nălucă ? — se interesă Bencze.

— Aproape. Parcă pe vîrful acela de stîncă ar fi presignotectonograful nostru.

— Aşa ceva e aproape cu neputinţă — zise Bencze — şi se uită şi el la telescop.

Tăcură cîteva clipe.

În sfîrşit, Bencze exclamă iarăşi :

— E adevărat... Oricît de necrezut ar părea, e adevărat. Sînt aparatele noastre. Îmi vine să plîng de bucurie !

Într-adevăr, la aşa ceva nu se aşteptau. Marea aruncase la suprafaţă camera de televiziune şi presignotectonograful aşezate pe fundul oceanului, la punctul de observaţie 179, şi acum aceste aparate se aflau neatinse, întregi, în faţa ochilor lor, pe o stîncă.

— Asta înseamnă... — începu Tamás.

— Asta poate însemna că dacă aparatele nu au fost stînjenite în funcţionarea lor de vreun factor necunoscut, atunci ele au efectuat măsurători şi fotografii în cursul întregului proces al cutremurului.

— Şi cum vom şti noi acest lucru ?

— Dacă ne vom întoarce în Insula Cutremurelor de Pămînt şi vom cerceta înregistrările aparatelor de televiziune.

Quintobusul zbura acum foarte jos, făcînd ocolul gheizerului şi apropiindu-se de instalaţiile aparatului de televiziune. Bencze potrivi televizorul din quintobus la lungimea de undă a punctului de observaţie 179 şi constată că postul transmitea fără întrerupere imaginea insulei şi a oceanului care o înconjura.

— Funcţionează ! — spuse Bencze, şi dacă funcţionează acum, atunci trebuie că a funcţionat şi în timpul erupţiei. Mai avem de făcut un singur lucru şi anume să aşteptăm pînă cînd insula se scufundă din nou şi să comunicăm rezultatul cercurilor ştiinţifice din toată lumea..

— Îmi pare rău... — zise Tamás.

— De ce îţi pare rău ?

— De această insulă. Noi am ştiut primii despre ea, numai noi am văzut-o... păcat că se va scufunda. Aş fi vrut să înfig pe ea un drapel.

— Înfige-l, Tamás.

— Dar o să-l înghită şi pe el marea.

— O să-l înghită, dar cel puţin o să ne atragă luarea-aminte că nu e suficient să poţi semnala cu anticipaţie pericolul. Aceasta este numai prima treaptă. Mare savant în sensul adevărat al cuvîntului va fi acela care va şti să spună locuitorilor ameninţaţi nu numai „fugiţi“, ci şi „înfruntaţi pericolul“.

— Cînd va fi asta ? — întrebă Tamás.

— Poate foarte curînd, poate foarte tîrziu... Ei, vrei să împlînţi drapelul pe insulă ?

Quintobusul fu transformat în elicopter. Tamás îşi legă la spate o paraşută şi sări.

— Să nu pui piciorul jos — îl avertiză Bencze, şi privi cum elevul său, ţinîndu-se cu o mînă de chingă, strîngînd cu cealaltă drapelul naţional, ajunse la stînca din imediata apropiere a aparatelor.

Tamás simţi aburii fierbinţi care ieşeau din pămînt, văzu că terenul se întinde sub el moale ca ceara, privi peisajul cu răsfrîngeri albastre-verzui, scăldat în lumina azurie a soarelui şi, cînd îşi întinse braţul şi înfipse prăjina drapelului în pămînt, îi veni să scoată un strigăt de bucurie. Prăjina intră în lavă uşor, fără nici o rezistenţă. Tamás nu putu să se împotrivească ispitei, lăsă puţin mai jos frînghia paraşutei şi, prudent, atinse puţin de tot cu vîrful piciorului solul insulei Efemera. Apoi smuci chinga, dînd semnal ca profesorul să-l tragă în elicopter.

Au ajuns în Insula Cutremurelor după-masă, tîrziu.

Lumina soarelui se făcu pe neaşteptate roşie ca focul. Toate lucrurile : copacii, stîncile, corturile apăreau ca privite prin nişte ochelari roşii, iar în locul apei, marea legăna parcă valuri de sînge.

Bencze se uită la aparate.

— Începe al doilea val al cutremurului. Dimineaţa, la ora şase, insula Efemera se va scufunda din nou în mare.

XIII. PĂMÎNT ! PĂMÎNT !

Aparatul de radio nu funcţiona, televideofonul nu funcţiona, eternometrul nu funcţiona.

Bencze Jancsi şi prietenii săi nu mai ştiau nici ziua, nici ora, nu ştiau dacă e zi sau noapte. Rupţi de toate, rătăceau în cumplită singurătate la cîteva sute de metri sub nivelul mării.

Posturile de emisiune din toată lumea transmiteau din oră în oră că de la PRIETENII BUNI nu s-a mai primit nici un mesaj. Vapoare de pescuit porneau noaptea în larg, dacă se semnala că cineva, văzînd vreun copac plutind sau vreo luntre fără stăpîn, credea că e quintobusul dispărut...

În acest timp cei trei tineri erau destul de veseli.

Aici, în adîncul mării, valurile nu-i stinghereau de loc. Curenţii şi marile fluvii submarine îi duceau cu o viteză uniformă într-o direcţie necunoscută. Uneori teama le strîngea inima pentru cîteva clipe : încotro se duc ? Dar interiorul quintobusului era atît de confortabil şi prietenos, în cabinele de pasageri erau mese colorate, fotolii, în rafturi se găseau volume interesante : „Robin Hood“, „Cei trei muşchetari“, „Prinţ şi cerşetor“, „Insula misterioasă“, „Robinson“, „Gulliver“ — pe poliţe se găseau jocuri distractive, ţintar, fotbal cu nasturi, „nu rîde înainte de vreme“ ; în camera de baie, deşi nu prea mare, se afla totuşi un bazin de înot de 4 pe 6 metri, în cabina de sport, spaliere, tenis de masă... aşa încît cei trei prieteni uitaseră de frică. Şi nu era de mirare.

Lumina atomică funcţiona zi şi noapte, frigoriferul era ticsit cu cele mai excelente mîncăruri — mai rămăseseră chiar nişte fructe proaspete culese din Insula Păcii. Cei trei băieţi jucau şah, citeau, desfăceau conserve cu cremă de ciocolată. Kerekes Imre compusese chiar o melodie marinărească pe care o cînta adeseori cu acompaniament la ghitară, cam fals, ce-i drept. Dar profesorul de muzică nu era de faţă, iar peştii nu ascultă...

Marinarului îi merge bine
Pe marea albastră...

Imre ciupea coardele şi băieţii începeau să cînte marşul, o dată, de două ori, de trei ori, pînă răguşeau.

În sala de proiecții a quintobusului găsiră filme distractive și științifice. Puteau să petreacă astfel în dragă voie o săptămînă, două săptămîni și chiar trei luni de zile.

Dar tocmai aici era buba : cine știe cît timp o să-i mai poarte apele oceanului și mai ales de cînd îi poartă de colo-colo ?

După părerea lui Kerekes Imre cel puțin de un an.

Szász Tibi susținea că de o săptămînă.

Bencze Jancsi își zgîndărea eternometrul stricat, așteptînd de la el unele lămuriri — dar zadarnic. Aici, jos, în fundul mării, nu știau dacă e zi sau e noapte, dacă e dimineață sau după-masă. Mîncau, dormeau și se jucau cînd le venea în minte.

Firește că e plăcut să nu auzi dimineața ceasul deșteptător, să nu trebuiască să te speli cu apă rece, să alergi într-un suflet ca să nu întîrzii de la școală.

Dar de la un timp, ziua care nu se termina niciodată începea să-i plictisească. Cînd Tibi, de pildă, ar fi dorit să lucreze ceva, Imre susținea sus și tare că e miezul nopții și că vrea să doarmă. Jancsi, la rîndul lui, plictisit, mînca alandala și avea dureri de stomac. Apoi și marea o privești și o admiri două-trei ore, ba chiar cîteva zile. Dar după un timp și cele mai frumoase peisaje submarine, cu meduze și pești, încep să te plictisească. Ai impresia că te afli în acvariul unei grădini zoologice, sau într-un muzeu de istorie naturală. Nu e voie să te atingi de rechinii expuși, ci numai să-i admiri de după sticlă, pînă cînd amețești și te apucă durerea de cap.

Jancsi simțea că pentru cei doi prieteni ai săi călătoria aceasta devine din ce în ce mai plictisitoare. Iar din plictiseală se vor ivi, mai devreme sau mai tîrziu, certuri — și atunci ce-o să facă închiși aici, în quintobus ? Ce s-ar putea face ? ?

Adîncit în gînduri, ronțăia niște curmale, uitîndu-se la Imre și Tibi. Cei doi prieteni tocmai jucau a 315-a rundă a concursului de șah al quintobusului PRIETENII BUNI.

— Mat ! — urlă Tibi. Te-am bătut .

— Nu-ți fie teamă că în runda următoare va fi rîndul meu...

— Acum, opriți-vă băieți, vreau să vă spun ceva foarte important — interveni Jancsi.

— Ceva important ? — se miră Tibi.

— Nu cumva s-au găurit pereții quintobusului ?

— Nu cobi — mormăi Imre.

— Nu s-a găurit nimic, dar situația asta nu mai poate continua.

— Care situație ? — se interesă Tibi, așezînd figurile de șah pe tablă.

— Noi am pornit de fapt într-o expediție științifică și ne purtăm ca niște copii din a treia elementară. Ne jucăm, mîncăm bomboane...

— Ce putem face cu cîrma ruptă ? Să scoatem degetul și să vedem dacă apa e sărată ?

— Şi asta, printre altele — zise Jancsi.

— Îmi ajunge că te-am ascultat — spuse Tibi. Aş vrea să ştiu cînd o să fim pescuiţi de aici. Poate că pînă atunci o să ajungem bunici şi o să ne crească barbă albă.

— Şi s-ar mai putea întîmpla să nu fim găsiţi şi să rătăcim, să rătăcim mereu — apoi să murim şi să ne mănînce rechinii.

— Nu vorbiţi prostii, amintiţi-vă de ultimul mesaj transmis prin radio : a pornit o expediţie pentru salvarea noastră.

— Dar vezi şi tu că nu mai vine.

— Deocamdată văd doar atît că încă nu a sosit aici. Dar poate că peste o oră sau peste o zi vom fi scoşi de aici şi întrebaţi ce-am făcut tot timpul.

— Am făcut ce-am vrut. E vacanţă.

— Da — zise cu şiretenie Jancsi. Tocmai despre asta e vorba, nu înţelegeţi ?

— Despre ce ?

— Despre faptul că ceilalţi copii şi-au petrecut vacanţa tot aşa : jucînd şah, tenis de masă, bătînd cinematografele. Dar de ce ? Fiindcă nici unul n-a avut norocul nemaiauzit să călătorească fără adulţi, într-un quintobus adevărat, dus de curenţi submarini adevăraţi, într-un ocean adevărat...

— Hm — zise Tibi — asta e adevărat.

— Hm — interveni ca un ecou şi Imre — chiar aşa e.

— Ce credeţi, ce ar fi făcut Molnár în locul nostru ? Sau Székács ?

— Ar fi plîns după mămica — zise Imre.

— Da' de unde ! — strigă Tibi. Ar fi reparat aparatul de radio.

— Radioul e bun, numai condiţiile atmosferice sînt proaste — atîta mă pricep şi eu — declară Jancsi. Şi s-ar putea întîmpla ca aparatul să înceapă să funcţioneze din nou dintr-un moment într-altul şi să fim întrebaţi unde ne aflăm.

— Şi nu vom putea spune...

— Mă gîndeam — zise solemn Jancsi — să încercăm să ne dăm seama unde sîntem.

— Sub apă, într-un quintobus care nu poate fi cîrmuit.

— Da. Şi într-un curent marin. Dar întrebarea este în care. Căci dacă ne aflăm încă în Oceanul Pacific, atunci probabil că sîntem duşi de curentul californian sau, poate, de curentul Australiei de răsărit...

— Şi nu e tot una ?

— Nu, pentru că dacă am şti cu toată siguranţa, am putea încerca să ieşim la suprafaţă şi să determinăm locul în care ne găsim, eventual, cu rachete de semnalizare sau cu mesaje-butelii.

— Hai s-o facem, tot n-avem altă treabă.

— Vedeţi, sînteţi băieţi de treabă. Mai întîi să vedem ce putem stabili de aici în legătură cu curentul marin ?

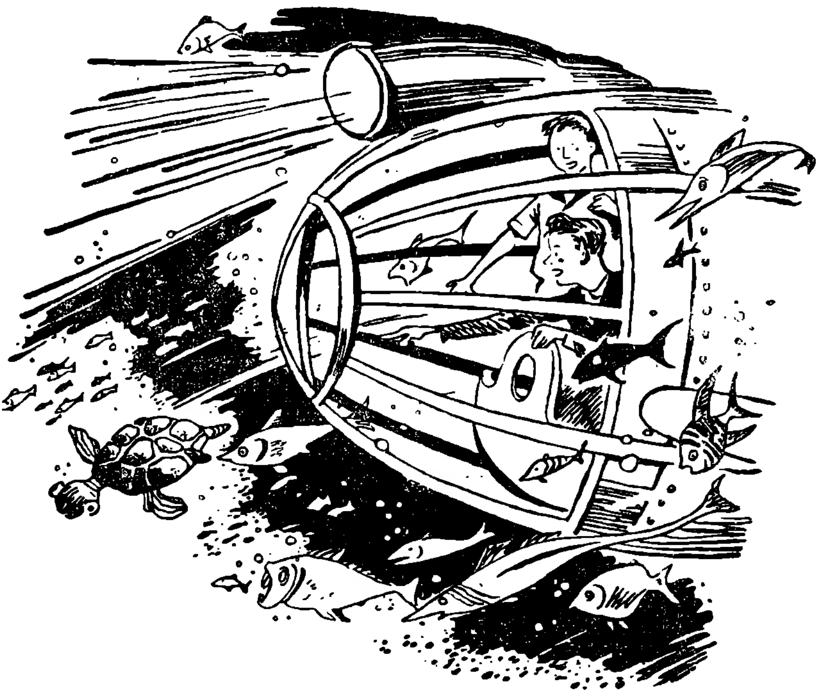

— Nimic.

— De ce nimic ? De exemplu, temperatura apei. Una este temperatura curenților din jurul ecuatorului și cu totul alta temperatura curenților de la pol, nu ?

— Desigur.

— Apoi, cu ajutorul îndreptarului zoologic putem stabili speciile de pești. Iar cu busola direcția curentului... și după aceea, ceea ce este și mai important, viteza curentului.

— Viteza ? Cum ?

— Simplu. Aparatul nostru înregistrează precis numărul kilometrilor străbătuți.

— Vrei să spui milele marine — rectifică Tibi.

— Alături sînt indicați și kilometrii, nu te grozăvi — răspunse Jancsi.

— Așa e, numai că nu se vede în cît timp am făcut acești kilometri.

— Asta o s-o aflăm noi dacă ne uităm pe ceas.

— Dar ceasurile noastre de mînă nu funcționează.

— Eternometrul e stricat.

— Aparatul de radio nu merge...

— Să ne confecţionăm ceasuri.
— Ceasuri ?
— Da.
— N-avem scule.
— Nu m-am gîndit la un Schaffhausen, ci la un ceas de nisip ca cele din antichitate. Luăm o cutie, o găurim şi punem în ea o cantitate de făină sau de griş care să se scurgă în timp de exact o oră, într-o altă cutie, aşezată sub prima.
— Dar de unde ştii cît se scurge exact într-o oră, din moment ce nu avem ceas.
— Nici măcar atît nu ştim, cînd e noapte şi cînd e zi.
— Cel puţin dacă am vedea stelele.
— Bateţi-vă capul şi voi — spuse Jancsi misterios.
— Eu degeaba mi-l bat.
— Şi eu.
— Ce-aţi zice, dacă eu aş şti să măsor o oră — cu o aproximaţie de cîteva minute — fără să folosesc nici un aparat sau sculă ?
— Nu te-am crede.
— Atunci — zise Jancsi triumfal — o să vă dovedesc. Cîte bătăi are pe minut pulsul unui copil de patrusprezece ani ? Am învăţat la igienă.
— Aproximativ optzeci.
— Adică ?
— Vai, ce deştept eşti ! Uraaa ! — strigă Imre. Înţelegi, Tibi ?
— Fireşte că înţeleg...
— Haideţi... să ne apucăm de treabă.
Se aşezară, îşi pipăiră artera de la încheietura mîinii şi începură să numere în tăcere.
— Un minut ! — strigă primul, Imre.
— Şi la mine — spuse victorios Jancsi.
După două-trei clipe, anunţă şi Tibi cu voce tare :
— Optzeci.
— Ei, ce ziceţi ? — întrebă Jancsi.
— Formidabil.
— Să aducem repede făină.
— Acum cîte bătăi trebuie să numărăm ?
— În timp de o oră, de şaizeci de ori optzeci — asta face patru mii opt sute de bătăi. Eu propun însă ca fiecare dintre noi să-şi numere bătăile pulsului timp de douăzeci de minute, adică o mie şase sute de bătăi.

Goliră o cutie de conserve de cinci kilograme şi în fundul ei făcură o gaură mică, apoi o aşezară deasupra unei sticle mari şi o umplură cu făină.

Tibi se aşeză în faţa „ceasului cu nisip“, ţinînd două degete pe vîna de la mînă, gata să numere bătăile pulsului. Jancsi ţinea astupată cu un deget gaura cutiei.

— Acum ! — strigă Jancsi, lăsînd liberă gaura. Făina începu să țîrîie în sticla așezată dedesubt.

— Unu, doi... trei... cincisprezece... șaisprezece... treizeci și nouă... cincizeci și trei — număra monoton Tibi. Cînd ajunse la optzeci, Jancsi și Imre traseră o linie pe o foaie de hîrtie, iar Tibi începu de la capăt.

— Minutul al douăzecilea — zise Jancsi și făcu semn lui Imre.

Tibi abia spuse din nou „optzeci" că Imre stătea deja în fața ceasului cu nisip și număra cu răbdare minutele. Ultimele douăzeci de minute au fost numărate de Jancsi, care la al douăzecilea optzeci luă cutia și turnă în sac puțina făină ce mai rămăsese în ea. Acum vărsară din sticlă făina în cutia găurită — și ceasul cu nisip funcționa.

Entuziasmul băieților nu cunoștea margini. Dacă o sarcină grea ca asta au putut s-o rezolve atît de simplu, atunci restul e, fără doar și poate, floare la ureche.

Jancsi luă un caiet gros. Scrise pe el cu litere mari :

JURNAL DE BORD

Echipajul quintobusului PRIETENII BUNI, 2057...

— Copii... hm... în ce zi sîntem azi ?

— Douăzeci iunie.

— Întîi iulie...

— Nici vorbă, cel mult optsprezece iunie...

— Asta nu face doi bani...

— Să nu ne certăm. Vom scrie așa : însemnările echipajului quintobusului PRIETENII BUNI în timpul călătoriei... nu-i bine... în prima zi a jurnalului de bord....

— Da, da — încuviință Tibi.

— Desigur. Cînd o să ieșim la liman, să zicem în ziua de întîi august, vom număra cîte zile am făcut însemnări și calculînd retrospectiv vom afla ce dată a fost astăzi.

— Așa este. Acum tragem pe fiecare pagină douăzeci și patru de linii, care reprezintă cele douăzeci și patru de ore... făcînd cu schimbul din două în două ore urmărim aparatele, întocmim harta și ori de cîte ori a curs făina din cutie, o întoarcem...

Ceasul cu nisip fu instalat, și în jurnalul de bord — care era într-adevăr cel mai ciudat jurnal de bord din lume, deoarece în el se găsea tot ce vrei în afară de punctul de pe glob, unde se scria de ziua și ora cînd se scria — ei bine, în acest jurnal de bord băieții au trecut temperatura apei mării, au însemnat numărul kilometrilor parcurși pînă atunci — 46 818, arătînd că se află la șapte sute de metri adîncime și au stabilit cu ajutorul busolei magnetice chiar și direcția de mers : quintobusul înainta mereu spre sud-est.

După o săptămînă, Jancsi observă un lucru ciudat :

În cursul săptămînii totul a mers strună. După cum reuşiseră să stabilească, servindu-se de ceasul cu nisip şi de kilometraj, quintobusul avea, chiar cu motorul complet decuplat, o viteză de opt pînă la cincisprezece kilometri pe oră şi înainta în direcţie sud-estică, ceea ce constituia un indiciu că se găseau în curentul est-australian. Variaţiile de temperatură ale apei erau de cel mult trei grade, iar sonda de adîncime abia oscila. Fundul mării era departe sub ei, totuşi peisajul submarin prezenta o mare varietate. Roiurile de peşti, bancurile de corali şi plantele acvatice dădeau mult farmec apei luminate de reflectoarele atomice. Băieţii filmau fără întrerupere, iar filmele (care nu mai trebuiau developate ca pe vremuri, cu o sută de ani în urmă, fiindcă în clipa următoare expunerii erau aruncate din aparat, împreună cu copiile pozitive colorate) le lipeau cu multă grijă în jurnalul de bord. Imaginea peştilor, a stelelor de mare şi a algelor semăna uneori cu cea mai frumoasă dantelă. Printre aceste vietăţi marine se găseau cu sutele nişte făpturi poligonale, în formă de cristal, proporţionate şi complicate, ca nişte fulgi de zăpadă, mărite de zece mii de ori, colorate ca o pajişte de primăvară. Jurnalul de bord arăta ca cea mai frumoasă carte cu ilustraţii.

Uneori abia aşteptau să se întoarcă din nou la şcoală şi să pună jurnalul pe catedră, spunînd : uitaţi-vă, băieţi, iată ce am făcut noi. Altădată, dimpotrivă, doreau ca expediţia de salvare să le dea cît mai tîrziu de urmă, deoarece aveau de gînd să mai facă încă multe filme.

Cum vă spuneam, timp de o săptămînă nu se întîmpla nimic deosebit. Quintobusul să tot fi parcurs două mii de kilometri de la începerea jurnalului de bord. Jancsi şi Tibi meştereau aparatul de radio, în speranţa că doar-doar va funcţiona. Imre, „ofiţerul de serviciu“, înregistra în cabina pilotului poziţia aparatelor şi marca pe hartă drumul parcurs. Se uita, întorcea busola şi pe faţă şi pe dos, dar nu pricepea nicidecum ce se întîmplă.

După o clipă de şovăire, apăsă soneria de alarmă.

— Ce s-a întîmplat ? — se ivi Jancsi.

— Priveşte aici.

Cei trei băieţi cercetară alarmaţi aparatele. Imre avea, fără îndoială, dreptate. Direcţia şi viteza quintobusului s-au schimbat. Dar de ce ? Şi încotro ? Sonda de adîncime nu arăta nici o modificare importantă, dar cu atît mai izbitoare era schimbarea de temperatură a apei. De la opt-zece grade ea se ridicase în cîteva clipe la patruzeci de grade.

— Nici nu-i de mirare — îşi dădu cu părerea Tibi. Înaintăm spre nord, spre ecuator, unde apa e mai caldă.

— Bine, bine... dar nu se încălzeşte atît de repede.

— Noi mergem cu mare viteză...

— E adevărat... dar uite... sînt deja şaizeci şi cinci de grade... şaptezeci... şi dacă-mi amintesc bine de ce-am învăţat la şcoală, nici la ecuator marea nu se încălzeşte peste patruzeci de grade.

— Cu atît mai mult, cu cît ne îndreptăm iarăşi spre sud.

Într-adevăr, quintobusul, după ce făcuse o cotitură bruscă spre vest, se îndrepta acum în direcţia sud-vestică.

— Hm, hm...

— Asta nu-i de şagă.

Şi inima celor trei băieţi fu strînsă iarăşi de teamă.

Peste cîteva minute, sonda de adîncime arăta o mie de metri.

Prin urmare quintobusul se scufunda mereu. După alte cinci minute, se afla la o mie cinci sute de metri, iar direcţia era spre nord-est.

— Ce s-o fi întîmplat ?

— Am intrat într-un vîrtej submarin.

Imre desena traseul pe hartă, şi-i tremura mîna.

Nord-est, est, sud-est, sud, sud-vest, vest, nord-vest, nord, nord-est, est... Şi aşa mai departe cu cotituri din ce în ce mai repezi, din ce în ce mai adînc, deja la trei mii de metri, la patru mii, cinci mii. Şi apa era din ce în ce mai fierbinte !...

— Ştiţi unde sîntem ? — strigă cu disperare Jancsi. În Curentul Cutremurelor.

Vai, învăţaseră la şcoală despre punctul acela îngrozitor, fosa Kermadec-Tonga, unde apa clocoteşte la nouă mii cinci sute de metri adîncime... Ce are să se întîmple dacă vîrtejul îi va atrage acolo, dacă... ?

Lucrul acesta era atît de înspăimîntător, încît nici nu putea fi gîndit pînă la capăt. Micul quintobus prietenos, cărţile, crema de ciocolată : toate se scufundă, se prăbuşesc, se rostogolesc cu ei. Şi nu se ştie unde.

— Ar trebui să punem quitobusul la poziţia vapor — şopti Imre.

— Pentru asta, trebuie să ajungem mai întîi la suprafaţă.

— Să încercăm ? — întrebă Jancsi.

Tăcură.

— Ce se întîmplă dacă din cauza presiunii mari se rupe mecanismul de cuplare ? — întrebă Imre.

— Şi ce se întîmplă, dacă vîrtejul ne atrage în fundul fosei fără nici o ieşire, nici în sus, nici în jos.

Jancsi stătea palid la masa de comandă.

Termometrul de apă arăta o sută de grade.

Afară apa clocotea, vuia.

— Gheizer submarin — zise Tibi.

— Hei, dacă aş avea ocazia să povestesc toate astea la ora de geografie !...

— Ce hotărîm, băieţi ? — întrebă Jancsi.

— Nu ştiu.

— Nici eu.

— Să tragem la sorţi. Aici sînt două zaruri. Dacă numărul va fi mai mare pe zarul roşu, vom încerca să ne ridicăm, dacă va fi mai mare pe zarul negru, atunci vom rămîne.

Tibi aruncă zarurile în sus.

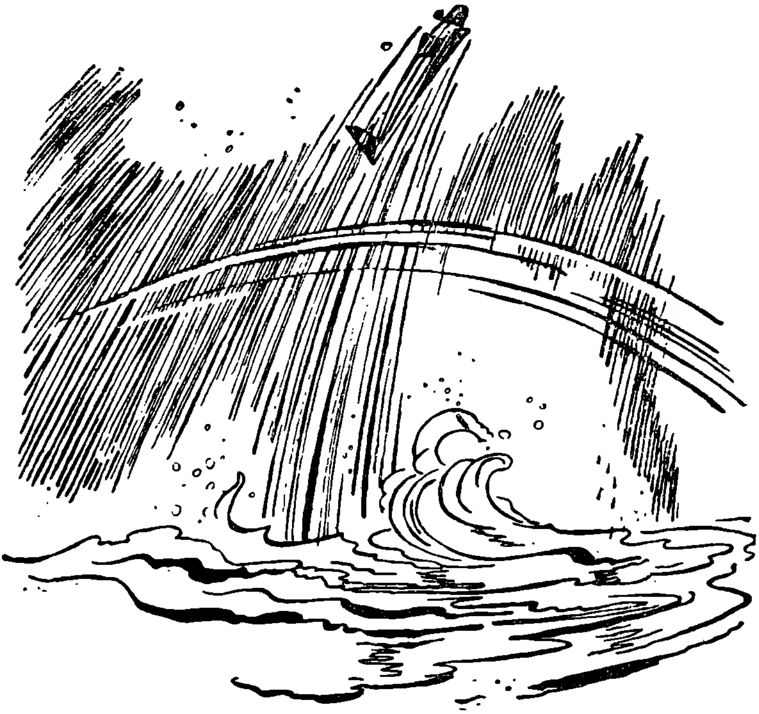

Pe zarul roşu ieşi numărul trei.
Pe cel negru la fel.
— Ei, ce ne facem, Imre ?
Mîna lui Imre tremura aşa de tare, încît zarul roşu căzu pe pămînt.
— Jancsi !
Jancsi aruncă şi el.
Pe zarul roşu ieşi numărul patru.
Pe cel negru unu.
— S-o trecem în jurnalul de bord.
Jancsi se aşeză şi scrise cu litere frumoase, egale :

„Întrucît am crezut că quintobusul poate fi dus de curent în adîncimea fosei, am hotărît să facem încercarea de a ieşi din vîrtej. Dacă ni s-ar întîmpla vreo nenorocire, quintobusul îl dăruim clasei. Salutăm pe părinţii şi profesorii noştri. Bencze János, Kerekes Imre, Szász Tibor"

Jurnalul fu închis cu grijă într-o cutie de megaprestiton. Jancsi îşi îmbrăţişă prietenii.

— Acum...

— Aşteaptă niţel — îl imploră Tibi, eu aş mai mînca o banană.

— Să mîncăm toţi trei.

Sonda de adîncime arăta aproape 8000 de metri cînd Jancsi apăsă butonul pentru „ridicare".

În prima clipă nu se întîmplă nimic.

Butonul sări înapoi.

— Nu prinde — spuse Jancsi pălind. Ne scufundăm mereu — şi apăsă din nou butonul.

În clipa aceea, ca şi cînd s-ar fi lansat o rachetă, quintobusul începu să se urce cu prova în sus. Adică nu urca, ci zbura, gonea, de parcă un braţ uriaş l-ar fi smuls din vîrtej.

— Unde... unde... mergem? scînci Imre, dar nu primi nici un răspuns. Quintobusul zbura în sus ca o săgeată, rotindu-se cu o viteză neînchipuită.

„Nu mai sîntem în mare" — vru să strige Jancsi, dar ameţi şi căzu pe duşumea. O puternică coloană de aburi smulse quintobusul din mare, îl aruncă în aer unde acesta se dădu de cîteva ori peste cap, prăbuşindu-se apoi cu şuierături, bubuituri şi tunete neîntrerupte din nou în adînc.

Din fericire, pereţii dubli elastici de aluforte şi mobilierul moale au amortizat intensitatea izbiturii, totuşi pasagerii de pe PRIETENII BUNI îşi pierdură pe jumătate cunoştinţa, cînd quintobusul se prăbuşi.

Stătură aşa, aproape în nesimţire, cîteva minute sau ore, pînă cînd Tibi îşi reveni primul. El constată cu mirare că quintobusul stă undeva pe loc. Şi, pe deasupra, în cap. Prin fereastra de megaprestiton pătrundea o lumină ciudată verde-violetă, care deşi amintea de apa mării, nu era totuşi apă.

Se căţără mai aproape de fereastră, ca să poată privi lumea asta vrăjită. Sus, pluteau nori de un violet închis şi printre ei lucea un disc verzui. Parcă ar fi fost soarele, şi totuşi nu era.

Vederea îi era îngreunată de faptul că în jurul quintobusului se îngrămădeau nori de aburi. Acum discul verzui, începînd să se îngălbenească, semăna tot mai mult cu soarele. Tibi băgă de seamă că şi peisajul începea să se schimbe. Parcă de jur împrejur erau stînci. Dar acesta e... acesta e...

— Pămînt! Pămînt! — izbucni din adîncul pieptului.

— Ce... ce e? ziseră şi Jancsi, şi Imre, venindu-şi în fire.

Tibi era atît de emoţionat încît plîngea şi rîdea deodată.

— Băieţi, treziţi-vă... ştiţi unde sîntem? Uitaţi-vă, sîntem pe pămînt.

XIV. PĂMÎNT VRĂJIT

Fără îndoială că erau pe pămînt.

Prin periscop intra aer.

Termometrul de aer începu să funcţioneze.

Era pămînt, nici vorbă, dar un pămînt foarte ciudat.

În primul rînd se mişca, unduia, curgea ca şi cînd ar fi fost de ceară caldă.

Apoi era fără pic de verdeaţă, acoperit de stînci şi brăzdat de prăpăstii.

Şi cerul, de o stranie culoare de peruzea, îl învăluia într-o lumină verde — albăstruie, fantomatică.

Copiii au deschis ferestrele quintobusului ca să încerce să iasă, deoarece uşile şi toată prova PRIETENILOR BUNI erau înfipte pur şi simplu în pămînt.

Parcă un pumn i-ar fi izbit în piept.

Prin ferestrele deschise se revărsa un aer fierbinte, plin de aburi şi cenuşă. Sufocîndu-se şi tuşind, băieţii simţiră disperaţi lipsa de aer şi închiseră repede ferestrele.

Quintobusul nu putea fi urnit din loc.

Cei trei naufragiaţi trebuiau să stabilească unde sînt şi cum pot merge mai departe.

— Poate că visăm numai ? — întrebă cu nesiguranţă Jancsi.

— Nu... nu cred... Te pomeneşti c-am murit şi... şi acum...

— Vorbeşti prostii... În cazul ăsta n-am mai exista, dar noi existăm, trăim.

— Trăim, nimic de zis, dar unde ?

— Probabil că pe Marte — zise Tibi.

— Pe Marte. Hm. Tot ce se poate

— Nici n-ar fi de mirare. Desigur că a fost lansată undeva o rachetă mai mare spre Marte şi quintobusul nostru a fost luat de ea.

— Dar... dar... aşa ceva e imposibil — interveni cu îngrijorare Jancsi. Din apă nu se pot lansa rachete.

— Atunci spune-ne tu unde sîntem.

— Nici eu nu ştiu.

— Pînă cînd vom avea vreo informaţie mai bună, să admitem că sîntem pe Marte.

— Bine. Şi ce facem aici ?

— Mai întîi să ieşim din quintobus.

— Afară e o căldură insuportabilă şi aerul nu poate fi respirat.

— Să luăm hainele de protecţie şi să racordăm o butelie de oxigen.

— Avem ? întrebă Imre.

— Desigur. În dulapul de prim-ajutor al fiecărui quintobus se află obligator şi butelii de oxigen.

Băieţii găsiră hainele de protecţie şi le îmbrăcară. Jancsi deschise din nou fereastra şi se uită afară.

— Pe aici nu se poate ieşi.

— De ce ?

— Pentru că... uitaţi-vă... pămîntul e ca smoala topită... şi abureşte. O să ne scufundăm de n-o să ni se vadă nici vîrful nasului.

— Atunci e mai bine să rămînem în quintobus ?

— Pînă cînd ? Nu vedeţi că se scufundă în nămolul acesta fierbinte ?...

Imre avu sentimentul că n-o să mai poată rezista atîtor lovituri ale sorţii.

Ruşine-neruşine, lacrimi mari îi curgeau pe obraji.

Ceilalţi doi băieţi îl priveau încremeniţi.

— Nu plînge... vom ieşi şi din încurcătura asta.

— Eu ştiu cum ! Să ne căţărăm pe vîrful quintobusului şi să ne uităm cu binoclul de jur împrejur — propuse Jancsi.

Numai că acoperişul quintobusului nu era făcut ca să te urci pe el. Era un acoperiş metalic, arcuit, din aluforte, pe care nu te puteai urca decît cu greu, mai ales în haine de protecţie şi cu butelia de oxigen în spinare. Dar cei trei băieţi erau foarte dibaci. Jancsi, care mergea înainte, se vîrî prin fereastra quintobusului şi se urcă centimetru de centimetru spre coada înălţată spre cer a quintobusului. Din cînd în cînd se oprea şi privea cu binoclul.

— Vezi ceva ? — îl întrebau emoţionaţi Imre şi Tibi.

Pereţi de stîncă înalţi... nori de fum...

— Stînci... coloane de aburi... iarăşi stînci... şi acolo... acolo... drapelul ungar.

— Nu vorbi prostii.

— Cum te văd şi cum mă vezi. Poftim binoclul, uită-te şi tu — zise Jancsi, întinzîndu-i aparatul.

— Da... şi eu îl văd... uită-te şi tu, Imre...

— Copii... mai văd ceva... ceva ce luceşte.

— Probabil un cort.

— Acolo sînt oameni.
— Trebuie să ajungem la ei.
— Pe smoala asta fierbinte şi topită ? O să ne scufundăm în ea.
— Da' de unde ! — strigă cu însufleţire Jancsi. Avem schiuri.
— Dar asta nu-i zăpadă !
— Şi nici gheaţă...
— Şi mai cu seamă nu-i rece.
— Şi nu alunecă.
— Schiurile sînt din masă plastică şi rezistă pînă la trei mii de grade... cît despre alunecare, o să le ungem cu vîscozină.
— Ce e aia ? — întrebă Imre.
— Ce-ai făcut la orele de chimie ? Ai dormit ? Vîscozina este o substanţă cu care se ung şi quintobusele pentru ca la viteze mari să fie protejate împotriva acţiunii aerului încălzit prin frecare.
— Îmi amintesc ! Şi-am mai învăţat că e la fel de alunecoasă ca uleiul...
— Ura, vom merge cu schiurile !
Cînd s-au întors în quintobus, băieţii erau mult mai bine dispuşi şi foarte agitaţi. Scoaseră cu repeziciune schiurile şi din depozitul chimic sticla cu vîscozină.
— Ungeţi cu grijă tălpile...
— Să nu te doară capul, şefule, că-i bine — răspunse Tibi, care îşi recîştigase buna dispoziţie şi curajul.
Copiii ieşiră din quintobus cu schiurile în picioare.
Tibi se prinse de pervazul ferestrei, se lăsă prudent pe marginea quintobusului şi sări cu îndemînare.
— Imposibil — strigă el.
— Ce anume ?
— Să fim pe planeta Marte.
— De ce ?
— Fiindcă acolo altele sînt condiţiile gravităţii. Acolo ar trebui să fim mult mai uşori.
— Acolo omul nu păşeşte, ci pluteşte...
— Păi da — încremeni Imre.
— Acum e totuna — îi linişti Jancsi. Peste cîteva minute vom şti unde sîntem. Băieţi, strîngeţi rîndurile ! Direcţia — drapelul, înainte ca vîntul !
De bună seamă că e mai uşor şi mai plăcut să schiezi într-o zi însorită, pe o coastă de munte acoperită cu zăpadă, decît pe un strat de lavă aburită, cu o butelie de oxigen în spinare şi în haine de protecţie de megaprestiton — dar a mers şi aşa. Gîfîind puţin, băieţii au ajuns în cîteva clipe la drapelul înfipt în pămînt. Acolo se opriră uluiţi.

De pe creasta înaltă de stîncă vedeau bine : se aflau pe o insulă, iar de jur împrejur erau steiuri întunecate, pleşuve. Dincolo de stînci, numai mare, în toate părţile. Iar stîncile şi văile se legănau mereu ca mişcate de cutremur.

Nicăieri nu se vedeau urme de oameni.

Steagul tricolor făcut din sixtilon fîlfîia în aburii fierbinţi. Dar cine l-o fi înfipt aici ? Iar obiectul lucios, care de la distanţă părea un cort de aluforte, era de fapt un complex de aparate ciudate ce se învîrteau şi băteau ca nişte ceasornice în interiorul unui înveliş de protecţie ca de megaprestiton.

Cei trei băieţi priveau miraţi.

— Or fi marţieni ? — întrebă, speriat, Imre.

— Nici pomeneală ! — zise Jancsi. Asta e o simplă staţiune de televiziune... iar acest aparat este exact ca presignotectonograful cu care fratele meu şi-a făcut experienţele.

— Desigur, cineva l-a adus aici.

— Prin urmare, aici sînt oameni.

— Trebuie să-i căutăm.

— Unde să-i cauţi pe lava asta fierbinte ?

— Cei care l-au adus desigur că îl observă şi probabil se vor întoarce.

— Trebuie să rămînem aici.

— Pînă cînd ?

— Habar n-am.

— Dar aici nici nu putem măcar şedea. Cît timp poţi să rezişti stînd în picioare, pe schiuri ? O oră, două.

— Ascultă, Jancsi, mai sînt schiuri în quintobus ?

— Mai sînt, cam o duzină.

— Ştii ce facem ? Le aducem aici, le aşezăm unele lîngă altele şi punem pe ele nişte saltele pneumatice din elastiton, astfel vom improviza un fel de pat de campanie care nu se scufundă şi noi putem aştepta odihnindu-ne pe el.

— Să încercăm.

Nici unul dintre ei nu putu găsi o soluţie mai bună. Se întoarseră aşadar, cu chiu, cu vai, la quintobus, apoi, tîrînd după ei schiurile unse cu vîscozină, reveniră cu greu la drapel.

— Bine că am ajuns — oftă Tibi, cînd în sfîrşit putură să se lungească pe patul de campanie improvizat pe schiuri şi stative de aluforte.

— Dacă nu ne aprindem de căldură, dacă nu ne înecăm în aburi, dacă nu ne scufundăm în terciul ăsta şi dacă cineva va veni să ne scoată de aici, atunci am făcut o excursie destul de interesantă — mormăi Imre.

— Eu trag un pui de somn, că mi se închid ochii de oboseală.
— De somn îți arde ? Uită-te acolo ! Se vede ceva... uită-te... se apropie o parașută !
În adevăr, din cerul a cărui culoare trecea din albastru-azuriu în roșu ca purpura, ceva ca o parașută cobora drept spre ei.
— Aici ! Aici ! — strigară băieții emoționați, gata-gata să sară de pe patul de campanie și să alerge înaintea parașutei misterioase.
Dar nu era nevoie să facă așa ceva.
După cîteva clipe, frînghia parașutei se deznodă și chiar lîngă drapel căzu un pachet.

XV. MAREA EXPERIENȚĂ

Membrii expediției Bencze luau masa de seară. Numai Tóth Zsuzsi și Solt Zsolt rămăseseră în cortul cu aparate să urmărească tectonograful. Aparatele arătau o tensiune care indica o erupție apropiată. Urmărind emisiunea postului de televiziune de pe insula Efemera, Tóth Zsuzsi sări deodată și ieși din cort, cu sufletul la gură.

— Veniți... veniți imediat... pe insula Efemera sînt oameni !

Cei aflați la masă se repeziră glonț la aparate.

— Ce ?... Unde ?... Arată !

Pe imaginea televizată de pe insula Efemera se vedeau deslușit trei băieți în vîrstă de treisprezece-patrusprezece ani stînd pe schiuri în imediata apropiere a camerei de televiziune.

— Măriți imaginea ! — strigă Bencze.

Eszti apăsă un buton. Imaginea televizată se proiecta acum pe perete mărită de o sută de ori. Bencze scoase un strigăt ciudat, nearticulat, un amestec de groază, de surpriză și de bucurie :

— E fratele meu !... Fratele meu, Jancsi, cu prietenii săi !...

În alte condiții, primul și cel mai firesc gînd al membrilor expediției ar fi fost să se întrebe cum au ajuns acolo cei trei băieți. Acum însă nimeni nu se gîndea decît la un singur lucru : viața lor e în pericol, să plece de acolo, să plece cît mai repede !

Băieții habar n-aveau, firește, de toate acestea. Profesorul Bencze și tovarășii lui urmăreau cu disperare mișcările celor trei băieți care stăteau nepăsători la sfat, dispăreau la un moment dat, ca apoi, după un sfert de oră, să se reîntoarcă, aducînd cu ei schiuri și un fel de pat — și așezîndu-se apoi alături de aparate.

— Să-i înștiințăm imediat ! Să părăsească insula cît mai repede !

— Cum să-i înștiințăm... cînd aparatul de televiziune nu transmite decît de acolo...

— Prin rachete de mesaj.

— Zoltán, te rog, pregătește o rachetă și reglează-o după poziția geografică a punctului de observație 179 de pe insula Efemera. Zsuzsika, te rog, scrie :

„PE INSULĂ SÎNTEȚI ÎN PERICOL DE MOARTE !
PĂRĂSIȚI-O IMEDIAT !
EXPEDIȚIA BENCZE ANDRÁS"

Racheta a fost lansată peste o jumătate de minut și membrii expediției așteptau cu respirația tăiată, lîngă televizor, rezultatul.

— Într-un sfert de minut trebuie să ajungă acolo...

— Cu condiția ca furtuna să nu prindă parașuta.

— Rolul parașutei e atît de mic...

— O, eu o văd deja.

În adevăr, în colțișorul de sus al imaginii televizate apăru un punct mic, din ce în ce mai apropiat — acum se vedea din gesturile exuberante ale celor trei băieți că și ei au observat parașuta.

Lansarea acestor așa-numite „rachete-mesaj" nu este identică cu tehnica lansării armelor-rachetă sau a proiectilelor destinate cercetării planetelor îndepărtate. Și nici nu poate să fie identică. Căci dacă s-ar trage pur și simplu asupra cutărui sau cutărui obiectiv, izbitura ar putea să pricinuiască neajunsuri și pericole. De aceea aceste rachete sînt prevăzute cu trei dispozitive speciale. Pînă la așa-numitul punct de cădere, aparatul-mesaj se înalță ca un proiectil-rachetă. Ajunsă la punctul de cădere, se desface : învelișul de masă plastică se pulverizează, iar pachetul cu mesajul sau cu instrumentul respectiv, prevăzut cu o parașută, se desprinde și cade drept asupra obiectivului fixat pînă la o înălțime de cincizeci — o sută de metri ; aici parașuta se deschide pentru două-trei secunde, adică numai atît cît e necesar să micșoreze viteza căderii, apoi frînghia parașutei se deznoadă automat și pachetul ambalat într-o masă plastică moale, elastică, atinge pămîntul nevătămat.

Așa s-a întîmplat și în cazul nostru.

Cei trei băieți se repeziră la pachet și, tremurînd de nerăbdare, sfîșiară învelișul. Cînd citiră mesajul alarmant, sîngele le îngheță în vine.

— Să părăsim insula... dar cum ?... încotro s-o apucăm și cum ? Quintobusul PRIETENII BUNI zace imobilizat, cu prova adînc înfiptă în lavă.

Abia acum și-au dat seama cine le-a trimis mesajul. Fratele lui Jancsi... Asta înseamnă că el se află undeva prin apropiere... și că nici ei nu sînt pe Marte, ci pe una din insulele misterioase bîntuite de cutremure...

Nenumărate întrebări îi neliniștea, dar cea mai arzătoare dintre toate era : trebuie să plece de aici, dar cum să plece ?

— Să răspundem !

— Bine ar fi. Dar noi nu avem rachete.

— Avem însă aparatul teleemițător.

— Fără sunet.

— Să transmitem prin semnale Morse — propuse Imre.

— Prin Morse ?

— Cu două stegulețe. Sau cu două batiste.

— Vor înțelege oare ? întrebă Tibi.

— Fratele meu Andris ? Cum să nu înțeleagă.

Jancsi scoase două batiste albe de sixtilon și, așa cum învățase în tabăra de pionieri, transmise unul după altul următoarele semne :

„QUINTOBUSUL IMOBILIZAT. CÎRMA RUPTĂ. S.O.S. ! S.O.S. !"

Repetară mesajul de trei ori, apoi așteptară puțin și îl transmiseră din nou. Se așezară iarăși pe patul pneumatic și cu inima bătînd de emoție așteptau să vadă dacă sosește un răspuns.

Noul mesaj sosi peste zece minute. Din nou transmis prin rachetă. Pe hîrtie era scris doar atît :

„RĂMÎNEȚI PE LOC ! VENIM SĂ VĂ LUĂM !"

Băieții se uitară mirați unul la altul, se îmbrățișară, rîzînd, plîngînd. Apoi se ghemuiră din nou pe patul de campanie, pîndind marea purpurie, cerul aprins, așteptînd să vadă cînd și din ce parte va apare expediția de salvare. Salvatorii însă nu veneau.

În locul lor se ivi un nou pericol neașteptat.

Soarele apuse dintr-o dată ca o minge roșie aruncată în ocean. Se lăsă un întuneric de nepătruns. Deasupra lavei fierbinți, aburite, începură să șuiere vînturi reci și din norii de aburi se porni în cîteva clipe o ploaie deasă, înecăcioasă. Hainele de megaprestiton îi apărau ziua împotriva căldurii și acum împotriva ploii torențiale, buteliile de oxigen funcționau și ele excelent, dar răbufnirile năprasnice ale vîntului amenințau să răstoarne patul de elastiton, iar pe ei să-i izbească de stînci, să-i azvîrle în prăpăstii, sau chiar în mare. Ținîndu-se de mînă, tremurînd, priveau noaptea înspăimîntătoare, strălucirea razelor de lumină atomică a aparatului de televiziune, perdeaua de ploaie impenetrabilă, fulgerele îndepărtate, jeturile colorate de aburi, gaze și lavă și așteptau, așteptau expediția.

În acest timp, Bencze András și Barlay Tamás încercaseră pentru a treia oară să se apropie de insula Efemera.

— Tamás, tu întoarce-te pe Insula Cutremurelor. Eu voi zbura singur.

— Nici vorbă de așa ceva.

— Nu trebuie să-ți riști viața. Tu cunoști calculele, aparatele. Dacă mi se va întîmpla ceva...

— Despre asta să nu mai vorbim — zise cu indignare Tamás, luînd loc din nou în scaunul de comandă din quintobus...

Decolară iarăși, deși știau că lupta nu are nici o șansă de reușită. Marea se pregătea pentru a doua erupție puternică. Undele radiofonice

și magnetice, radiația cosmică, fluxul și refluxul parcă s-ar fi supus unor legi necunoscute — acele aparatelor săreau, altimetrul nu mai indica precis, în vijelia cumplită și printre zguduituri, aparatele quintobusului semnalau direcția nord-vest, deși quintobusul înainta spre nord-est. O dată reușiră să se apropie de insula Efemera, dar din cauza norilor de aburi și de cenușă a fost cu neputință să coboare atît de jos încît să poată salva pe cei trei băieți.

— Sar cu parașuta — spuse atunci Tamás, dar Bencze dădu trist din cap : e o încercare fără rost și condamnată la eșec.

Și acum, pentru a treia oară, totul părea zadarnic. Pereții quintobusului tremurau, aparatul abia putînd să înfrunte furtuna dezlănțuită cu furie. Era ora două după miezul nopții. Bencze și Barlay Tamás se uitară unul la celălalt și amîndoi se gîndiră la același lucru. Pînă la ora șase dimineața insula Efemera se va scufunda și înfiorătorul mormînt al valurilor va înghiți pe cei trei băiețași care acum stau lîngă aparatul de televiziune și-i așteaptă pe ei cu teamă și înfrigurare. Trei copii care nici nù bănuiau ce moarte cumplită îi pîndește.

Bencze privea ecranul aparatului de televiziune și văzînd fața drăguță, zîmbitoare, ochii căprui ai fratelui său, crezu că i se rupe inima de durere. Îi venea să se arunce din quintobus în oceanul agitat, dezlănțuit. El, savantul renumit, marele cercetător al cutremurelor de pămînt, se află aici, aproape de fratele său și nu poate să-l salveze.

— Să încercăm încă o dată — spuse Tamás.

Din nou ajunseră pînă în imediata apropiere a insulei. Dar coloanele de aburi și lavă încingeau insula cu un inel de flăcări. Quintobusul încercă de repetate ori să străpungă acest inel, dar presiunea aerului îl arunca înapoi cu o forță teribilă.

Tamás nu mai avea curajul să se uite la Bencze.

— Să ne întoarcem — zise profesorul.

— Pe... pe... insulă ?

— Da. Pe Insula Cutremurelor.

— Și copiii ? Nu-i putem lăsa în voia sorții !

— Mai putem face ceva... există încă o posibilitate... o posibilitate... dar pentru aceasta e nevoie de acordul tuturor.

Tăcut, Tamás conducea quintobusul înapoi spre insulă.

Pe Insula Cutremurelor, ceilalți îi așteptau chinuiți de nerăbdare Știau că acțiunea de salvare nu reușise, căci urmăriseră în permanență emisiunile postului de televiziune de pe insula Efemera și pe copiii ce stăteau acolo chirciți pe pat.

— Vreau să vă comunic ceva urgent — zise Bencze. Să intrăm în cortul de comandament.

În cîteva clipe toți se adunară.

Bencze era palid.

— Voi vorbi foarte pe scurt... nu-i timp... E ora trei noaptea. Insula Efemera se va scufunda pînă dimineața, la ora șase. Valul principal al

cutremurului poate să înceapă în orice clipă. Pe insulă se află trei copii. Unul din ei e fratele meu. Ei...

Bencze se opri, suspină adînc și continuă :

— Am încercat totul pentru salvarea lor. Nu am reușit. ...Dar mai există o posibilitate. Dumneavoastră știți că principiul meu este ca înainte de a acționa să calculăm de o sută de ori, să controlăm de o sută de ori, pentru ca să greșim cît mai puțin. De astă dată nu mai poate fi vorba de așa ceva. Am o teorie... evident că verificarea practică a acestei teorii nu s-ar fi putut face decît peste multe luni de zile, după ce am fi încercat tectonograful meu în cursul a sute și sute de valuri de cutremure de pămînt...

Într-un cuvînt, iertați-mă dacă vorbesc fără înțeles, sărind de la un lucru la altul, dar emoția... Așadar cutremurul de pămînt se produce acolo unde complexul tectonic este mai puternic, cu alte cuvinte, unde tensiunea e mai mare și rezistența scoarței terestre mai mică. În clipa de față... uitați-vă la hartă, insula Efemera este amenințată în cea mai mare măsură... dar dacă acestui hipocentru i s-ar deschide o cale de ieșire în altă direcție... dacă s-ar sparge scoarța pămîntului într-un alt loc, pentru ca gazele și lava să nu țîșnească acolo, ci printr-un crater artificial... Înțelegeți, nu-i așa ?... dacă un crater de vulcan este astupat de pietre, atunci lava își caută drum de obicei printr-un așa-zis crater secundar... Înțelegeți ?

Bencze, cel care alteori explica așa de frumos și de calm, vorbea acum gîfîind și incoerent.

Tamás strigă tare :

— Desigur că înțelegem. Asta înseamnă că trebuie să deschidem undeva un crater, să forăm un puț pînă la acest hipocentru... stați nițel... la o adîncime de nouă sute de kilometri... sau... adică... stați puțin, problema e să știm unde se află, pe suprafața pămîntului, punctul din care trebuie coborît puțul ?

— Chiar aici, unde ne aflăm noi acum — răspunse Bencze.

Se lăsă o tăcere cutremurătoare.

— Calculul acesta l-am făcut în quintobus... nu există altă modalitate. Dacă am greșit, se va prăpădi și insula aceasta, ca și cealaltă... aparatele, toată munca expediției noastre... De aceea cred că hotărîrea nu poate fi luată de unul singur, ci numai de toți împreună. Decideți.

— Trei vieți de oameni valorează mai mult decît o mie de tectonografe sau un milion de fotografii și clișee de film — spuse cu emoție Wilkins.

— Nu așa, nu așa — protestă Bencze. Trebuie să hotărîm prin vot secret.

Împărțiră șapte bilețele.

Bilețelele au fost puse pe masă și Tamás le citi :

„Trebuie să încercăm“
„Trebuie să facem acest lucru“
„Să pornim la lucru“
„Trebuie să fie scăpați“
„Să încercăm imediat“
„Vom face-o“
„Să facem totul“

Bencze, savantul sobru și reținut, izbucni în plîns ca un copil.

Era ora trei și jumătate. Împachetară cu o iuțeală fulgerătoare tot materialul științific ce trebuia salvat și îl încărcară în quintobus. Dar corturile, colecțiile de polenuri, o mare parte a aparatelor și instrumentelor de fotografiat rămaseră acolo, condamnate la moarte. Tamás, Zoltán și Bencze controlară încă o dată calculele cu ajutorul robotului matematic și reglară vîrfurile burghiurilor făcute din suprametal, inelele de megaprestiton și compresoarele atomice care funcționau cu un milion de atmosfere. Între timp se uitau mereu la arătătorul ceasului care înainta necruțător și tremurau ca nu cumva să fie prea tîrziu.

La ora patru precis, Bencze dădu semnalul de plecare. Fiecare luă loc în quintobus. Tamás se așeză la volan, iar Bencze reglă declanșatorul automat al instalației de foraj : quintobusul avea astfel un minut și jumătate pentru părăsirea insulei, deoarece atunci urma să intre în acțiune perforatorul care funcționa cu o forță formidabilă.

Lumina soarelui de dimineață învăluia insula într-o feerie de nemaivăzută frumusețe. Copacii își ridicau falnici coroanele verzi, corturile străluceau prin frunziș, nimic în locul unde se desfășurase pînă atunci munca lor pașnică de cercetare. nu lăsa să se întrevadă că se apropie o catastrofă.

Porniră.

Quintobusul se înălță cu o viteză amețitoare. Tamás îl dirija cu toată forța în sus și în direcția sud-vestică.

Bencze se uită la ceas. Un minut... un minut și zece secunde... douăzeci... treizeci...

Cînd jetul de gaz incandescent a început să străpungă, cu o presiune îngrozitoare, scoarța terestră, izbucni parcă un țipăt asurzitor din măruntaiele pămîntului. Burghiile de supermetal, inelele ascuțite, tari, de megaprestiton și oxigenul la un milion de atmosfere sfîșiau pur și simplu miezul pămîntului.

— Mai departe... mai departe... — șopti Bencze — dacă reușim... va avea o forță teribilă.

Șuierăturile înfiorătoare durară aproximativ trei minute. În acest timp jetul incandescent săpase un adevărat puț în interiorul pămîntului și puțul acesta era protejat de un tub de megaprestiton, cu un diametru de șaizeci de metri, rezistent la căldură și presiune. După trei minute,

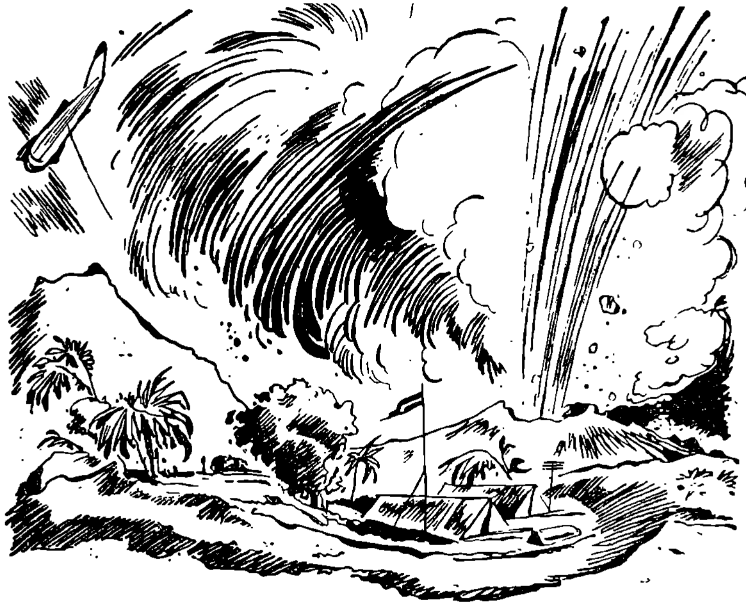

jetul de gaz ajunse la magmă, focarul incandescent al cutremului de pămînt. Uriaşul perforator se opri automat şi în clipa aceea lava ţîşni din adînc cu o forţă irezistibilă. Coloana incandescentă izbucni cu o presiune colosală, ridicîndu-se la o înălţime de trei-patru mii de metri, pentru ca apoi să cadă ca o ploaie de foc ucigătoare şi să îngroape Insula Cutremurelor de Pămînt.

O dată cu erupţia aceasta înspăimîntătoare, pămîntul parcă s-ar fi lepădat de toată mînia care-l zbuciuma. O linişte neaşteptată urmă. Sutele de cratere şi gheizere mai mari şi mai mici secară, marea se domoli, vijelia încetă.

Vocea lui Bencze tremura.

— Să urmărim prin televiziune punctul de observaţie 179.

— Insula Efemera ?

— Da.

Tóth Zsuzsi stătea la aparat.

— Imaginea e neclară... dar aparatul funcţionează... funcţionează şi totul e în regulă...

Toţi se îngrămădiră în faţa ecranului. Se vedea acum clar : cei trei copii şedeau liniştiţi şi neatinşi lîngă aparate.

— Minune — strigă Solt Zsolt. Adevărată minune !

— Nu e minune — zise Wilkins, dînd din cap. E ştiinţă adevărată. E ştiinţa biruitoare.

XVI. *VICTORIA*

Întîi septembrie e ziua începerii noului an de învățămînt la sutele de mii de școli din emisfera nordică și deci și la Universitatea Centrală. În anul 2057 însă, profesorii și studenții se adunară cu o zi mai devreme, la treizeci și unu august.

Stațiunea de dirijare Meteorologică din Europa Centrală furniză un timp atît de frumos pentru această zi, de parcă cerul ar fi fost anume lustruit.

Bucătăria universității a oferit o masă festivă, somptuoasă, cu friptură de pui și cremă de banane, deși de data asta mîncărurile nu erau pregătite de Eszti, fiindcă tehniciana Kovács Eszti chiar în ziua aceea se căsătorise cu profesorul Bencze András. Tot în aceeași zi, și-au jurat credință Fábian Éva și Barlay Tamás. La ambele căsătorii, unul dintre martori era profesorul Fred Wilkins, iar cei trei cavaleri de onoare erau Bencze János, Szász Tibor și Kerekes Imre.

După terminarea mesei festive, oaspeții au participat la inaugurarea noii săli a muzeului universitar, sala expediției Bencze András.

Alături de nenumărate filme științifice și o mulțime de grafice, în muzeu se putea vedea quintobusul PRIETENII BUNI, „în carne și oase", scos din lavă, apoi cele trei schiuri unse cu vîscozină de care s-au servit cei trei băieți pe coaja moale de lavă. Se vedea de asemenea ceasul cu nisip confecționat dintr-o cutie de conserve, ca și o caracatiță uriașă, făcută din masă plastică.

Sala de expoziție a muzeului era plină de oameni de știință serioși, cu ochelari, care se opreau în fața graficelor și a fotografiilor submarine, discutau, explicau, își notau cifre și puneau întrebări profesorului Bencze. Jancsi își privea fratele savant de la o distanță respectuoasă și se mira cum de acesta era în stare să stea nemișcat o jumătate de oră în fața unei formule algebrice plictisitoare, aruncînd doar rareori cîte o privire fugară la cele mai splendide scoici marine...

— Cînd am primit mesajul dumneavoastră, transmis prin rachetă, iubite coleg... spuse un savant cărunt cu mustață.

— Ce fel de mesaj ? — întrebă Bencze András.

— Acela în care ați semnalat cu anticipație nașterea insulei Efemera... în care ați comunicat că postul de emisiune nu mai funcționează...

— Am să vă explic eu mai tîrziu — şopti repede Barlay Tamás — să vedeţi... noi, cît aţi fost plecat cu Eszti în excursie...

Bencze András dădu din cap surprins.

— Şi cum spuneam, dragul meu coleg, începînd din acel moment, noi am urmărit la aparatele noastre mişcările din Oceanul Pacific...

În jurul lui Bencze Jancsi mişunau toţi elevii din clasa a opta. Se urcară în quintobus, admirară ceasul de nisip şi jurnalul de bord şi ascultau, necrezîndu-şi urechilor, povestea quintobusului care a zburat din fundul mării în slava cerului, povestea soarelui verde şi a stîncilor topite. O, ce băiat norocos acest Bencze Jancsi !

Exact la ora patru a început serbarea în sala festivă a Universităţii Centrale. Aici, Bencze Jancsi, Kerekes Imre şi Szász Tibi luară şi ei loc pe estradă, alături de cei şapte membri ai expediţiei, de delegaţii Academiei de Ştiinţe şi de membrii Consiliului de conducere al Universităţii Centrale.

În uriaşa aulă se îmbulzeau mii de persoane, profesorii universităţii, studenţii şi oaspeţii invitaţi.

Barlay era şi el pe estradă, alături de Eva. Se uita la ea, se uita la Bencze András, profesorul său cel mai drag, şi-i veni deodată în minte că în urmă cu cîţiva ani, tot în această sală, a depus jurămîntul bobocul Barlay Tamás, aici a jurat că va sluji omenirea şi ştiinţa.

— ...şi voi aţi slujit cu cinste cauza umanităţii şi progresului, cauza ştiinţei — rosti în această clipă delegatul Academiei, care-şi ţinea cuvîntarea... Datorită experienţelor voastre curajoase, în acest moment în sute şi sute de institute geofizice din lume se instalează presignotectonografele Bencze, pentru a putea fi prevăzute din timp cutremurele de pămînt şi, acolo unde e posibil, să fie salvate prin perforări punctele ameninţate. Numai cu cîteva luni în urmă eram încă neputincioşi în faţa pustiirilor pricinuite de cutremure — azi însă putem nădăjdui că va sosi timpul cînd vom fora puţuri adînci în regiunile nelocuite ale pămîntului, pentru a deschide astfel o supapă permanentă efectului distrugător al forţelor tectonice.

— Mult o să mai ţină discursul ăsta ? — întrebă în şoaptă Imre pe Jancsi.

— Pst... gîndeşte-te la altceva şi-l vei suporta mai uşor — răspunse tot în şoaptă Jancsi.

Dar din fericire oratorul nu vorbi mult. În numele Academiei îi înmînă lui Bencze cei o sută de mii de galbeni.

Urmă un şir nesfîrşit de daruri oferite eroilor noştri.

Veneau în şir delegaţii localităţilor lovite de năpasta cutremurelor. Locuitorii oraşelor Messina, Lisabona, Yokohama, trimişii noului oraş construit pe locul unde au fost cîndva Pompei şi Herculanum, ca şi reprezentanţii satelor mici aşezate pe coastele Vezuviului şi Etnei. Ei ofe-

reau membrilor expediției flori, statuete, dantelării colorate și prezentau totodată acte pentru acordarea unor burse de studii : populația acestor localități se obliga cu bucurie să suporte cheltuielile călătoriilor de studii ale unor tineri cercetători, pentru a-i ajuta în lupta dusă împotriva calamităților...

Acum se ridică rectorul universității și comunică în uralele entuziaste ale ascultătorilor că numele tuturor membrilor expediției Bencze vor fi înscrise în Cartea de onoare a Universității.

— Evident — adăugă rectorul — vor fi înscrise și numele celor trei elevi din clasa a opta, care, deși au participat numai din întîmplare la aventurile expediției, merită totuși această distincție, datorită curajului și inventivității lor, ca și valorosului lor jurnal de bord.

— Mie tot nu-mi vine să cred... șopti Tibi lui Jancsi.

— Ce ?

— Că m-am ales numai cu o ceartă pentru că am șters-o de acasă.

— Bencze András... Să-l auzim pe Bencze ! — izbucniră auditorii.

Bencze se ridică și el.

— Iubiți prieteni — zise — nu-mi place să vorbesc mult. Cred că și vouă vă place mai mult vorba scurtă. Vă mulțumesc pentru dragostea pe care mi-o arătați și pentru această serbare frumoasă. Ceea ce știu, am învățat aici, la această Universitate — și de aceea exprim mulțumiri și recunoștință scumpei mele Alma Mater. În numele tuturor membrilor expediției, mulțumesc Academiei pentru premiul de o sută de mii de galbeni. În același timp vă pot anunța că azi-dimineață am și luat o hotărîre cu privire la întrebuințarea banilor. În cel mult un an vom porni într-o nouă expediție. Și scopul acestei expediții va fi studierea unui alt corp ceresc sau a unei alte probleme — acest lucru se va stabili în curînd. În orice caz, însă, ne vom asuma o sarcină care să slujească progresul și viața mai fericită a omenirii...

Orchestra universității intonă un marș, iar participanții la serbare, depărtîndu-se de coloanele de marmură, de palmierii și orhideele sălii festive se îndreptau spre țărmul lacului Balaton.

În lumina caldă, senină a lui august, lacul lucea ca o oglindă de azur. În aer se revărsa mireasmă de flori și fructe — lumea întreagă era numai pace, bucurie, zîmbet și fericire.

Cei trei prieteni buni priveau yolele plutind pe lac.

— Ce credeți, băieți... dacă fratele tău András pleacă din nou, ne ia și pe noi ? întrebă Imre.

— De bună seamă că ne ia — spuse Jancsi, grozăvindu-se, și apoi adăugă ceva mai încet : Dacă nu de altceva, de teama că ne vom lua iarăși după el...

Pînă aici povestirea, dragi tineri cititori. Iar acum vă întreb : dacă Bencze András va porni într-o nouă expediție — să-l însoțim și de data aceasta ?

CUPRINS

Dragi tineri cititori 5

I. Elevii profesorului Bencze 7
II. Eszti este invitată la cinematograf 15
III. Aparatul înnebunit 26
IV. O sută de mii de galbeni 36
V. Ce este quintobusul ? 43
VI. În recunoaştere 52
VII. Dovezi de curaj 60
VIII. Secretul unui băieţaş 69
IX. Unde se joacă uriaşii 79
X. Munţi sub apă 93
XI. Rătăciţi pe mare 104
XII. Se naşte o insulă 113
XIII. Pămînt ! Pămînt ! 124
XIV. Pămînt vrăjit 136
XV. Marea experienţă 141
XVI. Victoria. 148

Redactor responsabil : VICTOR ZEDNIC
Tehnoredactor : ION PANAITESCU

Dat la cules 30.11.1962. Bun de tipar 30.01.1963. Apărut 1963. Comanda nr. 5801. Tiraj 30.140. Hîrtie semivelină de 63 g/m², 700×920/16. Coli editoriale 10. Coli de tipar 9,5. A.T. 1303. C.Z. pentru bibliotecile mici 8A(R).

Tiparul executat sub comanda nr. 21.231 la Combinatul Poligrafic „Casa Scînteii", Piața Scînteii nr. 1, București — R.P.R.

Lei 5
EDITURA TINERETULUI